

Gemeente Rotterdam

Meedoen en erbij blijven

**Voortschrijdend
Meerjarenplan
Wmo Rotterdam
2008 - 2010**

Meedoen en erbij blijven

Voortschrijdend Meerjarenplan Wmo Rotterdam 2008 - 2010

Rotterdam, 20-12-2007

**Voortschrijdend Meerjarenplan
Wmo Rotterdam 2008 - 2010**

Datum
20 december 2007

Inhoudsopgave

1.	Sociaal beleid en de Wmo in Rotterdam	5
1.1	Het stelsel verandert	5
1.2	Sociaal Programma 2006 – 2010 en de Wmo	5
1.3	Ambities 2015 en de Wmo	7
1.4	Wmo-verantwoordelijkheden stad en deelgemeenten	8
1.5	Het Meerjarenplan Wmo Rotterdam	10
2.	Ambities 2015	13
2.1	Stippen op de horizon	13
2.2	Acties	17
2.3	En verder	25
3.	Afrekenbare doelstellingen 2008/2010	26
3.1	Inleiding	26
3.2	Afrekenbare doelstellingen per prestatieveld	26
4.	Burgerparticipatie en communicatie	43
4.1	Inleiding	43
4.2	Burgerparticipatie en communicatie geordend	43
4.3	Innovatieve burgerparticipatie in de Wmo	47
4.4	Wmo-adviesraad	48
4.5	Publiekscommunicatie	48
4.6	Acties	49
5.	Monitoring en kwaliteit	51
5.1	Het monitoren van de Wmo-uitvoering	51
5.2	De Sociale Index Rotterdam	51
5.3	Jaarlijkse voortgangsrapportage Wmo Rotterdam	52
5.4	Kwaliteit	52
6.	Financiën	56
6.1	Inleiding	56
6.2	Financiële gevolgen	56
6.3	Wmo tot en met 2010	59
6.4	Wmo 2015	60

7.	Verantwoording	61
7.1	Wat vooraf ging	61
7.2	Werkwijze	61
7.3	Afstemming	62
7.4	Burgerparticipatie	63
7.5	Verder in september/oktober	63
	Bijlage I Afrekenbare doelstellingen per prestatieveld	64
	Bijlage II Beschrijving stedelijke beleidskaders/ uitvoeringsprogramma's	71
	Bijlage III Wmo-besteding stedelijke diensten	85
	Bijlage IV Gedetailleerd overzicht Wmo-bestedingen deelgemeenten	87
	Bijlage V Overzicht relevante regelgeving 'Eigen bijdrage Wmo'	92
	Bijlage VI Samenstelling Projectteam Meerjarenplan Wmo	94
	Bijlage VII Deelnemers rondetafelgesprekken	94
	Bijlage VIII Lijst gesprekspartners (afstemming Plan van Aanpak)	95
	Bijlage IX Deelnemers tijdelijke klankbordgroep Meerjarenplan Wmo	97
	Bijlage X Lijst organisaties van vragers formeel advies	98
	Bijlage XI Normtijden Huishoudelijke verzorging	99

Voorwoord

Meedoen en erbij blijven zijn sleutelwoorden in het Rotterdamse sociale beleid. Alle Rotterdammers moeten zich uitgenodigd voelen om mee te doen, ze moeten zich thuis voelen in hun stad, hun deelgemeente en vooral in hun eigen wijk. Maar meedoen is niet een eenmalige activiteit. Het gaat vooral om erbij blijven.

Versterking van de sociale structuur in Rotterdam is werk in uitvoering. In het Sociaal Programma zijn de ambities en afrekenbare doelstellingen voor deze collegeperiode vastgelegd. De Wet maatschappelijke ondersteuning is per 1 januari 2007 van kracht geworden. De wet is erop gericht mensen zo lang en zo veel mogelijk mee te laten doen in de samenleving, ondanks de beperkingen die zij ervaren. Ik zie in de invoering van de Wmo in de eerste plaats een kans, een mogelijkheid, om onze Rotterdamse ambities te helpen realiseren.

Dit concept Meerjarenplan Wmo 2008 – 2010 doet richtinggevende uitspraken over onze aanpak. De kern van het plan bestaat uit een beschrijving van de bestaande – vaak pas kort geleden ontwikkelde – beleidskaders, ambities en uitvoeringsprogramma's op het terrein van wonen, welzijn en zorg. Op alle prestatievelden is sprake van een rijkdom aan gemeentelijke en deelgemeentelijke aanpak. Maar de Wmo stimuleert ook het opnieuw doordenken van onze doelstellingen op langere termijn. Daarom bevat dit plan ook een hoofdstuk over de ambities voor 2015. Bij zulke lange termijnambities horen acties. Deze staan concreter in de volgende versie van dit plan, in 2009. Want het meerjarenplan is een document met een voortschrijdend karakter.

Vanaf 2008 zullen wij ons jaarlijks verantwoorden voor de manier waarop de invoering van de Wmo verloopt en voor de resultaten die wij daarbij behalen. In de eerste plaats leggen we verantwoording af aan de burgers van Rotterdam, maar ook aan de bestuurlijke organen. De Sociale Index zal informatie geven over de effecten van de aanpak en ons daarmee stimuleren tot verdere actie.

Het meerjarenplan is een document waarin deelgemeenten en stad gezamenlijk hun ambities verwoorden. Maar het gaat niet alleen en niet in de eerste plaats om de deelgemeenten en de stad. Cliënten en hun organisaties, burgers, wijkorganisaties, corporaties, welzijnsinstellingen, zorginstellingen worden uitgenodigd om op hun eigen terrein en op hun eigen wijze een bijdrage te leveren aan versterking van de sociale kwaliteit van de stad. Alleen door samen op te trekken kunnen de ambitieuze doelstellingen van dit plan worden gerealiseerd.

Jantine Kriens,
Wethouder Volksgezondheid, Welzijn en Maatschappelijke Opvang

1. Sociaal beleid en de Wmo in Rotterdam

1.1 Het stelsel verandert

Op 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) ingevoerd. Met de Wmo zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor al die activiteiten die het mogelijk maken dat burgers zo lang mogelijk blijven meedoen aan de samenleving. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) vindt haar oorsprong in een brede stelselherziening in de zorg. Het Rijk werkt toe naar een nieuwe ordening van zorg en ondersteuning, vallend onder de AWBZ, de zorgverzekeringswet en de Wmo. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo. Uitgangspunt daarbij is dat zij beter kunnen aansluiten op de behoeften van hun burgers en daarom effectiever en efficiënter kunnen werken. Een belangrijke verandering is de overheveling van de AWBZ-functie huishoudelijke verzorging naar de Wmo en daarmee naar de gemeente. Mogelijk wordt de Wmo op termijn (2010 of later) nog uitgebreid met de AWBZ-functies Ondersteunende begeleiding (OB) en Activerende begeleiding (AB).

Over de invoering van de huishoudelijke verzorging en het aanbestedingsproces is in de voorbije maanden al veel gezegd en geschreven. In hoofdstuk 3, bij prestatieveld 6, wordt beschreven hoe dit in Rotterdam in 2007 is opgepakt en welke ambitie er nog ligt op dit terrein. In dit meerjarenplan wordt verder vooral ingegaan op de andere, bredere aspecten van de Wmo.

1.2 Sociaal Programma 2006 – 2010 en de Wmo

Het Sociaal Programma

Het Sociaal Programma is het kader voor het sociale beleid van Rotterdam in de komende jaren: de bestuursperiode tot 2010. Het programma is gericht op een forse verhoging van de sociale kwaliteit van de stad. Meedoen en binding zijn de sleutelwoorden van de aanpak. Het is de ambitie om in de loop van de collegeperiode een onomkeerbare trendbreuk te realiseren:

- meer Rotterdammers die de Nederlandse taal beheersen
- een hoger gemiddeld opleidingsniveau
- meer Rotterdammers die maatschappelijk actief zijn
- meer Rotterdammers met betaald werk
- een hoger gemiddeld inkomen.

Stad, deelgemeenten, (organisaties van) burgers en maatschappelijke instellingen zetten zich gezamenlijk in voor de ambities en afrekenbare doelstellingen van het Sociaal Programma. De uitvoering van het Sociaal Programma gebeurt via gebiedsgericht werken. Gebiedsgericht werken gaat uit van samenwerking op lokaal niveau tussen alle betrokken partijen in de wijk, buurt of straat. Op die manier ontstaat een integrale aanpak.

De Rotterdamse deelgemeenten spelen een centrale rol in de uitvoering van het Sociaal Programma. Wijkactieplannen Sociaal (WAPS) vormen hiervoor de basis. Op wijk- en buurniveau worden WAPS opgesteld op basis van inbreng van

burgers en andere betrokken partners. Wijkactieprogramma's bieden mensen kansen. Van hen wordt ook verwacht dat zij deze kansen pakken. Aan mensen die niet of onvoldoende in staat zijn deze kansen zelfstandig te pakken, worden voorzieningen (zorg en ondersteuning) aangeboden.

Op 1 mei 2007 zijn de eerste 13 WAPS gereedgekomen. Ter voorbereiding op de volgende rondes worden de totstandkoming en inhoud van de eerste 13 nu geëvalueerd. Uiterlijk in 2008 zullen de wijkactieplannen voor alle 62 wijken gereed zijn.

De Wmo

De gedachte van meedoen, binding en zelfredzaamheid vormt ook de filosofie achter de Wmo. Die is namelijk: 'meedoen van alle burgers aan alle facetten van de samenleving', al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. En als dat niet kan, is er ondersteuning vanuit de gemeente. Meedoen betekent niet dat een overheid tegen burgers zegt dat ze aan alle mogelijke maatschappelijke activiteiten moeten meedoen. Meedoen betekent dat de overheid die burgers ondersteunt om 'erbij te blijven', en van burgers verwacht dat ze zich waar mogelijk inzetten voor eigen én andermans welbevinden.

De Wmo bundelt een aantal wetten op het gebied van zorg en welzijn. De Wet Voorzieningen Gehandicapten (Wvg) en de Welzijnswet vielen al onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Daar zijn delen van de AWBZ en de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) bijgekomen. Door deze bundeling van de wetten is integraal beleid mogelijk. Dit betekent dat gemeenten alle diensten goed op elkaar moeten afstemmen.

De Wmo brengt ook een verandering van de sturingsfilosofie met zich mee. Gemeenten moeten nu verantwoording afleggen aan hun eigen inwoners in plaats van aan het rijk. Het is dus belangrijk dat gemeenten alle partijen goed betrekken bij het ontwikkelen van het beleid.

De gemeentelijke taken op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning zijn ondergebracht in prestatievelden. De negen prestatievelden in de Wmo zijn:

1. het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid
2. het ondersteunen van jeugdigen die problemen hebben met opgroeien, en van ouders die problemen hebben met opvoeden
3. het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning
4. het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers
5. het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem
6. het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem waardoor zij zelfstandig kunnen functioneren of deelnemen aan het maatschappelijk verkeer
7. het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang
8. het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg
9. het bevorderen van verslavingsbeleid

Samenhang

Een belangrijk aspect van de Wmo is dat deze het mogelijk maakt om op lokaal niveau samenhang aan te brengen in de aanpak van maatschappelijke ondersteuning en om verkokering tegen te gaan. Ook dit aspect van de wet sluit aan bij de Rotterdamse ambities. De methodiek van gebiedsgericht werken, die centraal staat in Rotterdam, houdt in dat de maatschappelijke ondersteuning zich richt op de problematiek in wijken en op de behoeften van burgers. Organisatie en indeling van diensten en instellingen zijn hieraan ondergeschikt.

In dit meerjarenplan worden per prestatieveld beleidskaders, programma's en afrekenbare doelstellingen beschreven die in de huidige collegeperiode op stedelijk niveau centraal staan in de uitvoering van de Wmo. Dat neemt echter niet weg dat er bij de stedelijke diensten nog veel meer gebeurt dat ook van betekenis is voor het realiseren van de doelstelling 'meedoen aan de samenleving'. De uitvoering van deze activiteiten wordt uiteraard gecontinueerd.

Sociaal Programma en Wmo

De doelen van het Sociaal Programma en die van de Wmo sluiten dus sterk op elkaar aan:

- bevorderen dat mensen meedoen aan de samenleving, met als resultaat binding met de eigen stad en leefomgeving; zelfredzaamheid is de basis
- kwetsbare burgers in staat stellen om meer regie te voeren over hun eigen leven
- burgers en professionals in staat stellen te ondersteunen waar dat nodig is (zorgzame netwerken)

Invoering van de Wmo draagt dus bij aan het realiseren van de ambities van het Sociaal Programma. Hoofdstuk 3 van dit Meerjarenplan beschrijft de Rotterdamse aanpak en afrekenbare doelstellingen voor de periode 2008 – 2010 op elk van de prestatievelden.

1.3 Ambities 2015 en de Wmo

Aan de (afrekenbare) doelstellingen van het Sociaal Programma liggen diepere ambities voor versterking en omvorming van de sociale (infra)structuur van de stad ten grondslag. Centraal daarbij staan de zelfredzaamheid van burgers, de versterking van informele netwerken en een betere afstemming van maatschappelijke organisaties op de behoeftes van burgers. Bezien vanuit de langere termijn staan dus herstructurering, vernieuwing en versterking van de sociale structuur in Rotterdam op de agenda.

De Wmo kan een dergelijk vernieuwingsprogramma voor de langere termijn ondersteunen, omdat de Wmo stimuleert tot focus (meedoen!) en samenhang, en een gemeenschappelijk kader (gemeenschappelijke taal) biedt voor ambities en (afrekenbare) doelstellingen. Hoofdstuk 2 van dit plan gaat in op de Rotterdamse ambities op langere termijn.

Die ambities voor de middellange termijn vragen om acties op korte termijn. Acties die de condities scheppen voor een samenleving waarin ondersteuning op maat wordt geboden voor burgers die zelf verantwoordelijkheid nemen. In

Hoofdstuk 2 staat hoe - om een paar voorbeelden te noemen - aan woonzorg- en servicewijken wordt gewerkt, hoe het welzijnswerk wordt verbeterd en hoe gewerkt gaat worden aan een basisinfrastructuur op het gebied van welzijn en zorg.

1.4 Wmo-verantwoordelijkheden stad en deelgemeenten

Gebiedsgericht werken

De bepaling van verantwoordelijkheden van stad en deelgemeenten op het gebied van de Wmo vindt plaats binnen de afspraken over taakverdeling op het gebied van gebiedsgericht werken. Die taakverdeling kan als volgt worden samengevat:

- Het College stuurt
 - o de stedelijke prioriteiten
 - o de te sluiten convenanten met deelgemeenten daarover
 - o het vaststellen van prioriteiten per gebied (WAPS, veiligheidsactieplannen)
- Deelgemeentebestuur stuurt de uitvoering
 - o realiseert collegeprioriteiten (convenanten)
 - o realiseert prioriteiten van het deelgemeentebestuur
 - o stelt actieprogramma's op
 - o zorgt voor frontlijnsturing (uitvoering WAPS en andere actieprogramma's)

Wmo-regelgeving

In de Wmo is vastgelegd dat de gemeente verantwoordelijk is voor de invoering van de Wmo en dus ook voor de vaststelling van het meerjarenplan Wmo. Het meerjarenplan bevat de gezamenlijke, stedelijke ambities en (afrekenbare) doelstellingen zowel voor de langere termijn als voor deze bestuursperiode. In het verlengde hiervan is in Rotterdam in de deelgemeenteverordening (lijst van bevoegdheden) bepaald dat deelgemeenten verantwoordelijk zijn voor gebiedsgericht en aanvullend beleid, binnen stedelijke kaders, op de prestatievelden 1 t/m 5. De stad heeft een primaire verantwoordelijkheid in het (nader) vormgeven van beleid op de prestatievelden 6 t/m 9. Voor alle prestatievelden geldt dat alleen samenwerking tussen stad en deelgemeenten voor resultaten kan zorgen.

De betekenis van stedelijk en deelgemeentelijk beleid

Voor de burgers van Rotterdam is het belangrijk dat op een aantal aspecten van Wmo-beleid duidelijke kaders en een stedelijke aanpak worden vastgelegd. Bijvoorbeeld: alle burgers van Rotterdam hebben recht op goede en onafhankelijke informatievoorziening over zorg, welzijn en wonen. Daarom zijn er stedelijke kaders gemaakt met uitgangspunten voor de inrichting van vraagwijzers. Alle deelgemeenten moeten zich daaraan houden. Een ander voorbeeld: goede voorzieningen voor alle mantelzorgers in Rotterdam zijn essentieel. Daarom zijn stedelijke kaders vastgesteld voor de ondersteuning van mantelzorgers. De deelgemeenten en maatschappelijke organisaties zorgen in

belangrijke mate voor de uitvoering.

Voor de Rotterdamse burgers is het ook belangrijk dat zorg, welzijn en wonen op maat en in hun eigen omgeving worden aangeboden. De vraagwijzers moeten daarom vorm krijgen in samenspraak met maatschappelijke organisaties in de buurt. Mantelzorgondersteuning moet geregeld worden naar de wensen en behoeften van de mantelzorgers. En servicewijken of woonzorgzones aan de frontlijn moeten worden ontwikkeld door en met de gebruikers en de instellingen in de wijk. Een deelgemeentelijke aanpak en deelgemeentelijk beleid zijn dus essentieel voor het Rotterdamse sociale beleid.

Totstandkoming van een gezamenlijke aanpak

Stedelijke kaders op het terrein van de Wmo worden altijd gezamenlijk voorbereid¹. Die voorbereiding kan worden geïnitieerd vanuit deelgemeenten, bijvoorbeeld omdat in een aantal WAPS de noodzaak van een gemeenschappelijke infrastructuur is gebleken. Het kan ook zijn dat een wettelijke taak moet worden uitgevoerd, of een gezamenlijke ambitie moet worden gerealiseerd. In alle gevallen wordt een stedelijk kader voorbereid in overleg met deelgemeenten, betrokken maatschappelijke instellingen en vertegenwoordigers van burgers en cliënten. De totstandkoming van het Programma Vraagwijzerssystematiek, en van dit Meerjarenplan zijn voorbeelden van die werkwijze. De kaders bevatten²

- visie, bestuurlijke keuzes en richtinggevende uitspraken voor de verdere ontwikkeling; afrekenbare doelstellingen en in te zetten stedelijke middelen
- hoofdlijnen van taakverdeling bij de uitvoering; helderheid over de ruimte voor betrokken partijen
- helderheid over verantwoording: hoe vindt rekenschap plaats, hoe is monitoring geregeld, welke sancties bij niet naleven
- verdere ontwikkeling van de relaties en het netwerk van de betrokken partijen, gericht op samenhang en effectiviteit in de aanpak

Na de vaststelling van de kaders door de gemeenteraad zorgen maatschappelijke instellingen, deelgemeenten en stedelijke diensten voor de uitvoering. De manier van uitvoering zal van geval tot geval in de kaders worden bepaald. In ieder geval zal altijd sprake zijn van uitvoering op maat, passend bij de omstandigheden in de buurten en wijken. In uitvoeringsprogramma's kunnen afspraken worden vastgelegd

- over taak- en rolverdeling bij de uitvoering, welke partijen leveren, al dan niet in samenwerking, welke producten en diensten om de afrekenbare doelstellingen te realiseren
- welke middelen zijn hiervoor beschikbaar uit welke begrotingen
- wie is verantwoordelijk voor monitoring en op welke wijze vindt deze plaats

¹ Hiermee wordt de norm voor toekomstig handelen geformuleerd. In het verleden is lang niet altijd op een goede wijze een gezamenlijke voorbereiding van stedelijke kaders gerealiseerd.

² Zie hiervoor ook het rapport van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling over Bevrijdende Kaders, sturen op verantwoordelijkheid, februari 2003,

Deelgemeenten ontwikkelen op het gebied van de prestatievelden 1 t/m 5 (binnen stedelijke kaders) aanvullend en gebiedsgericht beleid. Belangrijke instrumenten daarvoor zijn gebiedsvisies en Wijkactieplannen Sociaal, die in 2010 voor alle wijken van Rotterdam zullen zijn vastgesteld. Ook voor de deelgemeenten is het essentieel dat maatschappelijke instellingen, burgers en vertegenwoordigers van burgers en – in een aantal gevallen – stedelijke diensten bij de voorbereiding van deelgemeentelijk beleid worden betrokken.

De wijkactieprogramma's bevatten:

- de relatie met de gebiedsvisie
- de geactualiseerde vraag
- de beoogde resultaten (smart gedefinieerd)
- de noodzakelijke activiteiten en de uitvoerder van die activiteiten
- de in te zetten middelen van de deelgemeenten
- de in te zetten middelen van het college

In het volgende hoofdstuk zal worden ingegaan op de noodzaak van goede ondersteuning van gebiedsgericht werken door diensten en instellingen.

Centrale begrippen bij een gezamenlijke aanpak zijn dus:

- Stedelijke kaders, voorbereid in samenspraak tussen stedelijke diensten, deelgemeenten, vertegenwoordigers van burgers, maatschappelijke instellingen.
- Uitvoeringsprogramma's voor stedelijke kaders, waarin is bepaald op welke manier de uitvoering plaatsvindt. De rolverdeling tussen deelgemeenten, maatschappelijke instellingen en burgers bij de uitvoering en de wijze van financiering zal van geval tot geval worden bepaald.
- Deelgemeentelijk gebiedsgericht beleid, dat – binnen stedelijke kaders – door deelgemeenten wordt vastgesteld, in samenspraak met (vertegenwoordigers van) burgers, maatschappelijke instellingen en diensten. Diensten en instellingen zullen in de toekomst beter in staat moeten zijn om gebiedsgericht werken te ondersteunen.
- gebiedsvisies en WAPS, die deelgemeenten opstellen in nauwe samenwerking met stedelijke diensten. De WAPS bevatten te bereiken resultaten én de noodzakelijke uitvoeringsacties. Deelgemeentelijke DB's zien toe op de uitvoering. De stad toetst aan de hand van stedelijk vastgestelde kaders.³

1.5 Het Meerjarenplan Wmo Rotterdam

Iedere gemeente moet een Meerjarenplan Wmo vaststellen, dat in ieder geval de doelstellingen, de te behalen resultaten per prestatieveld en de aanpak ten aanzien van monitoring, kwaliteitszorg en de burgerparticipatie bevat. Vaststelling

³ Bij het maken van heldere afspraken te bereiken resultaten en wederzijds te leveren diensten en producten hoort ook elkaar zo nodig scherp aanspreken op het al dan niet realiseren van die afspraken.

van het meerjarenplan Wmo voor 1 januari 2008 is geen harde wettelijke verplichting. Het Ministerie van VWS heeft gemeenten echter nadrukkelijk opgeroepen een jaar na de invoering van de Wmo een Meerjarenbeleidsplan Wmo vastgesteld te hebben. De Rotterdamse ambities is voor 1 januari 2008 het plan te hebben vastgesteld. Immers het betreft een plan op hoofdlijnen dat op veel aspecten verdere uitwerking zal krijgen, waarbij deelgemeenten en velerlei maatschappelijke organisaties betrokken zijn. Dit uitwerkingsproces zal voortvarend worden opgepakt, zodat ook snel duidelijkheid ontstaat voor burgers en instellingen.

Het Meerjarenplan vormt het *gemeenschappelijk stedelijk kader* voor de uitvoering van de Wmo. Dat betekent dat het meerjarenplan een stuk is van stad én deelgemeenten. Het is tot stand gekomen in nauwe afstemming met deelgemeenten, zowel inhoudelijk als procesmatig. Ook bewoners, cliënten en organisaties op het gebied van welzijn, wonen en zorg zijn bij de voorbereiding van dit plan betrokken. In hoofdstuk 7 is aangegeven op welke wijze deze betrokkenheid is vormgegeven.

In dit Meerjarenplan zijn ambities en activiteiten beschreven die overwegend op het terrein van de maatschappelijke ondersteuning liggen. Andere terreinen die daarmee (soms belangrijke) raakvlakken vertonen, komen niet of slechts zijdelings aan de orde. Dat geldt vooral de terreinen Sport & Recreatie en Kunst & Cultuur. Activiteiten op deze terreinen kunnen bijzondere betekenis hebben voor het realiseren van binding aan de samenleving, maar worden veelal toch in de eerste plaats als doel op zichzelf opgezet.

De uitvoering van het Rotterdams Wmo-beleid moet in de komende tijd ook verbonden worden aan de Rotterdamse Stadsvisie en het programma Gezond in de Stad (Gids).

De Rotterdamse stadsvisie is gericht op de ontwikkeling van een sterke economie en Rotterdam als aantrekkelijke woonstad. De uitvoering van de stadsvisie is in eerste instantie gericht op de dertien gebiedsontwikkelingen die het belangrijkste zijn voor de realisatie van deze doelen. In deze gebieden, maar ook in andere buurten en wijken, zijn de ambities van Rotterdam stadsvisie nauw verweven met die van het Rotterdamse sociaal beleid. Deze verwevenheid moet tot uitdrukking komen in de uitwerking van de projecten van de Stadsvisie, maar vooral ook in de WAPS, en in het krachtiger organiseren van de verbinding tussen het fysieke en het sociale (zie hiervoor ook hoofdstuk II)

De kadernota en de uitvoeringsprogramma's Gezond in de Stad geven richting aan het Rotterdamse gezondheidsbeleid in de periode 2007-2010. De thema's psychische gezondheid, leefstijl en leefomgeving staan daarbij centraal. Deze prioriteiten worden uitgewerkt door realisatie van de Gezonde School, de Gezonde Wijk en de Gezonde Stad. Daarmee zijn er raakvlakken tussen de prioriteiten in het Rotterdamse Gezondheidsbeleid en alle negen prestatievelden van de Wmo. Begin 2008 verschijnt in het kader van Gezond in de Stad een studie van de Erasmus universiteit over de gezondheidsverschillen tussen de Rotterdammers en de rest van de Nederlanders. De resultaten van deze studie zullen worden benut voor het verder aanscherpen van Gezond in de Stad en als aangrijpingspunt gelden voor verdieping van de ambities 2015 van het MJP.

Het hoofdstuk 'Ambities 2015' gaat verder in op de betekenis van deze verbinding en de stappen die daarvoor gezet moeten worden.

Het voortschrijdend karakter van het Meerjarenplan

Het Meerjarenplan 2008 - 2010 markeert de eerste stappen op weg naar invulling van de Wmo in Rotterdam. Verdere invulling volgt in de komende jaren. Dat gebeurt aan de hand van de ervaringen met de uitvoering van het Sociaal Programma, met het opstellen van WAPS, de uitvoering van stedelijke programma's, de ontwikkeling van deelgemeentelijke aanpak van de Wmo, het programma om het welzijnswerk te professionaliseren etc. Deze ontwikkelingen en ervaringen zullen onder meer leiden tot afrekenbare doelstellingen per prestatieveld per deelgemeente, tot verdere invulling van een gemeenschappelijke basisinfrastructuur en tot scherpere afspraken over prestaties. Het gaat dan om de afspraken tussen deelgemeenten en diensten, tussen deelgemeenten en instellingen op het gebied van welzijn, wonen en zorg, en tussen de stad en deze instellingen. Werkendeweg en op basis van afspraken over de besteding van Wmo-middelen zal ook blijken of aanscherping van de taken en bevoegdheden van stad en deelgemeenten op de prestatievelden nodig is.

Er is dus sprake van een voortschrijdende invulling van de aanpak van de Wmo in Rotterdam en daarom van een periodieke actualisering van het Meerjarenplan. In dit proces werken stad, deelgemeenten en maatschappelijk middenveld intensief samen.

2. Ambities 2015

Onze eerste zorg voor de komende jaren is om de ambities en doelstellingen van het Sociaal Programma waar te maken. Maar om 'meedoen en erbij blijven' te realiseren, moet nog veel meer gebeuren. Want aan de (afrekenbare) doelstellingen van het Sociaal Programma liggen diepere ambities voor versterking en omvorming van de sociale (infra)structuur van de stad ten grondslag.

In dit hoofdstuk formuleren we die ambities voor de langere termijn. Dat is belangrijk, om doelgericht te kunnen werken aan herstructurering en versterking van de sociale (infra)structuur in Rotterdam. Dit hoofdstuk bevat een aantal 'stippen op de horizon', richtpunten voor verandering in komende jaren. Ook staan er acties in, die al in gang gezet zijn of binnenkort in gang gezet zullen worden. Die acties scheppen de voorwaarden voor verdere versterking van de sociale structuur in Rotterdam.

Het voortschrijdend karakter van het Meerjarenplan komt vooral in dit hoofdstuk tot uitdrukking. Dit hoofdstuk vormt dus óók een uitnodiging om in de komende tijd mee te denken over versterking van de sociale infrastructuur van onze stad. In de tweede helft van 2008 zal een stedelijke conferentie worden gehouden. Hierin zullen we gezamenlijk onze ambities voor de langere termijn uitwerken en omzetten in verdere acties.

2.1 Stippen op de horizon

De volgende 'stippen op de horizon' beschrijven essentiële elementen van de Rotterdamse sociale infrastructuur in 2015.

1. Zelfredzaamheid en zorgzame netwerken zijn de basis

Dit betekent dat burgers en netwerken van burgers die zich inzetten voor gezondheid, welzijn, werk en scholing daarvoor alle ruimte krijgen. Maar ze doen dit niet alleen. Coalities van burgers met maatschappelijke instellingen zorgen voor een veilig en sociaal Rotterdam. Afhankelijk van het onderwerp en het niveau (stad of deelgemeente, buurt of wijk) kunnen hierbij bijvoorbeeld betrokken zijn: corporaties, zorginstellingen, welzijnsorganisaties, politie, kerken, moskeeën en bedrijfsleven.

Dit heeft verstrekkende implicaties:

- In Rotterdam is voortdurend sprake van opbouw én afbraak van netwerken. Dat is niet een tijdelijk verschijnsel, maar is en blijft inherent aan de 'grote stad'. In die omstandigheden een veilige omgeving voor burgers bieden stelt hoge eisen aan het vermogen van instellingen en de overheid om flexibel en op maat ondersteuning te bieden. Samenwerking van burgers,

- frontlijnorganisaties en organisaties op stedelijk niveau is essentieel.
- Bij die samenwerking horen ook nieuwe werkwijzen. Voor maatschappelijke vraagstukken wordt nu nog te vaak gezocht naar beleidsmatige oplossingen. In de komende jaren zal een werkwijze worden ontwikkeld waarin burgers en maatschappelijke instellingen om bijdragen gevraagd word. Op die manier ontstaan 'vitale coalities', die de stad meer voor zichzelf laten zorgen.
 - Netwerken van burgers zijn een belangrijke basis voor sociale vernieuwing. Maar de ervaring in tal van succesvolle Rotterdamse projecten leert dat ondersteuning op maat door actieve professionals, die oog hebben voor wensen en behoeften van burgers, van wezenlijk belang is. Het smeden van coalities, op alle niveaus in de stad, is dus de hoofdpoging voor de komende jaren.
 - Tal van burgers nemen nu al verantwoordelijkheid voor zorg en welzijn in hun eigen omgeving. De vele tienduizenden mantelzorgers en vrijwilligers in Rotterdam getuigen daarvan. De verantwoordelijkheid van de stad is te zorgen voor een passende infrastructuur voor vrijwilligers en mantelzorgers. Maar er zijn ook veel Rotterdammers die zorg en veiligheid vooral van de overheid verwachten. De opgave voor de komende jaren is dus om Rotterdammers aan te spreken en te inspireren om verantwoordelijkheid te nemen. Want burgers die voor elkaar en voor zichzelf verantwoordelijkheid nemen vormen de basis van een sterk en sociaal Rotterdam.
 - Het ontwikkelen van een 'interveniërende beweging van burgers' is een mooi perspectief, maar lang niet alle burgers worden zomaar deel van zo'n beweging. Welke bijzondere inspanningen moeten worden gepleegd om 'kleine' doelgroepen, te bereiken, hoe wordt bijvoorbeeld de positie van allochtone vrouwen en witte senioren versterkt, hoe wordt de jeugd 'gespoord'?
 - In netwerken van mensen die zelfredzaam zijn, spelen mantelzorg en vrijwillige zorg een cruciale rol. Ondersteuning van deze groepen mensen zal daarom goed georganiseerd moeten worden. Uitvoering en versterking van programma's die gericht zijn op deze ondersteuning, hebben in de komende jaren dan ook hoge prioriteit.

2. Instellingen en diensten richten zich veel meer op wensen en behoeften van burgers

Aan diensten en instellingen worden in 2015 andere eisen gesteld. Ze moeten gericht zijn op wensen en behoeften van burgers, en in veel gevallen werken volgens een gebiedsgerichte aanpak. Er is geen plaats voor instellingen en een overheid die denken zorg en welzijn voor de burgers te kunnen regelen. De consequenties daarvan zijn onder meer de volgende:

- Er moeten keuzes worden gemaakt voor de oriëntatie bij deze nieuwe werkwijze: richten de instellingen/diensten zich op individuen, gezinnen, wijken, netwerken van burgers, groepen mensen in de stad? Er is een veelheid aan relaties, maar de keuzes die gemaakt worden moeten helder zijn. De kunst is daarbij om zowel flexibel in te spelen op veranderende

wensen als om de continuïteit te bieden die nodig is voor een veilige en sociale omgeving. Onderdeel van de nieuwe werkwijzen zal in ieder geval veel hechtere samenwerking zijn tussen professionals (en hun instellingen) die op verschillende terreinen functioneren. 'Ontschotting' is een noodzakelijke voorwaarde voor effectieve dienstverlening. Daarbij is samenwerking tussen instellingen noodzakelijk (het smeden van de keten), maar nog belangrijker is dat professionals gezamenlijk vanuit het klantperspectief handelen bij het aanbieden van (een 'keten' van) producten en diensten aan de klant.

- Wijkaccommodaties zijn niet altijd beschikbaar voor initiatieven van ondernemende groepen van burgers. In de komende periode zal (in samenwerking met deelgemeenten) via een expertmeeting verkend worden op welke wijze burgerinitiatieven beter een plaats kunnen krijgen in wijkaccommodaties. Onderdeel hiervan is na te gaan of - naast de reguliere investering in het onderhoud - een extra investering noodzakelijk is om die initiatieven van burgers in (wijk)gebouwen mogelijk te maken. In dit geval zou een beroep gedaan kunnen worden op het in te stellen Innovatiefonds Wmo.
- Voor de andere werkwijze zijn andere competenties van professionals en ambtenaren vereist. Zij moeten niet alleen inhoudelijke kennis hebben, maar ze moeten ook kunnen schakelen, van buiten naar binnen denken, verbindingen leggen en het evenwicht vinden tussen het individuele en het algemene belang. Competentieontwikkeling binnen welzijns- en zorginstellingen, diensten en deelgemeenten is een belangrijke sleutel voor succes.
- In de komende jaren zal de beoogde drastische transitie van de welzijnssector plaatsvinden. In het PowR rapport en in het SPR-advies 'Organiseren van sociale slagkracht' zijn richtinggevende uitspraken gedaan over de ontwikkeling van het welzijnswerk in de stad. Er is een begin gemaakt met de uitvoering daarvan.
- Verwachtingen over en weer moeten scherp worden gedefinieerd. De relatie opdrachtgever/opdrachtnemer moet worden verhelderd. Taken en bevoegdheden van stad en deelgemeenten worden waar nodig aangescherpt.
- Stedelijke sociale opgaven moeten niet meer voornamelijk via stedelijke uitvoeringsprogramma's worden aangepakt. Veel meer dan nu kunnen instellingen bij de ontwikkeling en uitvoering van plannen worden betrokken. De opgave is daarbij om nieuwe samenwerkingsverbanden (coalities) tussen corporaties, instellingen van zorg en welzijn, en deelgemeenten of de stad te ontwikkelen.⁴ Voorwaarde voor dergelijke samenwerkingsverbanden zijn in ieder geval een gezamenlijke probleemdefinitie, heldere afspraken over rollen en verantwoordelijkheden, afspraken over het trekken van het proces, helderheid over de rol van burgers/ cliënten en afspraken over facilitering door de gemeente of deelgemeente. Een instrument voor deze nieuwe

⁴ Tijdens een bijeenkomst van de klankbordgroep op 18 oktober j.l. is gesproken over mogelijkheden en kansen voor nieuwe coalities en nieuwe werkwijzen. De in deze paragraaf geformuleerde voorwaarden zijn een uitkomst van deze bespreking.

vormen van samenwerking kan bijvoorbeeld zijn het uitschrijven van tenders zijn door deelgemeenten (voor ontwikkeling van buurten of wijken) of door de stad (voor stedelijke opgaven). Daarbij zal de gemeente (in samenwerking met de deelgemeente) nieuwe initiatieven steunen met behulp van het in te stellen Innovatiefonds Wmo.

- Goede communicatie over inspirerende voorbeelden kan het anders werken bevorderen. Voor de nieuwe werkwijze zijn niet zozeer ingrijpende organisatieveranderingen nodig (al zullen die voorkomen), ze worden vooral bereikt door olievlekwerking, inspiratie en laten zien wat werkt.

3. Verbinding van het sociale met het fysieke en versterking van samenhang tussen welzijn, wonen en zorg vormen de inhoudelijke kern

Een krachtige sociale (infra)structuur staat of valt met samenhang in de organisatie en inrichting van welzijn, zorg en wonen. In de afgelopen jaren zijn hiervoor concepten ontwikkeld als woonzorgcomplexen, woonzorgzoning en servicewijken. In een groot aantal deelgemeenten wordt beleid gevoerd dat gericht is op verbinding van het sociale en het fysieke. Maar er is nog geen gedeeld gevoel van urgentie, nog geen gezamenlijkheid bij deelgemeenten, corporaties, zorginstellingen en de stad, en nog geen stuurkracht om deze concepten op grote schaal tot leven te brengen.

Inmiddels wordt met kracht gewerkt aan de ontwikkeling van kindvriendelijke wijken. Ook hier moeten verbindingen tussen partners (scholen, deelgemeenten, welzijnsinstellingen en gemeente) komen. Wijkarrangementen, meer leertijd voor kinderen en multifunctionele accommodaties zijn hier belangrijke middelen om sociaal en fysiek te combineren. Deze onderwerpen vormen een van de centrale opgaven voor ontwikkeling van de sociale infrastructuur in de komende jaren.

Het Pact op Zuid en de aanwijzing door het Rijk van de WWI-wijken (krachtwijken) zijn belangrijke kansen voor Rotterdam. Juist deze trajecten kunnen de gewenste samenhang tussen sociaal en fysiek vormgeven. Het extra investeringsvermogen levert hiervoor een krachtige impuls.

4. Ontwikkeling van een ketenaanpak voor bemoeizorg is noodzakelijk

Als zelfredzaamheid en zorgzame netwerken ontbreken, is een vangnet nodig. Met een ketenaanpak van bemoeizorg kan dit vangnet via actief ingrijpen en ondersteuning gespannen worden. De consequentie is dan wel een (tijdelijke) inbreuk op de eigen verantwoordelijkheid en zelfregie van de betrokkene. Er is géén sprake van betutteling, het is een kwestie van iemand niet in de steek laten. De klant wordt met bestaande en nieuwe zoekmethoden gezocht en gevonden in de kwetsbare groepen die niet in staat zijn om zelf mee te doen en zelf de regie in te vullen: dak- en thuislozen, verslaafden, slachtoffers van huiselijk geweld, mensen die vervuilen en vereenzamen, overlastgevende licht verstandelijke gehandicapten etc. Er is intensieve zorg en begeleiding; trajectregie zorgt ervoor dat het uitgestippelde traject ook daadwerkelijk doorlopen wordt.

2.2 Acties

De eerste en op zichzelf al ambitieuze opgave voor de komende jaren is om voor iedere wijk van Rotterdam actieplannen (WAPS) op te stellen en uit te voeren, en om de geformuleerde (afrekenbare) doelstellingen per prestatieveld te realiseren. Maar er is meer nodig. Deze paragraaf bevat een aantal acties – deels al in gang gezet, deels nog te starten – die gericht zijn op versterking van het zelforganiserend vermogen van burgers, de verbetering van de sociale structuur en op het dichterbij halen van de ‘stippen op de horizon’.

1 Pilot gericht op versterking van het zelforganiserend vermogen van burgers

Netwerken van burgers zijn de basis voor sociale vernieuwing. Ondersteuning op maat van professionals is daarbij noodzakelijk. Maar deze vitale coalities kunnen slechts ontstaan als nieuwe werkwijzen en procedures worden ontwikkeld.

De kernvraag is wat de wensen van de burgers zelf zijn en hoe de (deel)gemeente, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven hen hierbij kunnen faciliteren. Welke schotten moeten worden doorbroken om het ‘domein denken’ van instellingen en organisaties te doorbreken, zonder dat de goede diensten en producten van instellingen en organisaties verdwijnen. Hoe kan de kennis van uitvoerende professionals (de zgn. frontlijnwerkers) benut worden om nieuwe vormen van dienstverlening voor en met burgers te ontwikkelen. Welke nieuwe vormen van financiering (ontschotting) passen hierbij.

In de 1^e helft van 2008 zal hiervoor een pilot worden ontwikkeld die tot doel heeft:

- het zelforganiserend vermogen van burgers via de Wmo gebiedsgericht zichtbaar te maken.
- het ontschotten van budgetten te benutten om “slimme menselijke maat oplossingen” te faciliteren van de uitvoeringspraktijk, van voorzieningen-gebruik of van burgers zelf (een van de doelen van de Wmo);
- te monitoren of en zo ja op welke wijze verschuiving van “oud” naar “nieuw” beleid optreedt, en hoe welzijnsinstellingen en deelgemeenten presteren en aangestuurd worden dan wel het proces sturen in het licht van hun Wmo-taken.

In de 1^e helft van 2008 zal een pilotvoorstel uitgewerkt worden, waarin concrete doelstellingen naar aanleiding van de Wmo in de brede zin van het woord zijn opgenomen. Voorts zal op hoofdlijnen aangegeven worden hoe de succesvolle onderdelen van de pilot uitgerold kan worden in goed samenspel met de deelgemeenten.

Acties	
1 ^e helft 2008	Ontwikkelen pilot zelforganiserend vermogen burgers
2 ^e helft 2008 en 2009	Voorstel uitrol in samenwerking met deelgemeenten van succesvolle onderdelen pilot

2. Ontwikkeling van een basisinfrastructuur voor professionele ondersteuning op het gebied van welzijn en zorg

Goede professionele dienstverlening aan burgers in buurten en wijken is een voorwaarde voor een goed sociaal klimaat. Die dienstverlening is nodig om netwerken van burgers net dat beetje ondersteuning te bieden dat nodig is om voor wijkversterking. Die is ook nodig om individuen die in de knel zijn gekomen ondersteuning te bieden, om mensen te verwijzen naar voorzieningen, om ondersteuning te geven bij mantelzorg etc. Zelfredzaamheid van burgers kan niet bestaan zonder professionele ondersteuning. Het jongerenwerk bijvoorbeeld speelt in alle deelgemeenten een cruciale rol bij het leggen van contacten met moeilijk bereikbare jongeren. Het maatschappelijk werk is onmisbaar bij maatschappelijke opvang, bestrijding van huiselijk geweld, isolement en schuldhulpverlening. Opbouwwerkers zijn soms nodig bij initiatieven om de leefbaarheid in een wijk te vergroten.

Maar welke kwaliteit en welke kwantiteit zijn dan nodig op de verschillende terreinen? Dat hangt enerzijds af van de prioriteiten die de besturen van de deelgemeenten en de stad stellen. Anderzijds is in ieder geval een basisinfrastructuur nodig. De stad en de deelgemeenten bepalen de komende tijd gezamenlijk die basisvoorzieningen voor professionele ondersteuning in welzijn en (Wmo) zorg. Dat proces begint met een beschrijving op het gebied van het jongerenwerk, opbouwwerk en maatschappelijk werk. Mede naar aanleiding van de ervaringen hiermee worden afspraken gemaakt over de verdere aanpak. In de loop van de huidige collegeperiode zal een basisinfrastructuur voor professionele ondersteuning op het gebied van welzijn en zorg worden ontwikkeld.

Acties	
Eerste kwartaal 2008	Afronding traject voor bepaling basisvoorzieningen (kwalitatief en kwantitatief) jongerenwerk met afspraken tussen stad en deelgemeenten
Januari 2008	Afspraken tussen stad en deelgemeenten over aanpak traject bepaling basisvoorzieningen opbouwwerk op basis van het uitvoeringsprogramma verbetering welzijnssector
Voorjaar 2008	Afspraken tussen stad en deelgemeenten over het proces met betrekking tot definitie en ontwikkeling basisvoorzieningen voor professionele ondersteuning op het gebied van welzijn en (Wmo)zorg
2010	Afronding bepaling basisvoorzieningen welzijn en (Wmo)zorg

3. Verbetering van de welzijnssector

Uitvoering van het Sociaal Programma en invoering van de Wmo stellen hoge eisen aan professionele dienstverlening. De noodzakelijke 'kanteling in werkwijzen' stelt vooral aan het welzijnswerk hoge eisen. Het PowR rapport (2005) en ook het inventariserend onderzoek van de MD-groep over de welzijnssector constateren het volgende:

- de instellingen doen niet altijd wat er van hen gevraagd wordt (en waarvoor zij worden betaald) en leveren onvoldoende kwaliteit en professionaliteit
- de sector vertoont versnippering en de gemeente heeft twijfels over de effectiviteit en efficiency binnen de sector
- de gemeente (stad én deelgemeenten) weet niet altijd goed wat zij van de sector kan en wil vragen.

Onlangs is een inventarisatieonderzoek bij instellingen, diensten en deelgemeenten afgerond. De belangrijkste conclusie – in aanvulling op eerdere constatering – is dat ook het opdrachtgeverschap verkokerd, versnipperd en diffuus is. Daardoor wordt elke keer opnieuw het wiel uitgevonden en ontstaan verschillende begrippen en definities met verschillende prestatie-indicatoren. Hierdoor is een goede benchmark onmogelijk en zijn de resultaten van interventies niet vergelijkbaar. De gemeenteraad krijgt dit rapport op korte termijn.

Tegen deze achtergrond wordt op dit moment gewerkt aan een uitvoeringsprogramma 'Verbetering Welzijn' waarin voor zowel de opdrachtgevers als de opdrachtnemers verbeteracties staan. Die houden in dat aandacht, budgetten en menskracht gericht moeten zijn op interventies die aansluiten bij wat nodig is om sociale slagkracht in wijken te organiseren en te versterken. Ook moeten prikkels ontstaan voor het sluiten van vitale coalities en moet de output van de totale sector meetbaar én zichtbaar toenemen. Dit uitvoeringsprogramma zal begin 2008 worden gepresenteerd.

Acties	
November 2007	Resultaten inventarisatieonderzoek welzijnswerk worden voorgelegd aan deelgemeenten en gemeenteraad
December 2007	Vaststellen uitvoeringsprogramma 'Verbetering Welzijnssector' door het Bestuurlijk Overleg Sociaal
Januari 2008	Start uitvoeringsprogramma verbeterprogramma welzijnswerk, voorbereid in samenspraak met deelgemeenten, de welzijnssector en andere betrokkenen.
Vanaf 2 ^e helft 2008	Rapportage over tussentijdse resultaten uitvoeringsprogramma

4. Verdere versterking van de samenwerking tussen stad en deelgemeenten

De verantwoordelijkheid voor invoering van de Wmo ligt bij de stad én bij deelgemeenten. Zelfredzaamheid van burgers als uitgangspunt en een andere werkwijze van diensten en maatschappelijke instellingen kunnen alleen bereikt worden met sterkere samenhang en samenwerking.

Een goed voorbeeld van samenwerking is het Wijkactieplan Sociaal, WAPS. Stad, deelgemeenten, diensten en instellingen hebben samengewerkt bij het ontwikkelen en uitvoeren van WAPS, het evalueren en het al werkende weg ontwikkelen van een gezamenlijk model voor deze WAPS. Dat geldt ook voor het Programma Vraagwijzersystematiek en het beleidskader mantelzorg. Maar op tal van punten kan de samenwerking beter. Deelgemeenten voeren op de prestatievelden 1 t/m 5 (met een sterk accent op het eerste prestatieveld) een groot aantal activiteiten uit die aansluiten op ambities en doelstellingen van het Sociaal Programma, maar die een bredere reikwijdte hebben. Hier is meer samenwerking mogelijk en nodig. Bijvoorbeeld het delen van expertise over effectieve aanpak, afspraken over gezamenlijke monitoring, afspraken over de inzet van middelen, het ontwikkelen en uitvoeren van stedelijke uitvoeringsprogramma's, het maken van gezamenlijke analyses en opstellen van actieplannen etc.

Deelgemeenten formuleren hun activiteiten (beleidsplannen, WAPS, programmabegrotingen) steeds meer in termen van de Wmo. Acties en activiteiten worden dan veelal geordend naar de Wmo- prestatievelden. Om op langere termijn tot vergroting van focus (richting) en samenhang in de uitvoering te komen, is het wenselijk dat deelgemeenten én de stad al hun activiteiten op het gebied van welzijn, zorg en wonen in de toekomst 'Wmo-proof' maken.. In het Bestuurlijk Overleg Sociaal zullen hierover in de loop van 2008 verdere afspraken worden gemaakt. Aan de hand van de ervaringen wordt in de tweede helft van 2008 in het BOS ook bekeken op welke onderwerpen (per prestatieveld) meer samenwerking kan leiden tot meer focus en samenhang in de aanpak.

Acties	
Voorjaar 2008	Afspraken maken tussen stad en deelgemeenten over aanpak verbetering samenwerking bij Wmo-uitvoering op de volgende onderdelen: - ordening activiteiten in Wmo- termen; ontwikkelen gezamenlijke definities (ook met het oog op het opstellen van begrotingen in stad en deelgemeenten die Wmo – proof zijn) - delen van expertise over effectieve aanpak - ontwikkelen gezamenlijke monitoring - ontwikkeling basisvoorzieningen - professionele ondersteuning op het gebied van welzijn en (Wmo)zorg - plan van aanpak verbetering welzijnswerk - quick scan van innovatieve aanpak op het gebied van burgerparticipatie - sturen op geld bij Wmo-uitvoering
Medio 2008	In Wmo- monitor rapporteren over afspraken en voortgang bij de uitvoering
2008 – 2010	Uitvoering afspraken, medio 2008 concreet in te vullen

5. Uitwerking en invulling van woonzorgzoning en kindvriendelijke wijken

In mei 2007 is een notitie uitgebracht die een nieuwe impuls wil geven aan woonzorgzoning in Rotterdam. De notitie behandelt de begrippen woonzorgcomplex – woonzorgzone – servicewijk en mogelijk beleid rond woonzorgzoning, in relatie tot de woonmilieus uit de Woonvisie Rotterdam 2007-2010. Tijdens een expertmeeting met betrokken partijen (zorg- en welzijnsinstellingen, woningcorporaties, diensten en deelgemeenten) is gediscussieerd over het doel van woonzorgzoning, de uitgangspunten en de uitvoering. Uit de meeting kwam duidelijk de complexiteit van het thema woonzorgzoning naar voren. Er zijn veel partijen bij betrokken, maar niemand is de unieke 'probleemeigenaar'. Ook bleek behoefte aan ondersteuning op stedelijk niveau voor de uitvoering in de wijken.

Om processen aan te jagen en in Rotterdam één punt te creëren van waaruit ervaringen worden gedeeld met collega's, komt er een kenniscentrum. Eind 2007 wordt een projectleider aangesteld, die actief contact onderhoudt met alle betrokken partijen en trekker is bij het beantwoorden van vragen of het oplossen van knelpunten. Het kenniscentrum is de centrale vraagbaak en het coördineert het maken van gezamenlijke afspraken tussen stad en deelgemeenten over de besteding van middelen. De nadere uitwerking en invulling van woonzorgzones in

de wijken is verder gerelateerd aan de ontwikkeling van WAPS. Ook via Pact op Zuid en de Krachtwijken ontstaan mogelijkheden voor extra impulsen voor de ontwikkeling van woonzorgzones.

Ook de stedelijke diensten en partijen stellen via het kenniscentrum hun kennis en interventiemogelijkheden ter beschikking. Daarnaast verzamelt en verschaft het centrum best practices. Zo wordt samenwerking gestimuleerd en kan men van elkaars expertise gebruik maken. Het kenniscentrum wordt het integrale informatiepunt, specifiek gericht op de Rotterdamse praktijk. Zoals geldt voor het gehele Meerjarenplan Wmo is er ook bij de woonzorgzoning sprake van voortschrijdende ambities. Met de samenwerking bij woonzorgzoning wil het college een stevige impuls geven aan de samenhang tussen welzijn, zorg en wonen.

Ten aanzien van de kindvriendelijke wijken zijn in samenspraak met de deelgemeenten 11 wijken geselecteerd waarvan zeven aantoonbaar kindvriendelijk moeten zijn in 2010.

De aanpak van de Kindvriendelijke Wijken (KIWI) bevat de volgende aspecten: Inbedding en verankering in bestaande programma's zoals Pact op Zuid en WAPS.

- Bestaande programma's worden gescand op KIWI. Nadere uitwerking is gestart en loopt door in 2008
- Uitvoeren van quick wins in deze 7 wijken.
- Een aantal concrete, snel uitvoerbare projecten die zijn voortgekomen uit de sessies met kinderen en ouders en bestuurders worden in 2008 uitgevoerd
- In 2008 is de focus gericht op de aanpak van vier wijken (Feijenoord, Spangen, het Oude Noorden en Hordijkerveld of Oosterveld): Voor deze wijken wordt een multidisciplinair/integraal uitvoeringsplan gemaakt. Hiertoe worden speciale teams geformeerd met een kortlopende opdracht.
-

Via de in ontwikkeling zijnde monitor kindvriendelijke wijken worden de vorderingen op dit terrein gevolgd. Goede ervaringen in dit proces worden gebundeld en ontsloten voor de wijken waar in de periode tot 2015 de kindvriendelijkheid versterkt moet worden.

Acties	
Woonzorgzonerings	
December 2007	Aanstelling projectleider kenniscentrum woonzorgzonerings
Eerste helft 2008	Op basis van werkconferenties, best practices, ervaringen met tenders, etc komen tot een Rotterdamse aanpak voor samenwerking bij het ontwikkelen van woonzorgzones. Actieplan (methodiek, te bereiken resultaten, planning) voorleggen aan deelgemeenten en gemeenteraad.
Kindvriendelijke wijken	
September 2007	Aanstellen projectleider kindvriendelijke wijken
In 2008	Uitvoering van quick wins in 7 wijken; Focus op 4 wijken voor integrale aanpak
2008, 2009, 2010	Monitoren ontwikkeling van kindvriendelijkheid. Rapportage over voortgang en interventies in Wmo monitor

6. Ontwikkelen van een keten Bemoeizorg

In 2008 wordt de keten bemoeizorg ontwikkeld. Net als bij de ketenaanpak handhaving wordt de bemoeizorg stadsbreed verankerd. Daarmee wordt een eenduidige en transparante aanpak van kwetsbare personen bereikt. Kern is de trajectregie.

De bouwstenen van de keten bemoeizorg zijn signalering, diagnose, zorgverlening en trajectbewaking. Een eenduidige registratie en een kenniscentrum ondersteunen de keten. Deze aanpak zorgt ervoor dat inbreng van de verschillende partijen structureel op elkaar wordt afgestemd. Het resultaat is dat de betrokken burger daar steun van ondervindt. Er komt een verbinding tussen de keten bemoeizorg en de keten handhaving, met 'meervoudig kijken', signalen uitwisselen en afstemming van de aanpak. In 2009 moet de keten operationeel zijn.

Acties	
December 2007	Aanstelling projectleider keten bemoeizorg
Eerste helft 2008	Ontwikkelen Rotterdamse aanpak bemoeizorg. Bestaande werkwijzen en methoden inventariseren en integreren. Afstemming met hulpverleners. Aansluiting maken met keten handhaving.
Tweede helft 2008	Actieplan (methodiek, te bereiken resultaten, planning) voorleggen aan deelgemeenten en gemeenteraad.
Eerste helft 2009	Effectueren en uitvoeren actieplan
2009, 2010	Monitoren ontwikkeling. Rapportage over voortgang resultaten in Wmo monitor

7. Stimuleren van innovatie

Rotterdam is óók een sociaal laboratorium, waar een vernieuwende aanpak zorgt voor versterking van de sociale infrastructuur. Om blijvend ruimte te maken voor vernieuwende initiatieven op het gebied van wonen, zorg en welzijn stelt de gemeente een Innovatiefonds Wmo in. Het fonds biedt bijvoorbeeld ondersteuning als het gaat om:

- Innovaties bij de combinatie sociaal – fysiek, zie hoofdstuk 2
- Voorbeelden van innovatieve burgerparticipatie, zie hoofdstuk 4
- Kleine aanpassingen om wijkgebouwen toegankelijk te maken voor initiatieven van burgers

Het voorstel voor instelling van het Innovatiefonds wordt op dit moment, in samenspraak met deelgemeenten en maatschappelijk middenveld, voorbereid begin 2008 aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Daarnaast zal in de komende jaren ook een andere werkwijze worden ontwikkeld. Kern hiervan is dat burgers en maatschappelijke instellingen uitgedaagd worden om op basis van hun expertise en netwerken de gemeente te helpen bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. De conferentie van 10 oktober heeft hiervoor de eerste belangrijke input gegeven, net als resultaten van WAPS en initiatieven van maatschappelijke organisaties en burgers. In de loop van 2008 zullen nadere voorstellen gepresenteerd worden.

Acties	
Eerste helft 2008	Vaststellen voorstel over instellen Innovatiefonds

2.3 En verder

De uitvoering van het Sociaal Programma en het werken aan nieuwe verhoudingen in het sociale domein gaan hand in hand. In de tweede helft van 2008 komt er een stadsbrede Wmo- conferentie. Daarin moet blijken wat de inspanningen tot dan toe hebben opgeleverd, en wat de agenda voor de komende jaren zal zijn. Aangescherpte ambities, afrekenbare doelstellingen en een verder ingevulde agenda 2015 zullen het resultaat moeten zijn. Dat resultaat vormt dan op hoofdlijnen de inhoud van de volgende versie (2009) van het Meerjarenplan Wmo

3. Afrekenbare doelstellingen 2008/2010

3.1 Inleiding

De Wmo is, zoals eerder beschreven, een voertuig om de ambitie van het Sociaal Programma te verwezenlijken. Dat betekent dat het Wmo-beleid op de korte termijn, tot 2010, gebaseerd is op lopend beleid, op de bestaande (ook recent ontwikkelde) aanpak en programma's. Want het is onze eerste opgave om de vele ambities en (afrekenbare) doelstellingen die in de afgelopen tijd zijn vastgesteld ook daadwerkelijk te realiseren.

In dit hoofdstuk staat wat de verschillende prestatievelden precies inhouden en wat de Rotterdamse aanpak op deze terreinen is. Verder is per prestatieveld een aantal afrekenbare doelstellingen genoemd, bedoeld om een eerste indruk te geven van de inspanning die de komende jaren geleverd moet worden. Een compleet overzicht van afrekenbare doelstellingen per prestatieveld is opgenomen in bijlage I. Bijlage II bevat een meer uitgebreide beschrijving van stedelijke beleidskaders en uitvoeringsprogramma's.

Voor de prestatievelden 1 tot en met 5 zijn niet alleen stedelijke (afrekenbare) doelstellingen ontwikkeld, maar ook veel deelgemeentelijke initiatieven en acties. Bij elk prestatieveld staan voorbeelden van deelgemeentelijke aanpak. Natuurlijk gebeurt er in de verschillende deelgemeenten nog heel veel meer. De rijkdom aan Wmo-beleid is groot en het is belangrijk die variëteit ook te behouden. Deze beschrijving is daarom vooral bedoeld als illustratie van gebiedsgericht aanvullend beleid. Hiermee wordt onderstreept dat de invoering van de Wmo een gezamenlijk traject is van stad én deelgemeenten.

De in dit hoofdstuk genoemde beleidskaders, uitvoerings- en actieprogramma's zijn in veel gevallen nog in ontwikkeling. Dat betekent dat verdere ontwikkeling ook zal leiden tot een verdere invulling van ambities en (afrekenbare) doelstellingen in het meerjarenplan.

3.2 Afrekenbare doelstellingen per prestatieveld

Prestatieveld 1: Leefbaarheid en sociale samenhang

Leefbaarheid en sociale samenhang zijn de centrale begrippen uit prestatieveld 1. Het gaat om die maatregelen en activiteiten die ertoe moeten leiden dat mensen zich (weer) meer betrokken en verbonden gaan voelen met hun wijk of buurt. Een wijk of buurt waar het prettig en veilig wonen is en waar mensen elkaar ondersteunen als dat nodig is. Kortom, een wijk of buurt die leefbaar is. Het bevorderen van sociale samenhang (sociale cohesie) is een centrale doelstelling van het Sociaal Programma en vormt daarmee het hart van de Rotterdamse aanpak, vertaald naar prestatieveld 1. Die Rotterdamse aanpak op

prestatieveld 1 wordt gekenmerkt door een rijk en gevarieerd pakket.

De nota *Stadsburgerschap: Het motto is meedoen* vormt het overkoepelend kader voor dit pakket. Het kader bestaat uit activiteiten en programma's die het gevoel van stadsburgerschap, de verbondenheid tussen burgers, en zodoende de sociale samenhang en leefbaarheid in Rotterdam op tal van manieren stimuleren.

RotterdamIdee stelt burgers zelf in staat ideeën aan te dragen voor verbetering van de sociale kwaliteit in de stad. Leefbaarheid en samenhang worden gestimuleerd, niet alleen door burgers zelf ideeën aan te laten dragen, maar hen ook zelf verantwoordelijk te stellen voor de uitvoering, al dan niet ondersteund door bijvoorbeeld stedelijke diensten.

Het programma *Mensen Maken de Stad* gaat over het opbouwen en onderhouden van contact, samenwerking en solidariteit tussen mensen die bij elkaar in de buurt wonen en daar gezamenlijk gebruik maken van de publieke, openbare ruimte.

In het actieplan *Laaggeletterdheid: Meedoen door taal* bevordert Rotterdam de samenhang door laaggeletterdheid in de stad actief aan te pakken. Dat betekent dat niet-inburgeringsplichtige en inburgeringsbehoeftige Rotterdammers met een taal- of onderwijsachterstand via de Wet Educatie Beroepsonderwijs geschoold worden.

In het uitvoeringsprogramma *Meedoen door taal* geeft Rotterdam aan dat in deze collegeperiode 20.000 Rotterdammers met een taalachterstand starten met een traject gericht op taal en participatie. Voor elke Rotterdammer is een goede beheersing van de taal en kennis van de samenleving belangrijk. Alleen dan is het mogelijk om volwaardig mee te doen aan de samenleving.

Het actieprogramma *Dialogo in de wijken* is gericht op laagdrempelige debatten tussen burgers. Door het voeren van debatten volgens democratische spelregels worden burgers bewust gemaakt van de kracht en mogelijkheden van de dialoog. Ook deze gesprekken stimuleren de samenhang en leefbaarheid.

Discriminatie en uitsluiting hebben een negatief effect op leefbaarheid en samenhang. In het programma *Discriminatie de groeten!* zetten overheid, maatschappelijk middenveld, bedrijfsleven zich gezamenlijk in voor versterking (*empowerment*) van de positie van (potentieel) gediscrimineerde groepen en bevorderen ze melding van discriminatie.

Het algemene doel van het concept-actieprogramma *Emancipatie & Sociale Mobiliteit V/M Vooruit!* is het bevorderen van de emancipatie en sociaal mobiliteit van vrouwen in een achterstandspositie, en het bevorderen van de homo/lesbische emancipatie.

De hoofddoelen van het emancipatiebeleid zijn gericht op versterking van de

maatschappelijke positie van vrouwen. Dat gebeurt door te investeren in opleiding/onderwijs, werk, empowerment en het wegnemen van belemmeringen.

In het concept-actieprogramma *Talentontwikkeling* wordt de Taskforce Talentontwikkeling als instrument ingezet. Deze taskforce gaat op zoek naar talent in de stad en stimuleert dit talent zich te ontplooiën en zichtbaar te maken. De taskforce prikkelt deze Rotterdammers ook om hun ontwikkeling te delen met andere Rotterdammers die deze inspiratie nodig

Voorbeelden van afrekenbare doelstellingen

Afrekenbare doelstelling	Bron
500 van de ideeën zijn beloond (2007-2010), waarvan 100 al in 2007	RotterdamIdee
Uitbreiding van het aantal straten met straatagenda's van 250 naar 500 (2010); waarvan minstens 60 te realiseren in 2007	Mensen Maken de Stad
Verhogen van het aantal trajecten Nederlands, ingekocht via de WEB, van 560 naar 1000 op jaarbasis, deels gefinancierd door bedrijven op basis van co-financiering (vanaf 2007)	Actieplan Laaggeletterdheid

Deelgemeentelijke aanpak

In de deelgemeenten wordt op verschillende manieren invulling gegeven aan de uitvoering van prestatieveld 1. Allereerst is er de deelgemeentelijke inbreng in uitvoeringsprogramma's als RotterdamIdee en Mensen Maken de Stad. Hoewel deze programma's stedelijk ontwikkeld zijn, gebeurt de (vrijwillige) participatie in deze programma's op deelgemeenteniveau. Daarnaast ontwikkelen deelgemeenten hun eigen aanpak ter bevordering van samenhang en leefbaarheid. In de eerste 13 WAPS staat een groot aantal deelgemeentelijke activiteiten. Prestatieveld 1 is bij uitstek een prestatieveld waaraan deelgemeenten op hun eigen, gebiedsgerichte wijze invulling kunnen geven. Voorbeelden hiervan zijn:

Centrumraad: Latente talenten

Het project *Latente talenten* levert een positieve bijdrage aan sociale vraagstukken waarmee de wijken in het Centrumraadgebied te maken hebben. *Latente talenten* is een methodiek om kunst en cultuur bereikbaar te maken voor kinderen en jongeren die in hun dagelijks leven weinig mogelijkheden hebben om hiermee in contact te komen. Het project biedt een zinvolle vrijetijdsbesteding voor jongeren die doelloos rondhangen op straat. Een vrijetijdsbesteding in de vorm van cultuurparticipatie, die tegelijkertijd bijdraagt aan meer samenhang en leefbaarheid in wijken en buurten.

Het project start bij aanvang van het schooljaar. Leerlingen op basisscholen krijgen korte introducties, waardoor ze in aanraking komen met verschillende

kunstvormen. Uitgangspunt vormt de stedelijke jeugdcultuur (rap, zang, beatbox, street- en breakdance etc.). Ze kunnen zich vervolgens inschrijven voor verschillende workshops. De workshop-periode wordt afgesloten met een optreden voor publiek. Aan de meest talentvolle kinderen wordt een coachingstraject aangeboden.

Schiebroek: Schiebroek doet mee!

In Schiebroek is een project gestart om samenhang te brengen in alle sociale projecten die gaande zijn en sterke initiatieven te verbinden zodat ze nog sterker worden. Er is wel een groot aantal projecten en initiatieven, maar de onderlinge samenhang is beperkt. In veel gevallen ontbreekt het aan een sterke, leidende partij. Daarnaast worden veel projecten ontwikkeld vanuit de eigen specifieke expertise van organisaties en instellingen en minder vanuit de vraag die daadwerkelijk leeft onder de buurtbewoners.

Schiebroek doet mee! wil de leefbaarheid in de wijk vergroten. Twee elementen zijn daarbij cruciaal. In de eerste plaats de inzet om de aanpak te laten aansluiten bij de initiatieven en inzet van bewoners zelf. Meedoen, participatie, staat centraal. In de tweede plaats gaat het erom verbindingen te maken tussen burgers, instellingen en de overheid.

Prestatieveld 2: Preventieve ondersteuning jeugd

Preventieve ondersteuning betekent ondersteuning op twee manieren. Allereerst ondersteuning van jeugdigen zelf, die problemen ondervinden bij het opgroeien. Daarnaast ook ondersteuning aan (hun) ouders die problemen hebben met opvoeden.

Ieder kind wint in Rotterdam is het actieprogramma waarmee Rotterdam invulling geeft aan het Wmo-beleid op prestatieveld 2. Het programma legt het accent op het verbeteren van de infrastructuur voor opgroei- en opvoedhulp. Dat betekent dat (verbetering van) de uitvoering centraal staat. Het doel van het programma is het hulpverleningsaanbod in de toekomst beter te laten aansluiten op de hulpvraag. Rotterdam wil de prestatie van de Rotterdamse jeugdketen verbeteren door sterkere preventie en vroegsignalering. Versterking van preventie wil zeggen dat kinderen eerder in beeld zijn bij de jeugdgezondheidszorg, met speciale aandacht voor risicjongeren. Ook moeten risico's eerder en beter gesignaleerd worden. Dat kan bijvoorbeeld door professionals beter toe te rusten (door opleiding en training) bij de uitvoering van hun taken. Op die manier kunnen problemen effectiever worden aangepakt en sneller worden doorverwezen. Onderdeel van het actieprogramma is ook de vestiging van Centra voor Jeugd en Gezin in iedere deelgemeente. Deze centra geven informatie en advies over opgroeien en opvoeden, ze zijn tegelijkertijd een coördinatiepunt voor professionals en zorgen voor de verbinding naar de jeugdzorg. Met dit actieprogramma wil Rotterdam aan alle kinderen in Rotterdam het recht op bescherming, een goede opvoeding en een adequate schoolopleiding bieden.

Voorbeelden van afrekenbare doelstellingen

Afrekenbare doelstelling	Bron
Uitbreiding capaciteit van begeleid wonen: 400 woonfoyers (2007)	Ieder Kind Wint in Rotterdam
100% aansluiting van alle gesubsidieerde instellingen die met kinderen werken op SISA (2008)	Ieder Kind Wint in Rotterdam
Jaarlijkse uitbreiding van Centra voor Jeugd en Gezin, naar 10 in 2008	Ieder Kind Wint in Rotterdam

Deelgemeentelijke aanpak

Jeugdproblematiek verschilt per deelgemeente. Binnen de hoofddoelstellingen van het stedelijk actieprogramma Ieder Kind Wint ontwikkelen deelgemeenten daarom een eigen aanpak en eigen programma's ter bestrijding van deze problematiek. Een voorbeeld hiervan is de jongerenmakelaar in deelgemeente Feijenoord.

Feijenoord: Jongerenmakelaar

De *jongerenmakelaar*, een initiatief van de Stichting Welzijn Feijenoord (SWF), is een ambulant jongerenwerker die contact legt met jongeren, hun wensen en behoeften signaleert en zo nodig terugkoppelt aan betrokken instellingen. De makelaar begeleidt jongeren, verwijst hen door naar allerlei organisaties en instanties die hen ondersteunen bij het opgroeien, signaleert overlast, onderneemt actie en vervult eventueel een bemiddelende functie. De jongerenmakelaar deelt de signalen van de straat met deelnemers aan het Jeugdoverleg en draagt ook actief bij aan het vinden van oplossingen. Relatief eenvoudige problemen die de makelaar tegenkomt op straat kan hij ook zelfstandig oplossen, eventueel met steun van SWF (informatie en advies).

De jongerenmakelaar is het centrale aanspreekpunt voor jongeren, ouders, andere bewoners en instellingen. Hij maakt zaken bespreekbaar, brengt ze onder de aandacht en verbindt ze aan het juiste ondersteuningsaanbod.

De jongerenmakelaar werkt op basis van een samenwerkingsconvenant van deelgemeente, Stichting Welzijn Feijenoord en de Regiopolitie Rotterdam Rijnmond. Dat convenant gaat over een eenduidige en efficiënte aanpak van overlast en normoverschrijdend gedrag.

Noord: Jong? Pak je kans!

In Noord is de benadering van groepen overlastgevende jongeren op straat op eigen wijze neergezet. Uitgangspunt is een positieve benadering van de jongeren. De ambities van de jongeren zelf vormen het startpunt voor de werkplannen, samen met de wensen van bewoners. De professionals op straat werken de plannen uit. Deze bottom-up benadering is essentieel voor de aanpak. De benodigde capaciteit, ondersteuning, de prioritering en visie van waaruit

gewerkt wordt, zijn top-down geregeld.

Per groep jongeren is er een team van professionals uit de buurt (buurtagent, jongerenwerker, opbouwerker, OM, DOSA, etc.). De gezamenlijke blik van de verschillende professionals draagt bij aan een scherper beeld van de jongeren omdat elke professional op een andere manier met een jongere te maken heeft. De gezamenlijke blik houdt ook in dat organisaties op vier verschillende niveaus - individu, gezin, buurt en de groep - informatie uitwisselen. Hierdoor krijgen professionals een bredere kijk op het echte probleem. En dragen zij gezamenlijk, vanuit een gedeelde inspiratie, oplossingen en maatregelen aan. Op deze wijze wordt vanuit de vraag gehandeld en niet vanuit het aanbod van de instellingen.

Belangrijke voorwaarde bij de uitvoering is dat alle professionals één pedagogische lijn hanteren bij communicatie en bejegening van de jongeren. Die schept duidelijkheid over de grenzen en kansen. De jongeren worden aangesproken op ontoelaatbaar gedrag en worden gewaardeerd voor wenselijk gedrag.

Prestatieveld 3: Informatie, advies en cliëntondersteuning

Informeren, adviseren en ondersteunen (hulp bij vraagverheldering) van burgers bij het zoeken en vinden van de juiste vorm van maatschappelijke ondersteuning is een gemeentelijke verantwoordelijkheid in het kader van prestatieveld 3. In Rotterdam is deze verantwoordelijkheid geregeld in het programma *Vraagwijzersystematiek. Meer Rotterdammers vinden de weg*. Het programma streeft naar eenduidige, kwalitatief hoogwaardige en professionele vraagwijzerloketten in Rotterdam. Dat betekent dat er voor alle inwoners laagdrempelige loketten zijn waar ze informatie krijgen, hulp bij vraagverheldering, en ondersteuning en advies over de juiste dienstverlening. Voor de Vraagwijzerloketten in alle deelgemeenten is het Rotterdams dienstverleningsconcept (de éénloketgedachte) een belangrijk uitgangspunt. Burgers kunnen bij het loket niet alleen terecht voor informatie en advies over maatschappelijke ondersteuning, maar ook over aangrenzende onderwerpen als wonen en zorg.

Voorbeelden van afrekenbare doelstellingen

Afrekenbare doelstelling	Bron
Eén stedelijk telefonisch loket (2008)	Programma Vraagwijzersystematiek
Één digitaal vraagwijzerloket (2008)	Programma Vraagwijzersystematiek
Een klantgericht en laagdrempelig fysiek Vraagwijzerloket in alle deelgemeenten dat minstens 20 uur per week geopend is (2010)	Programma Vraagwijzersystematiek

Deelgemeentelijke aanpak

Vraagwijzerloketten zijn de verantwoordelijkheid van en worden gerealiseerd in de deelgemeenten. Binnen de kaders van het Programma Vraagwijzersystematiek zijn deelgemeenten vrij hun loket vorm te geven volgens de afstemmings- of de integrale variant.

IJsselmonde: Afstemmingsvariant

In IJsselmonde is de uitvoering van het Vraagwijzerloket nu nog uitbesteed aan een neutrale uitvoeringsorganisatie, namelijk de Stichting Ouderenwerk IJsselmonde (SOIJ). De stuurgroep-Vraagwijzer, waarin onder voorzitterschap van de deelgemeente verschillende strategische partners samenwerken (Thuiszorg Rotterdam, Stichting MEE, klantorganisaties van de vraagwijzer doelgroep) bewaakt en stimuleert de voortgang. In IJsselmonde wordt momenteel gewerkt aan het opzetten van een aparte stichting voor het loket. De vraagwijzer is niet ondergebracht in de stadswinkel, maar heeft een eigen locatie.

Hoogvliet: Integrale variant

In Hoogvliet is gekozen voor de integrale variant. De Vraagwijzer is ondergebracht in de stadswinkel en maakt onderdeel uit van de deelgemeentelijke organisatie. Dat betekent dat de consultants van het loket 'Zorg en Welzijn' in dienst zijn van de deelgemeente. Met de vraagwijzer in de stadswinkel wordt het Rotterdamse dienstverleningsconcept in Hoogvliet integraal toegepast.

Prestatieveld 4: Mantelzorg en vrijwilligers

Prestatieveld 4 verplicht gemeenten beleid te ontwikkelen ter ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers. Niet-beroepsmatige zorg zoals mantelzorg⁵ en

⁵ Mantelzorg is een overkoepelende term voor allerlei vormen van zorg voor naasten zoals huishoudelijke hulp, verzorging en emotionele steun. Het begrip omvat ook kortdurende en langdurige vormen en verschillende intensiteit van de zorg. Mantelzorg vloeit als vanzelfsprekend voort uit de persoonlijke relatie met de zorgvrager als partner, ouder, kind, familielid of vriend. Omdat familieleden

vrijwillige zorg⁶ is cruciaal voor het bereiken van de doelstelling dat zoveel mogelijk burgers moeten (blijven) meedoen aan alle facetten van de samenleving. Ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers is van groot belang om ervoor te zorgen dat zij nu en in de toekomst hun rol kunnen blijven vervullen. Maar ook om ervoor te zorgen dat kennis, ervaring en expertise niet zomaar verloren gaan.

Het *Beleidskader Intensivering Mantelzorg* is in Rotterdam de beleidsmatige invulling van prestatieveld 4. In het beleidskader ligt het accent op het dubbele participatie-effect van mantelzorg en vrijwillige zorg. Met deze doelstelling voor ogen werken stad en deelgemeenten momenteel samen aan de opstelling van een uitvoeringsprogramma Mantelzorgondersteuning.

In de *Tussenbalans Vrijwilligerswerk 2015* wordt sterk ingezet op versterking van de samenhang tussen het mantelzorg- en het vrijwilligersbeleid. Bijvoorbeeld door te zoeken naar manieren waarop vrijwilligers de mantelzorgers zouden kunnen ontlasten. De aanbevelingen die de tussenbalans hierover doet, worden op het moment verder uitgewerkt in het *Uitvoeringsprogramma vrijwilligersbeleid*. Het mantelzorg- en vrijwilligersbeleid in deelgemeenten zal in de loop van 2007 verder worden ingevuld.

Voorbeelden van afrekenbare doelstellingen

Afrekenbare doelstelling	Bron
In 2010 worden 5000 zwaar belaste en overbelaste mantelzorgers vanaf 16 jaar ondersteund door de steunpunten mantelzorg en worden hun mantelzorgcontracten aangeboden.	Beleidskader intensivering mantelzorgondersteuning
Regeling respijtzorg mantelzorg door inzet intensief vrijwilligerswerk (2008)	Tussenbalans Vrijwilligersbeleid 2015

Deelgemeentelijke aanpak

Binnen de stedelijke kaders geven deelgemeenten op hun eigen manier gebiedsgericht invulling aan hun mantelzorg- en vrijwilligersbeleid. Bij het vrijwilligerswerk kunnen deelgemeenten gebruik maken van stedelijke voorzieningen, die zijn samengebracht in de branche voor het vrijwilligerswerk. Op die manier is het mogelijk aanbod te leveren dat is afgestemd op

zowel bij autochtone Nederlanders als allochtonen de meeste mantelzorg geven, wordt ook wel gesproken van familiezorg (Duijnstee 1992). Uit beleidskader Intensivering mantelzorgondersteuning.

⁶ Vrijwilligerszorg is het leveren van zorg op vrijwillige basis en onbetaald aan hulpbehoevenden buiten het eigen sociale netwerk, al dan niet in aanvulling op professionele zorg of ter ondersteuning of vervanging van mantelzorg. Uit beleidskader intensivering mantelzorgondersteuning.

deelgemeentelijke wensen en behoeften. Een voorbeeld van zo'n deelgemeentelijke aanpak is beschreven in de nota 'Vrijwilligerswerk in Charlois' (2006-2009).

Charlois: Nota Vrijwilligerswerk in Charlois (2006 – 2009)

In Charlois wordt onder vrijwilligerswerk verstaan: de vrijwillige en maatschappelijke inzet, uitgevoerd in een collectief verband, voor een groter geheel dan alleen zichzelf en zonder daar iets substantieels voor terug te verwachten.

Charlois kiest voor stimulering en ondersteuning van traditionele en nieuwe vormen van vrijwilligerswerk. De deelgemeente doet dit om sociaal isolement te voorkomen, om de sociale cohesie tussen verschillende bevolkingsgroepen te verstevigen, om de sociale infrastructuur te versterken, om participatie van bevolkingsgroepen te bevorderen, voor activering en voor diversiteit. De belangrijkste doelstelling is bij te dragen aan een vitaal kapitaal van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties. De ondersteuning vanuit de deelgemeente is primair gericht op die initiatieven en organisaties die steun tijdelijk goed kunnen gebruiken, maar deze op geen enkele wijze krijgen.

Hiervoor zijn in Charlois de zogenaamde 'opstappunten' opgericht. In deze punten werken een of meer personen namens de deelgemeente. Zij leveren tijdelijke ondersteuning voor bijvoorbeeld communicatie & informatievoorziening en bij het inzichtelijk maken van vrijwilligersinfrastructuur. Zij bieden trainingen en cursussen aan ter professionalisering en deskundigheidsbevordering, helpen bij het promoten van vrijwilligerswerk, het werven van nieuwe vrijwilligers (met zorg voor diversiteit) en het aanvragen van subsidies.

Prins Alexander: Notitie Vrijwilligerswerk in Prins Alexander 2007-2011

In Prins Alexander is onlangs de notitie *Vrijwilligerswerk in Prins Alexander 2007-2011* verschenen. De notitie gaat vergezeld van een actieprogramma. Aan de opstelling van dit programma zijn vele gesprekken met vrijwilligers, professionals en stedelijke ondersteuningsorganisaties voorafgegaan. Belangrijke conclusies uit deze gesprekken zijn onder andere dat vrijwilligers(organisaties) hechten aan waardering en promotie van hun werk door de deelgemeente. Maar er is ook een duidelijke roep om meer ondersteuning. De voornemens in het actieprogramma zijn:

- lokale steun creëren met informatie en kennis voor vrijwilligersorganisaties en met een outreachende werkwijze. Een netwerk creëren voor professionals die met vrijwilligers werken. De steunfunctie moet een bemiddelende rol naar het stedelijke aanbod van InZ (vrijwilligersorganisatie Rotterdam) hebben.
- meer maatwerk leveren in regelgeving voor vrijwilligers(organisaties).
- het organiserende vermogen van burgers stimuleren vanuit de deelgemeentelijke loket-steunfunctie.
- activiteiten inventariseren en uitvoeren ter versterking van de bestuurlijke kaders, vanuit de lokale steunfunctie en in overleg met het vrijwilligersveld.
- als deelgemeente meer bezoeken brengen aan vrijwilligersorganisaties en meer gesprekken met vrijwilligers voeren. De wenselijkheid van een lokale

vrijwilligersdag of lokaal vrijwilligerscafé bespreken.

- vrijwilligerswerk promoten door publiciteit te maken voor het vrijwilligerswerk bij een groot publiek via zoveel mogelijk media.

De bestaande bekostigingsmogelijkheden voor vrijwilligersorganisaties worden gehandhaafd. Met name het investeren in (de inrichting van) accommodaties wordt actief gestimuleerd.

Prestatieveld 5: Bevorderen deelname

Prestatieveld 5 verplicht gemeenten beleid te formuleren ter bevordering van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking (bijvoorbeeld visueel of lichamelijk) of een chronisch, psychisch of psychosociaal probleem. Het gaat in dit geval om meer algemene maatregelen, die in principe door iedereen gebruikt kunnen worden. Te denken valt aan de toegankelijkheid van de openbare ruimte en openbare gelegenheden. De ontwikkeling van woonzorgzones in Rotterdam kan geplaatst worden onder prestatieveld 5. Woonzorgzones zijn servicewijken waar wonen in elke levensfase mogelijk is en noodzakelijke zorg en welzijnsvoorzieningen bij de hand zijn, met speciale aandacht voor kwetsbare groepen. Ook het actieprogramma *Ouderenbeleid* bevat maatregelen die passen binnen de doelstelling van prestatieveld 5. Dat zijn met name maatregelen die sociaal isolement van ouderen bestrijden en voorkomen. *Samen verder in de gekleurde wereld van Rotterdam* is een actieprogramma dat meer evenwicht wil brengen in de maatschappelijke deelname van mensen met een handicap van autochtone en allochtone afkomst, onder andere door het beter toegankelijk maken van maatschappelijke voorzieningen.

Stad en deelgemeenten trekken gezamenlijk op in het bevorderen van deelname door alle Rotterdammers aan het maatschappelijk verkeer. Omdat de behoefte en de vraag in ieder van de deelgemeenten verschillend is, vormt gebiedsgericht beleid de basis van de uitvoering. De nota Gebiedsgericht beleid wordt op termijn gepresenteerd.

Voorbeelden van afrekenbare doelstellingen

Afrekenbare doelstelling	Bron
Het Programma Oudere Migranten (POM) uitrollen naar minstens vier deelgemeenten (2009)	Actieprogramma Ouderenbeleid
De deelname van migranten met een beperking aan bestaande reguliere activiteiten en/of voorzieningen (met name in het lokale samenwerkingsverband) is aan het eind van het project met 20% gestegen (2009)	Samen verder in de gekleurde wereld van Rotterdam

Deelgemeentelijke aanpak

Het toegankelijk maken van openbare ruimten en maatschappelijke

voorzieningen gebeurt voor een belangrijk deel op deelgemeenteniveau. Ook de ontwikkeling van woonzorgzones/servicewijken heeft plaats in deelgemeenten. Een voorbeeld is de visie van de deelgemeente IJsselmonde op servicewijken.

Servicewijken IJsselmonde

Een integrale benadering van wonen, welzijn en zorg moet in IJsselmonde leiden tot servicewijken: wijken waarin wonen in elke levensfase, met of zonder beperking mogelijk is. In de servicewijk is sprake van een basisoniveau van voorzieningen, toegankelijk voor alle bewoners, met speciale aandacht voor kwetsbare groepen. Op die manier moet de integratie in wijk en buurt worden bevorderd. Woonzorgzones en servicewijken vullen elkaar over en weer aan. Met de term servicewijk benadrukt de deelgemeente de bredere invulling: een wijk waar voorzieningen op het gebied van wonen, welzijn en zorg aanwezig zijn. De servicewijken maken onderdeel uit van het grotere geheel, namelijk de deelgemeente. De projectmatige ontwikkeling van de wijken gebeurt daarom ook in intensieve samenwerking met onder andere woningcorporaties (huisvesting), welzijnsorganisaties (aanbod van welzijnsvoorzieningen) en zorginstellingen.

Delfshaven: Bestrijding van Sociaal Isolement met PIT

In Delfshaven voert de Stichting Maatschappelijke Dienstverlening Delfshaven (SMDD) het project *Bestrijding van Sociaal Isolement met PIT* (Persoonlijke Intensieve Trajecten) uit. Het is gericht op bestrijding van sociaal isolement onder 55-plussers en is een van de zes stedelijk geselecteerde plannen die de gemeente financiert in het kader van het Actieprogramma Ouderenbeleid. De deelnemende ouderen zelf, de ouderenadviseurs van SMDD en medewerkers van het Steunpunt Mantelzorg (SMDD) werken nauw samen. De verwachtingen van het project zijn divers en hooggespannen. Niet alleen van de samenwerking tussen de verschillende partijen, maar ook van het begeleidende onderzoek door het Landelijk Expertisecentrum Sociale Interventie (LESI) en de (maatschappelijke) beeldvorming bij deelgemeentelijke en stedelijke politici en beleidsmakers. Bovendien is dit project van waarde omdat het past in de op participatie gerichte programma's uit het collegeprogramma. Het doet het centrale begrip 'meedoen' uit de Wmo volledig recht.

Pernis: Woonzorgzone

Rondom zorgcentrum Het Havenlicht (60 verzorgingsplaatsen, tijdelijke verpleeghuisplaatsen) zijn 38 aanleunwoningen, 80 levensloopbestendige woningen en het servicepunt zorg geconcentreerd. Na de bouw van de Multifunctionele Accommodatie (twee brede scholen, buitenschoolse opvang, sportzaal, lokaal cultuurcentrum, buurthuis, verenigingsruimten) kan de woonzorgzone met 80 levensloopbestendige woningen worden uitgebreid. In 2007 wordt Het Havenlicht uitgebreid met een keuken en een inlooprestaurant voor (oudere) Pernissers. In het Servicepunt Zorg zijn twee huisartsen, het consultatiebureau, een mensendiecktherapeut, het maatschappelijk werk, het ouderenwerk en het steunpunt mantelzorg gevestigd. In 2008 zal het Informatieverwijspunt worden omgezet in een Vraagwijzer zorg. Bovendien worden vanaf 2008, op basis van het persoonsgebonden budget,

maatwerkarrangementen aangeboden waardoor ouderen en gehandicapten zelfstandig, met hulp van familie, vrienden, buren en vrijwilligers, in Pernis kunnen blijven wonen.

Prestatieveld 6: Verlenen van individuele voorzieningen

Prestatieveld 6 is anders dan de andere prestatievelden, in die zin dat individuele burgers een beroep kunnen doen op de gemeente op grond van het compensatiebeginsel (art. 4 Wmo).

Het compensatiebeginsel houdt in dat de gemeente voorzieningen treft voor personen met beperkingen, zodat zij een huishouden kunnen voeren, zich kunnen verplaatsen in en om de woning, zich lokaal kunnen verplaatsen per vervoermiddel, medemensen kunnen ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden kunnen aangaan. Dit alles gericht op de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. De Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) is met de komst van de Wmo ingetrokken en is onder dit prestatieveld terug te vinden. Het voorzieningenbeleid Wmo, dat zowel de voormalige Wvg-voorzieningen bevat als de Huishoudelijke verzorging (HV), is vastgelegd in de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning Rotterdam (Vmor) en de bijbehorende Regeling voorzieningen maatschappelijke ondersteuning Rotterdam (Rmor). Deze zijn de stedelijke kaders voor prestatieveld 6.

Aanpak 2007

Voormalige Wvg- voorzieningen

Voor een naadloze overgang per 1 januari 2008 is in eerste instantie aangesloten op het oude Wvg-beleid. Het voorzieningenniveau op de onderdelen rolstoelen, woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen is op hoofdlijnen ongewijzigd gebleven. Daarnaast is besloten voor deze voorzieningen geen eigen bijdragen te vragen. De Wmo schrijft voor dat mensen de keuze moeten hebben tussen een voorziening in natura of een persoonsgebonden budget. Deze optie is voor de voormalige Wvg- voorzieningen uitgewerkt.

Huishoudelijke verzorging

De Wmo schrijft voor dat de gemeente de huishoudelijke verzorging moet inkopen via een aanbestedingsprocedure. Rotterdam heeft eind 2006 een dergelijke procedure doorlopen. Dit heeft geresulteerd in contracten met drie Rotterdamse zorgaanbieders, die gestart zijn met het aanbieden van huishoudelijke verzorging per 23 april 2007. Bij de keuze van de aanbieders is, naast de prijs, vooral gekeken naar de kwaliteit van zorg en de maatschappelijke meerwaarde die de aanbieders voor Rotterdam kunnen hebben. Nieuwe klanten voor huishoudelijke verzorging kunnen een keuze maken voor zorg in natura door een van deze aanbieders (óf voor een persoonsgebonden budget waarmee zorg kan worden ingekocht bij een zorgaanbieder naar keuze).⁷

⁷ In Bijlage XI is een overzicht van de normtijden Huishoudelijke Verzorging opgenomen

Voor de invoering van de huishoudelijke verzorging wordt een overgangperiode gehanteerd. Recent is besloten de periode te verlengen tot april 2009. Overgangsccliënten mogen tot die tijd zorg blijven ontvangen van hun huidige (oude) zorgaanbieder.

Indicatiestelling

Binnen Rotterdam gaf de gemeente zelf de indicaties voor de Wvg af. Met de komst van de huishoudelijke verzorging naar gemeenten is deze werkwijze gecontinueerd. De afdeling Individuele Voorzieningen (voorheen: afdeling Voorzieningen gehandicapten) indiceert voor alle individuele Wmo-voorzieningen. Echter, bij een samenloop van Wmo- en AWBZ-ondersteuning stelt het CIZ⁸ de indicatie op. De gemeente neemt deze indicatie onverkort over. Dit om te voorkomen dat een burger twee indicatieprocedures moet doorlopen. Tevens is voorgesteld de herindicatie voor een aantal specifiek benoemde groepen, zoals ouderen en chronisch zieken, af te schaffen.

Tijdens de invoeringsperiode zijn de AWBZ-indicaties van mensen die vóór 1 januari 2007 zorg ontvingen door de gemeente overgenomen. In de loop van 2008 worden de AWBZ-indicaties omgezet in Wmo-indicaties. Deze omzetting gebeurt administratief, waarbij cliënten minimaal het aantal uren huishoudelijke verzorging blijven ontvangen dat zij voorheen kregen.

Ambitie

Het jaar 2007 is dus vooral een praktisch jaar geweest. Maar er zijn verder strekkende ambities op het terrein van de individuele voorzieningen. Die ambities sluiten aan bij de visie van de Wmo en het compensatiebeginsel. Op dit terrein is nog een flinke stap voorwaarts te maken. Onder de Wvg werd beoordeeld of een burger recht had op wat hij of zij aanvraagde (aanbodgericht vanuit een gerichte claim). De gemeente Rotterdam streeft naar een vraaggerichte aanpak. Daarbij wordt allereerst de situatie van de betreffende burger in kaart gebracht. Vervolgens richten de acties zich op de ondersteuning, het welzijn van de klant en eventuele fysieke aanpassingen in huis, zodat de persoon weer zo goed mogelijk kan deelnemen aan het maatschappelijk verkeer. Oplossingen die passen bij de vraag vormen het uitgangspunt. De rol van de gemeenten verandert van die van 'claimbeoordelaar' naar die van 'oplossingsondersteuner'. Op die manier wil Rotterdam verdergaande extramuralisering (beter) vorm geven. Daarbij geeft het compensatiebeginsel ruimte om keuzes te maken tussen individuele voorzieningen en collectieve voorzieningen, of tussen diensten en materiële voorzieningen. De huidige praktijken op dit punt moeten opnieuw worden bekeken om zo effectief mogelijk steun te kunnen bieden.

Voorbeelden van afrekenbare doelstellingen

Het aantal aanvragen voor voorzieningen is nauwelijks te beïnvloeden, want burgers hebben het (wettelijk) recht op een voorziening. Daarom zijn binnen de individuele voorzieningen geen concrete kwantitatieve afrekenbare doelstellingen

⁸ Centraal indicatieorgaan Zorg, dé indicerende instantie onder de AWBZ

te formuleren. Wel zijn afrekenbare doelstellingen vastgesteld over de kwaliteit van de individuele voorzieningen. Het gaat dan onder meer over het breder kijken naar de vraagstelling van de klant (naar voorzieningen, ondersteuning, welzijnsactiviteiten en eventuele fysieke aanpassingen), zodat effectievere oplossingen snel kunnen worden geboden. Daarbij is betere aansluiting van de sociale sector op de fysieke een noodzakelijke voorwaarde. De gemeente werkt aan het vergroten van het bereik, om onderbenutting van de regelingen tegen te gaan. Hiervoor worden bijvoorbeeld ouderenteams en voorlichtingsmiddelen ingezet en is er een nadrukkelijker ketenaanpak door zaken aan elkaar te knopen.

Voorbeelden van kwalitatieve, afrekenbare doelstellingen

Afrekenbare doelstelling	Bron
Vóór 2009 is de werkwijze van de afdeling IV gedraaid van 'claimbeoordeling' naar 'oplossingsondersteuning'	Jaarplan Individuele Voorzieningen
95% van de aanvragen wordt binnen de gestelde termijn afgehandeld	Jaarplan Individuele Voorzieningen
Alle herindicaties van cliënten HV worden tijdig afgerond	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Het serviceniveau van de telefonische bereikbaarheid is minimaal 90%	Jaarplan Individuele Voorzieningen

Deelgemeentelijke aanpak

Het verstrekken van individuele voorzieningen is een stedelijke verantwoordelijkheid. Beleid wordt stedelijk vastgesteld en voor een deel stedelijk uitgevoerd (intake, inkoop, etc). Deze verantwoordelijkheid wordt de komende tijd verder ingevuld. Hoewel deelgemeenten geen primaire verantwoordelijkheid hebben op het terrein van de individuele voorzieningen, staat bij de concretisering van het uitvoerend Individuele Voorzieningenbeleid een gebiedsgerichte invulling centraal. Deelgemeenten spelen namelijk een belangrijke rol bij de toegang tot de voorzieningen (Vraagwijzerloketten) en de samenhang met deelgemeentelijke voorzieningen (zoals steunpunten Mantelzorg, wijkbussen e.d.).

Prestatieveld 7, 8 en 9: Maatschappelijke opvang, huiselijk geweld, openbare geestelijke gezondheidszorg, verslavingsbeleid

De prestatievelden 7, 8 en 9 verplichten gemeenten maatregelen te nemen voor de opvang van dak- en thuislozen, en apart ook voor vrouwen en slachtoffers van huiselijk geweld. In het kader van de OGGZ gaat het om signaleren, om informeren, begeleiden en faciliteren van OGGZ-cliënten. De ambulante verslavingszorg is gericht op (preventie van) verslavingsproblemen en het aanpakken van overlast van verslaving.

De prestatievelden zijn samengenomen omdat ze voor Rotterdam samenvallen in het grotestedenbeleid, meer precies in het *Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang*. De uitvoering van dit plan is de invulling van het beleid op de prestatievelden 7, 8 en 9. Het plan, een gemeenschappelijk product van het rijk en de vier grote steden (G4), wil de bestaande aanpak intensiveren om de leefsituatie van dak- en thuislozen structureel te verbeteren. Om de 10.000 MO/OGGZ-mensen in de 4 grote steden (waarvan 2900 dak- en thuislozen in Rotterdam) in beeld en in een stabiele mix van wonen en zorg te krijgen, verrichten de G4 samen met de ketenpartners een extra inspanning. Het gaat hierbij onder andere om extra voorzieningen, de ontwikkeling en implementatie van instrumenten en het volgen van cliënten via veldregie of trajectregie. Op basis van het gemeenschappelijk plan van aanpak heeft Rotterdam zijn eigen gemeentelijke doelstellingen geformuleerd.

Voorbeelden van afrekenbare doelstellingen

Afrekenbare doelstelling	Bron
Vóór 2010 is voor 2900 dak- en thuislozen een trajectplan opgesteld en is deze groep voor zover mogelijk voorzien van inkomen, passende huisvesting, effectieve ondersteuning en zorg, zinvolle dagbesteding of werk	Plan van aanpak Maatschappelijke Opvang
Per 1 januari 2010 is voor 60% van de 2900 dak- en thuislozen in Rotterdam (ofwel 1.740) sprake van een stabiele mix van passende huisvesting en zorg	Plan van aanpak Maatschappelijke Opvang
Toename meldingen huiselijk geweld bij het ASHG van 1200 meldingen in 2006 tot 6000 meldingen in 2010	Actieprogramma Huiselijk Geweld

Deelgemeentelijke aanpak

Het beleid op de prestatievelden 7, 8 en 9 is primair een stedelijke verantwoordelijkheid. Dat betekent dat de stad eindverantwoordelijk is voor de realisatie van de doelstellingen en bewaking van de voortgang van het programma. De uitvoering van het Plan van Aanpak Maatschappelijke opvang is echter een opgave van stad én deelgemeenten gezamenlijk. Binnen de eigen mogelijkheden zetten stad en deelgemeenten zich in om de in het Plan van Aanpak beschreven doelstellingen te behalen. Deelgemeenten geven daarbij op hun eigen manier, gebiedsgericht, invulling aan het scheppen van nieuwe perspectieven voor de dak- en thuislozen in Rotterdam.

Enkele voorbeelden zijn:

Hoek van Holland: Sociaal Pension Hoek van Holland

In het hart van Hoek van Holland heeft een woningcorporatie onlangs een voormalig particulier pension op initiatief en met garantie van de deelgemeente aangekocht. Een zorginstelling (Stichting Ontmoeting) is bereid gevonden de exploitatie op zich te nemen. In de loop van 2008 zullen in het pension acht dak- en thuislozen uit Rotterdam hun intrek nemen. Het gaat om mannen met een alcoholverslaving. Door de bewoners in een stabiele omgeving te laten wonen en hen een zinvol dagbestedingsprogramma te laten volgen, wordt geprobeerd de verslavingsproblematiek beheersbaar te houden en waar mogelijk zelfs te beperken. Stichting Ontmoeting streeft ernaar om met activeringsprojecten de band tussen bewoners en het dorp te versterken.

Hillegersberg-Schiebroek

In de deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek wordt op dit moment een complex aan de Adriaen van der Doeslaan deels gebruikt door een aantal (ex)psychiatrisch patiënten en mensen met een psychische beperking, al dan niet veroorzaakt door drank- of drugsgebruik. Het andere deel van het complex wordt

nu nog regulier verhuurd. De variëteit aan bewoners maakt het tot een moeilijk te beheren complex. Daarom hebben deelgemeente en betrokken corporaties voorgesteld:

- Het complex deels de bestemming van Maatschappelijke Opvangvoorziening te geven.
- De overige wooneenheden, bestemd voor een bijzondere doelgroep, onder aansturing van dezelfde zorginstelling te brengen. Op die manier is er een eenduidig, strak georganiseerd en permanent aanwezig beheer voor het hele complex. Deze aanpak zal naar verwachting leiden tot een win-win situatie voor alle betrokkenen (doelgroep, deelgemeente, zorgaanbieders, omwonenden). In 2007 begint de ingebruikname van de Maatschappelijk Opvang-voorziening.

4. Burgerparticipatie en communicatie

4.1 Inleiding

Het begrip burgerparticipatie heeft verschillende betekenissen. Enerzijds gaat het over het participeren van alle burgers in alle facetten van de samenleving, al dan niet met behulp van maatschappelijke ondersteuning. Anderzijds is burgerparticipatie het betrekken van burgers bij beleidsprocessen: voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Om participatie in beide betekenissen van het woord te bereiken is communicatie van groot belang. Want wanneer 'meedoen' het motto is, is het belangrijk dat burgers op de hoogte zijn van het Wmo-beleid in Rotterdam, zodat zij kunnen meedenken en meedoen over hun eigen sociale omgeving. Dit betekent communicatie die gericht is op het informeren van mensen, maar ook communicatie om de dialoog tussen mensen op gang te brengen.

4.2 Burgerparticipatie en communicatie geordend

Meedoen en meedenken kan in Rotterdam op verschillende bestuurlijke niveaus (stad en deelgemeenten) en gebeurt al op veel manieren. Voor het Programmabureau Veilig hebben Pieter Tops en Julien van Ostaijen verschillende vormen van actief burgerschap in kaart gebracht. In een burgerparticipatiematrix worden de manieren waarop burgers en overheid met veiligheid bezig zijn inzichtelijk gemaakt⁹. Deze systematiek kan ook voor het sociale beleid worden toegepast. Alles wat in Rotterdam in het kader van de Wmo gebeurt, kan worden beschreven op vijf niveaus:

1. Individuele burgers
2. Sociale verbanden
3. Deelgemeentelijk beleid
4. Stedelijke beleidskaders en uitvoeringsprogramma's
5. De Wmo algemeen

De activiteiten die bij deze niveaus horen, zijn op de niveaus 3 tot en met 5 de meer traditionele overheidsactiviteiten, zoals inspraakavonden, buurtschouwen en expertmeetings. Op niveau 1 en 2 gaat het om activiteiten die (groepen) burgers zelfstandig opzetten en uitvoeren, onafhankelijk of met een beetje rugdekking van de overheid. In onderstaand schema staat een overzicht van de verschillende niveaus en wat deze betekenen voor participatie en communicatie. Voor de betekenis van participatie wordt aangesloten op de participatieladder.

⁹ Programmabureau Veilig: 'Werken aan een veiliger Rotterdam, de aanpak. Methode voor actief burgerschap'

Deze ladder onderscheidt verschillende niveaus (treden) van participatie, oplopend in mate van interactiviteit en medezeggenschap van betrokken partijen. Op de onderste trede staat 'informereren', gevolgd door 'raadplegen', 'adviseren', 'coproduceren', '(mee)beslissen' en op de hoogste trede 'zelfbeheer'. Hoe hoger op de trap, hoe kleiner de (directe) rol van de overheid.

	Betekenis	Participatie	Communicatie
Individuele burgers	Burgers die los van een georganiseerd verband samen afspraken maken over samenhang en leefbaarheid in de straat, wijk of buurt of burgers die individueel (als vrijwilliger of mantelzorger) maatregelen nemen om het meedoen van een buurtbewoner te bevorderen.	Participatie door individuele burgers en sociale verbanden kennen een hoge mate van interactiviteit. In termen van de participatieladder is in deze gevallen sprake van (mee)beslissen en zelfbeheer. In principe is hier geen sprake van tussenkomst van een overheid anders dan in ondersteunende zin.	Communicatie is in dit geval gericht op het stimuleren van zelfstandige initiatieven en het informeren van burgers over mogelijke ondersteuningsmogelijkheden bij het opzetten en uitvoeren van eigen activiteiten. Dit kan gaan via nieuwsbrieven, contacten tussen burger en wijkcoördinator, internet etc. Communicatie gaat hier ook over het op de hoogte houden van burgers over door de overheid genomen beslissingen die straat, buurt of wijk betreffen.
Sociale verbanden	Groepen burgers die samen het initiatief nemen ter verbetering van de sociale cohesie in hun straat, wijk of buurt.		
Deelgemeentelijk beleid	Deelgemeentelijke beleidsnota's en actieprogramma's die gericht zijn op het bevorderen van samenhang en leefbaarheid in buurten en wijken.	Burgers worden bij de totstandkoming van het beleid betrokken. Vaak gaat het om deelgemeentelijke belangengroepen die de belangen van groepen burgers uit de deelgemeenten vertegenwoordigen. De mate van interactiviteit varieert van het raadplegen van burgers tot adviseren en in gevallen coproduceren.	Door middel van eenduidige en heldere communicatie moeten betrokkenen allereerst op de hoogte worden gebracht van het doel en het kader waarbinnen participatie mogelijk is. De participatiemomenten zelf kunnen worden georganiseerd in de vorm van expertmeetings, inspraakavonden en werkconferenties. Na afloop volgt communicatie van resultaten en de betekenis van beleid voor betrokkenen via nieuwsbrieven, informatieavonden en internet.
Stedelijk beleidskader en uitvoeringsprogramma's	Stedelijke kadernota's en uitvoeringsprogramma's die het kader vormen waarbinnen door deelgemeenten gebiedsgericht en	Betrokkenheid bij de totstandkoming van stedelijk beleid door maatschappelijke instellingen en organisaties die	

	Betekenis	Participatie	Communicatie
	aanvullend invulling wordt gegeven aan beleid ter bevordering van sociale samenhang en leefbaarheid in de stad.	veelal stedelijk georganiseerd zijn. De mate van interactiviteit varieert van het raadplegen van burgers tot adviseren en in gevallen coproduceren.	
Wmo algemeen	Het gaat hier om algemene activiteiten, door stad én deelgemeenten, die bedoeld zijn om burgers op de hoogte te brengen en houden over de Wmo	In termen van de participatieladder gaat het hier om het informeren van burgers over de Wmo: wat is de Wmo, wat betekent dit voor mij, welke ontwikkelingen zijn gaande en waar kan ik terecht met mijn vragen.	Om burgers, maatschappelijke instellingen en organisaties te informeren over de belangrijkste ontwikkelingen over de Wmo kan gebruik worden gemaakt van huis-aan-huisbladen, (digitale)nieuwsbrieven en het internet.

Hieronder zijn de vijf niveaus toegelicht aan de hand van enkele voorbeelden:

1 Individuele burgers

Een voorbeeld van activiteiten door (individuele) burgers voor (individuele) burgers is het project Tante Kwebbel. Hulpvragers en hulpaanbieders worden met elkaar verbonden via een telefonisch netwerk, maar het zijn de individuele burgers die elkaar hulp en ondersteuning verlenen.

2 Sociale verbanden

Dit zijn bijvoorbeeld straatafspraken die groepen burgers onderling maken om de leefbaarheid en samenhang in de straat of buurt te bevorderen. Dit soort activiteiten kan worden ondersteund door een programma als Mensen Maken de Stad, maar de filosofie is dat mensen zelf afspraken maken en deze straatagenda's ook zelfstandig onderhouden.

Een voorbeeld van een innovatief initiatief op het grensvlak van participatie (door individuele burgers en sociale verbanden) en communicatie (door deelgemeente) is het in het Oude Westen ontwikkelde wijkweb. Het Wijkweb Oude Westen is een netwerk van bewoners en professionals dat de leefbaarheid in de wijk bevordert. Het bestaat uit personen die elkaar snel kunnen informeren over nieuws en signalen uit de wijk. Wijkambassadeurs informeren de wijkwebcoördinator over deze ontwikkelingen en signalen, deze coördinator stuurt het nieuws de wijk in. Het wijkweb vormt kortom de basis van de communicatie en samenwerking tussen deelgemeente en bewoners. Ambassadeurs en coördinator maken gebruik van nieuwe en innovatieve communicatievormen, zoals de sms. Het wijkweb wil op termijn uitgroeien tot een platform waar vertegenwoordigers van alle groepen een soort opiniepanel

vormen.

3 Deelgemeentelijk beleid

De totstandkoming van de WAPS is een goed voorbeeld van burgerparticipatie op beleid. Burgers en maatschappelijke organisaties en instellingen uit de deelgemeente zijn hierbij betrokken. In de deelgemeenten is er op diverse manieren en momenten ruimte geweest voor advies op en coproductie van beleid door betrokkenen.

Deelgemeenten geven op verschillende manieren innovatief vorm aan processen van burgerparticipatie. Een voorbeeld is de Hartmandocctrine in Overschie. Bestuurders van de deelgemeente trekken met plastic tuinstel, koffie en thee de wijk in om met bewoners te praten over wat verbeterd kan worden in de buurt en welke verwachtingen zij van het deelgemeentebestuur hebben.

4 Stedelijk beleidskader en uitvoeringsprogramma's

Participatie op stedelijk beleid gebeurt doorgaans door stedelijk georganiseerde belangengroepen, instellingen en organisaties. De in december 2006 verschenen 'houtschoolschets' laat zien dat deze georganiseerde verbanden op stedelijk niveau goed in beeld zijn en ook betrokken worden bij beleidsvormingsprocessen. In de komende tijd is er extra aandacht voor het verder inventariseren van betrokkenen en belangenorganisaties (op stedelijk en deelgemeentelijk niveau), zodat ook de kleine doelgroepen voldoende betrokken worden. Dat zijn bijvoorbeeld specifieke groepen ouderen, allochtonen met een handicap, laaggeletterden en mensen met een visuele beperking.

De burgerparticipatie en communicatie over dit meerjarenplan is door de diversiteit van de aanpak als innovatief te omschrijven. Op veel verschillende manieren zijn maatschappelijke instellingen, organisaties en organisaties van burgers betrokken bij de totstandkoming van het plan. Een grote Wmo-conferentie in maart 2007, een expertmeeting in oktober 2007, individuele gesprekken, rondetafelgesprekken, de tijdelijke klankbordgroep Meerjarenplan Wmo en reacties via de website hebben waardevolle input geleverd, die is verwerkt in dit meerjarenplan.

5 Wmo algemeen

Met de invoering van de Wmo op 1 januari 2007 is de gemeente direct verantwoordelijk geworden voor de huishoudelijke verzorging. Om de nieuwe werkwijze van de Huishoudelijke Verzorging bij alle Rotterdammers onder de aandacht te brengen is een innovatieve communicatiemix samengesteld. Advertorials in huis-aan-huisbladen, een folder over huishoudelijke verzorging, radiospots bij RTV Rijnmond en het internet zijn ingezet om mensen te informeren. De ontwikkeling van de Vraagwijzerloketten vraagt om een eenduidige communicatieaanpak richting burgers. Een plan van aanpak wordt hiervoor opgesteld. De communicatie over de verschillende stedelijke en deelgemeentelijke programma's wordt per programma bepaald.

4.3 Innovatieve burgerparticipatie in de Wmo

Uit het voortschrijdende karakter van het meerjarenplan Wmo ontwikkelt zich op termijn ook een Rotterdamse aanpak voor 'innovatieve burgerparticipatie in de Wmo'. Dit is een opgave voor stad én deelgemeenten. Het uitgangspunt is burgerparticipatie per prestatieveld en met vrijheid voor stad en deelgemeenten. De aanpak is een kader op hoofdlijnen, een kader dat een aantal uitgangspunten formuleert over het proces en de procedure van burgerparticipatie. Voor de vorm worden geen uitgangspunten geformuleerd; het gaat erom voldoende ruimte en mogelijkheden voor een gebiedsgerichte invulling te laten.

Het ontwerpen en uitvoeren van nieuwe, innovatieve vormen van burgerparticipatie zal voornamelijk in deelgemeenten gebeuren. De uitdaging is de overstap van traditionele inspraakavonden naar interactieve, multimediale participatie. Internet kan een belangrijk communicatie- en/of participatiemiddel zijn. Voor de innovatieve participatietrajecten is een beroep op het Innovatiefonds mogelijk.

Voor het stimuleren van burgerparticipatie waarbij individuele burgers bereikt moeten worden is het belangrijk 'vindplaatsgericht' te werk te gaan. Dat betekent dat burgers persoonlijk benaderd worden op plekken waar ze vaak komen, waar ze zich vertrouwd en veilig voelen. Dit kan bijvoorbeeld het buurthuis zijn, de kerk, de moskee, het schoolplein of het speelpleintje in de buurt, maar ook de bus, de tram of de supermarkt. Sluit met beleidsvragen zoveel mogelijk aan op zaken en vraagstukken die hen bezig houden. Met andere woorden: op hun belevingswereld.

Deze inbreng van burgers krijgt zijn beslag in de gebiedsgerichte aanpak via de Wijk Actie Programma's Sociaal (WAPS). In de WAPS komen de inbreng van burgers, maatschappelijk middenveld en de bestuurlijke prioriteiten samen en worden keuzes gemaakt. Het is van belang de inbreng van burgers zichtbaar te maken in de WAPS. Daarnaast is het van belang deze inbreng van burgers ook op stedelijk niveau, als 'rode draden', zichtbaar te maken en waar mogelijk te benutten voor stedelijke programma's en beleidsontwikkelingen.

Kennisdeling en het uitwisselen van ervaringen zijn belangrijk voor vorm en aanpak. Een eerste stap is de inventarisatie van methoden en systematieken die in deelgemeenten worden gebruikt voor het betrekken van burgers. Hiervoor zal een quick scan uitgevoerd worden, zoals ook is gedaan bij de burgerparticipatie op het Veiligheidsbeleid in deelgemeenten.

Het kader voor innovatieve burgerparticipatie in de Wmo heeft, zoals gezegd, vooral betrekking op het proces en de procedure. Daarvoor gelden in ieder geval de volgende uitgangspunten:

- Bepaal of beleid geschikt is voor burgerparticipatie. Niet alle beleid is geschikt voor dezelfde vorm. Bij abstracte beleidskaders is een ander soort participatie nodig dan bij meer concrete actie- en uitvoeringsprogramma's.
- Bepaal de doelgroep die geraadpleegd kan worden, omdat *dé burger* niet

- bestaat. Daarom is het nodig dat vooraf bepaald wordt welke (belangen)organisaties advies kunnen geven over beleid in ontwikkeling.
- Formuleer en communiceer het doel van de processen van burgerparticipatie. Zorg dat burgers en organisaties duidelijk zien wat het doel is van participatie en wat de ruimte/verantwoordelijkheid is die ze krijgen in het proces. De participatieladder kan hierbij een hulpmiddel zijn.
 - Geef deelnemers aan een participatieproces de beschikking over alle relevante beleidsinformatie. Voor de objectiviteit en effectiviteit is het belangrijk dat ze inzicht hebben in feiten, achtergrond en lopende ontwikkelingen.
 - Koppel (beredeneerd) de resultaten terug en maak inzichtelijk wat er met de input is gebeurd.
 - Evalueer intern en extern, zodat bij een volgende keer processen van burgerparticipatie worden vormgegeven die voor betrokken partijen het beoogde resultaat oplevert.

4.4 Wmo-adviesraad

De Wmo verplicht gemeenten bij het vormgeven van beleid het maatschappelijke middenveld te betrekken. Het instellen van een Wmo-adviesraad is niet verplicht. Rotterdam kiest ervoor geen permanente Wmo-adviesraad in te stellen. De ervaringen met de tijdelijke klankbordgroep Meerjarenplan Wmo zijn echter zo positief dat het wel de bedoeling is de klankbordgroep in enige vorm te laten voortbestaan. Deze groep fungeert dan als denktank voor de stad en denkt mee over belangrijke Wmo-ontwikkelingen in de stad. De samenstelling van de klankbordgroep is divers en flexibel. Dat wil zeggen dat al naar gelang het onderwerp besloten kan worden over de samenstelling.

4.5 Publiekscommunicatie

Om het Wmo-beleid bekend te maken in Rotterdam is gerichte communicatie belangrijk. De inzet van communicatie is dan ook niet het meerjarenplan of de Wmo als zodanig, maar specifieke thema's en programma's, zoals jongeren, RotterdamIdee, Individuele Voorzieningen, Vraagwijzerloketten, Vrijwilligersorganisaties, ambities 2015 etc. Daarnaast wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de communicatiekaders die beschreven zijn voor de Pijler Sociaal.

De communicatie over de uitvoering van het Wmo-beleid op de korte termijn sluit aan op bestaande communicatie over stedelijke en deelgemeentelijke programma's die de invulling van de 9 prestatievelden vormen. Per programma wordt gekeken welke communicatiemiddelen ingezet kunnen worden om de Rotterdammer te bereiken. Ook wordt per beleidsveld geschat of er specifieke communicatiemiddelen nodig zijn voor bijzondere doelgroepen.

Een belangrijk middel is de website. De website www.rotterdam.nl/Wmo wordt eind 2007 beter toegankelijk voor bezoekers, bijvoorbeeld met informatie als: 'wat betekent de Wmo voor mij' en 'welke voorzieningen zijn er'. Daarnaast legt deze website zoveel mogelijk verbanden naar bestaande programma's die raken aan de prestatievelden van de Wmo.

Deze versie van het meerjarenplan is bedoeld voor bestuurders van stad, deelgemeenten en maatschappelijk middenveld. Er komt ook een publieksversie van het meerjarenplan voor professionals in de uitvoering en voor individuele burgers. Deze publieksversie zal toegankelijk worden gemaakt voor verschillende doelgroepen (bijvoorbeeld: samenvatting van elementen in het plan die vooral voor ouderen van belang zijn).

4.6 Acties

Acties burgerparticipatie en communicatie	
Eerste helft 2008	Quick scan bij deelgemeenten over methodieken van (innovatieve) burgerparticipatie. Rapportage (en conclusies voor verdere ontwikkeling van innovatieve vormen van participatie en communicatie bij Wmo-monitor
Vanaf eind 2007	Betere toegankelijkheid van de website www.rotterdam.nl/Wmo voor bezoekers uit verschillende doelgroepen en met verschillende bealngstelling. Verbinding met bestaande programma's
Vanaf heden	Communicatie over stedelijke programma's is onderdeel van de aanpak per programma. Beknopte rapportages in de Wmo-monitor
Voorjaar 2008	Omvorming tijdelijke klankbordgroep voorbereiding Meerjarenplan Wmo tot (flexibel ingericht) permanent adviesorgaan voor Wmo-onderwerpen
Medio 2008	Mogelijkheid om innovatieve vormen van burgerparticipatie te ondersteunen vanuit het Innovatiefonds

2009	Onder meer op basis van ervaringen met bovenstaande punten in volgende versie Meerjarenplan meer uitgewerkte Rotterdamse aanpak van burgerparticipatie en communicatie opnemen
------	--

5. Monitoring en kwaliteit

5.1 Het monitoren van de Wmo-uitvoering

In de Wmo (artikel 9) is vastgelegd dat het college van B en W jaarlijks voor 1 juli het volgende publiceert:

- de uitkomsten van onderzoek naar de tevredenheid van vragers van maatschappelijke ondersteuning over de uitvoering van de wet, volgens een methodiek die na overleg met representatieve organisaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning tot stand is gekomen
- bij ministeriële regeling aangewezen gegevens over de prestaties van gemeenten op het gebied van maatschappelijke ondersteuning in het voorgaande kalenderjaar.

In Rotterdam heeft de gemeenteraad een motie-Pastors aangenomen, die bepaalt dat de gemeente Rotterdam op de eerste zes prestatievelden Wmo concrete ambities formuleert, met een nulmeting.

In het MJP is op ieder van de prestatievelden afrekenbare doelstellingen geformuleerd. Een meting van die doelstellingen op 1 januari 2008 is haalbaar; echter niet per 1 januari 2007, omdat toen nog niet volledig bekend was welke doelstellingen onderdeel zouden zijn van het Rotterdamse Wmo beleid. De rekenkamer Rotterdam heeft in haar werkplan opgenomen dat zij de afrekenbare doelstellingen van het meerjarenplan Wmo zal toetsen conform de motie Pastors.

In afstemming met andere steden zal jaarlijks een benchmark van de Rotterdamse Wmo-activiteiten worden uitgevoerd. Voor het volgen van de resultaten en effecten van Wmo-beleid in Rotterdam zijn twee instrumenten in het bijzonder van belang.

5.2 De Sociale Index Rotterdam

De Sociale Index is een belangrijk instrument voor het behalen van de doelstellingen van het Sociaal Programma 2006-2010. De index ondersteunt het gebiedsgericht werken. De index is allereerst een soort thermometer om de stand van de sociale kwaliteit in een (CBS)buurt te meten en de ontwikkelingen daarvan te volgen¹⁰. In mei 2008 zullen van alle CBS-buurtten in Rotterdam de scores op de sociale index bekend zijn.

¹⁰ Sociale kwaliteit is in dit verband participatie (werk en school, sociale contacten en sociale inzet) en binding (buurt en Nederlandse samenleving). Ook voorwaarden voor participatie en binding, zoals capaciteiten (opleiding, gezondheid en taalbeheersing) en leefomgeving (adequate voorzieningen, passende huisvesting, geen overlast en discriminatie) maken deel uit van de index.

De verbinding van de WMO met de Sociale Index Rotterdam ligt vooral in de functie van de index als actie-instrument. Het mechanisme werkt als volgt. Bij een lage score op een onderdeel (bijvoorbeeld taalbeheersing) van de sociale index in een (CBS)buurt kan het bestuur besluiten tot extra inzet op dat punt bij de herziening van het Wijkactieprogramma Sociaal. Dat betekent voor de WMO: een extra inzet op prestatieveld 1, stadsburgerschap, onderdeel taalbeheersing. Hiervoor is een goed samenspel tussen de deelgemeente en diensten nodig om op het juiste moment de juiste inspanning te leveren om gezamenlijk meer mensen taalvaardig te maken en mee te laten doen. Het resultaat zou moeten zijn dat de sociale index in het volgende jaar of het jaar daarop op dit onderdeel zichtbaar verbetert.

5.3 Jaarlijkse voortgangsrapportage Wmo Rotterdam

Dit Meerjarenplan Wmo beschrijft onder andere welke gemeenschappelijke afrekenbare doelstellingen zijn gesteld, en op welke wijze deze worden gerealiseerd. In de regel wordt de uitvoering van elke afrekenbare doelstellingen gemonitord. Deze monitoring gebeurt op verschillende momenten, met verschillende procedures, en met verschillende verantwoordelijkheden. In aanvulling hierop is er jaarlijks (voor 1 mei) een Wmo- voortgangsrapportage. Deze rapportage bevat:

- Een jaarlijkse stand van zaken over alle afrekenbare doelstellingen uit dit meerjarenplan. Dat gebeurt op basis van de rapportages over de verschillende uitvoeringsprogramma's.
- Een rapportage over de kwaliteit van de uitvoeringsprogramma's. Ook deze rapportage is gebaseerd op de eigen evaluaties van de verschillende programma's. In de volgende paragraaf wordt op het Rotterdamse kwaliteitsbeleid verder ingegaan.
- De uitkomsten van klanttevredenheidsonderzoeken. Voor 1 maart 2008 zal worden nagegaan of er naast het bestaande onderzoek nog aanvullend klanttevredenheidsonderzoek gewenst is op onderdelen van de dienstverlening. Begin 2008 zal, na overleg met deelgemeenten en maatschappelijke instellingen, een voorstel hiervoor aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

5.4 Kwaliteit

In de Wmo is voorgeschreven dat in het door de raad vastgestelde Wmo-plan expliciet aandacht moet worden besteed aan de borging van de kwaliteit van de uitvoering van de maatschappelijke ondersteuning¹¹.

¹¹ Art 3, lid 4, onder d: In het plan wordt in ieder geval aangegeven welke maatregelen de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders nemen om de kwaliteit te borgen van de wijze waarop de maatschappelijke ondersteuning wordt uitgevoerd.

Kwaliteit is een ruim begrip, met vele invalshoeken en vaak ook subjectief. Gekeken wordt hoe de kwaliteit in deze ruime betekenis is bij de uitvoering van de Wmo.

In deze paragraaf wordt ingegaan op kwaliteit met betrekking tot de:

- 1 tevredenheid van de klant
- 2 dienstverlening van de gemeente
- 3 dienstverlening door derden.

1 De tevredenheid van de klant

Bovenaan staat de kwaliteitsbeleving door de klanten van de maatschappelijke ondersteuning. De (on)tevredenheid van klanten is de belangrijkste reden voor aanpassing en verbetering van dienstverlening en maatschappelijke ondersteuning. In de interne organisatie en in afspraken met derden kan er ruime aandacht besteed zijn aan kwaliteit, maar dit moet uiteindelijk wel leiden tot tevreden klanten die krijgen wat zij nodig hebben. Bij het meten van de kwaliteit is de vraagkant daarom belangrijk voor het totaalbeeld. Dit meten gebeurt op verschillende manieren:

- Jaarlijks is er een onderzoek naar de tevredenheid van vragers van maatschappelijke ondersteuning over de uitvoering van de wet (volgens art 9, lid 1 Wmo). Een eerste rapport moet vóór 1 juli 2008 verschijnen. Over de voormalige Wvg-voorzieningen is al een aantal malen een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Deze ervaringen worden meegenomen in het onderzoek over prestatieveld 6. Het meten van de tevredenheid van klanten op de andere prestatievelden wordt op een minder gestructureerde wijze uitgevoerd (niet periodiek, slechts enkele deelgemeenten e.d.). Voor 1 maart 2008 zal (in samenwerking tussen deelgemeenten en de stad) wordt een inventarisatie gehouden van de lopende onderzoeken en ervaringen. Die resulteert in een Wmo-breed voorstel voor het meten van klanttevredenheid.
- De tevredenheid van klanten is ook af te leiden uit het aantal en de aard van de ingediende klachten en bezwaarschriften.
- Tot slot is er periodiek overleg (ambtelijk en bestuurlijk) met vertegenwoordigers van doelgroepen. Bij dit overleg staat de dienstverlening hoog op de agenda van deze organisaties.

2 De dienstverlening van de gemeente

De gemeente zelf biedt een aantal diensten aan in het kader van de Wmo. Bijvoorbeeld informatie en advies, en individuele voorzieningen. In de werkprocessen voor deze diensten bestaat, vaak al sinds jaren, veel aandacht voor de kwaliteit van het uiteindelijke resultaat (de effectiviteit). Twee voorbeelden van gemeentelijke dienstverlening.

Allereerst de *Vraagwijzerloketten*. Deze worden momenteel ingevoerd in de stad. In een aantal deelgemeenten bestaan deze loketten voor welzijn, zorg en wonen

al, in andere deelgemeenten zijn ze nog in voorbereiding. De GGD ondersteunt de deelgemeenten bij de implementatie en streeft naar uniformering. Zo wil de gemeente dat in ieder loket eenzelfde minimaal kwaliteitsniveau wordt gehaald. In de uitwerking van de Vraagwijzerloketten (door GGD en deelgemeenten) wordt dit aspect verder behandeld. Hierbij gelden de kwaliteitsnormen die landelijk zijn ontwikkeld voor de vraagwijzers en die lokaal in het kader van het Programma Dienstverlening zijn opgesteld.

Het tweede voorbeeld betreft de *afdeling Individuele Voorzieningen*. Deze afdeling van SoZaWe verstrekt de individuele Wmo-voorzieningen op het terrein van wonen, rolstoelen, vervoer en huishoudelijke verzorging. De kwaliteit van de manier waarop de voorzieningen worden verstrekt is op een aantal manieren geborgd:

- door klachtbrieven als gratis advies te beschouwen
- door adviezen van Platform Agenda 22 en de eigen cliëntenraad zeer serieus te nemen
- in de werkprocessen van de afdeling Individuele voorzieningen
- door de servicenormen voor heel SoZaWe, die gaan over de behandeling van aanvragen, telefonische bereikbaarheid etc.
- door naleving van de regels uit de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning Rotterdam en de bijbehorende beleidsregels

3 De dienstverlening door derden

Bij de uitvoering van de Wmo zijn voor een deel van de diensten en activiteiten derden actief. In de wet staat zelfs dat de gemeenten het verlenen van maatschappelijke ondersteuning zoveel mogelijk moeten laten verrichten door derden. Het gaat hier om zowel het subsidiëren van activiteiten die private organisaties verrichten op het terrein van welzijn en zorg, als het inkopen van concrete diensten en producten voor individuele voorzieningen.

Het borgen van de kwaliteit van dienstverlening is een belangrijk punt. Een kwaliteitssysteem is een middel dat ervoor kan zorgen dat de reacties en klachten van klanten leiden tot betere dienstverlening (klantgerichtheid).

De kwaliteit van de producten van de gesubsidieerde instellingen wordt bepaald ingevuld door de subsidiërende dienst of deelgemeente. Een aantal kwaliteitsaspecten is in de SVR 2005 opgenomen; het merendeel maakt onderdeel uit van de verlengingsbeschikking en wordt bewaakt via periodiek overleg met de instellingen, tussenrapportages en jaarverslagen.

De kwaliteit van de welzijnssector is al enige tijd onderwerp van gesprek binnen gemeente en deelgemeenten. Deze discussie en het hieruit voortvloeiende PowR-rapport zijn de aanleiding geweest om te starten met een traject Verbetering welzijnssector. Hierin wordt ingezet op een kwaliteitsverhoging van het welzijnswerk en de resultaten maar ook op een verbetering van de relatie opdrachtgever (veelal deelgemeente) – opdrachtnemer, die zal leiden tot effectievere inzet van de welzijnsmiddelen.

De individuele voorzieningen worden ingekocht bij leveranciers (zoals rolstoelleveranciers, vervoersbedrijven, zorgaanbieders) via een openbare aanbestedingsprocedure. Deze begint met het opstellen van een bestek waarin alle eisen van de gemeente staan. Een belangrijk aspect waarop aanbieders zich kunnen onderscheiden en waarop de uiteindelijke gunning grotendeels is gebaseerd, is de kwaliteit van de voorzieningen of dienstverlening. Het kan gaan om technische specificaties, opleidingseisen aan personeel e.d., om een kwaliteitsbeleid dat de aanbieder voert, om goed personeelsbeleid of het bestaan van klachtenregelingen en protocollen. De beoordeling of aan de kwaliteitseisen wordt voldaan en de bewaking ervan ligt bij de afdeling Individuele voorzieningen.

6. Financiën

6.1 Inleiding

Dit hoofdstuk is de eerste stap op weg naar financiële sturing van het Wmo-beleid. De bedoeling van dit hoofdstuk is een overzicht te geven van de financiële gevolgen voor Rotterdam van de invoering van de Wmo. Daarnaast wordt een eerste inzicht gegeven van bestedingen aan Wmo-beleid door stad en deelgemeenten.

De in dit hoofdstuk opgenomen bedragen zijn (voor het grootste deel) afkomstig uit de begrotingen van 2007. Dat betekent dat de daadwerkelijk bestede bedragen hiervan kunnen afwijken. De cijfers die genoemd worden bij de diensten zijn ook met hen afgestemd. De overzichten van deelgemeenten in de bijlagen zijn ontleend aan de begrotingen, en vooral bedoeld om een indicatie te geven van Wmo- bestedingen in Rotterdam.

De uitvoering van Wmo-beleid op korte termijn, tot 2010, is gedekt door gereserveerde middelen voor de programma's zoals beschreven in Hoofdstuk 3. De benodigde middelen hiervoor zijn dus beschikbaar. Voor de langere termijn zullen in komende jaren verdere besluiten over concretisering en financiering van de ambities worden genomen.

6.2 Financiële gevolgen

De invoering van de Wmo betekent dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor maatschappelijke ondersteuning. Dat wil zeggen: voor al die activiteiten die het mogelijk maken voor mensen om mee te doen aan de samenleving. Belangrijke onderdelen van de Wmo, namelijk de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) en de Welzijnswet, vielen al onder de verantwoordelijkheid van gemeenten. Met de invoering van de Wmo is daar ook een deel van de AWBZ en de OGGZ bijgekomen. Ten aanzien van de financiën is dus van belang dat er geen sprake is van extra geldstromen voor bestaande taken (uitvoering Welzijnswet en Wvg), maar wel van nieuwe geldstromen voor nieuwe gemeente taken (verlenen individuele voorzieningen, uitvoering subsidieregelingen AWBZ). Deze nieuwe geldstromen zijn gebaseerd op historische (rijks)uitgaven.

Voor een overzicht van de gevolgen van de invoering van de Wmo in financiële zin zijn drie zaken van belang:

1. Overheveling AWBZ naar Wmo
2. Kosten van invoering en uitvoering
3. Eigen bijdrage

Van AWBZ naar Wmo

Met de overgang van de verantwoordelijkheid voor het aanbieden van individuele voorzieningen en een aantal subsidieregelingen wordt een deel van de AWBZ-gelden ongeoormerkt overgeheveld naar gemeenten¹². Voor deze nieuwe gemeentelijke taken zijn de budgetten overgeheveld op grond van de historische uitgaven (peiljaar 2005). In 2007 en 2008 worden de budgetten volledig bestemd voor de taken HV en het continueren van de voormalige AWBZ-subsidies. In onderstaand schema staat een overzicht van overgekomen middelen uit de AWBZ.

Van AWBZ naar Wmo	
Subsidieregelingen	€ 3.029.039
Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg	€ 717.816
Diensten bij wonen met zorg	€ 1.322.207
Zorgvernieuwingsprojecten GGZ	€ 797.020
Vorming Training Advies vrijwilligers	€ 191.996
Initiatieven OGGZ	€ 413.000
Collectieve preventie GGZ	€ 465.412
Huishoudelijke verzorging	€ 61.327.707
Totaal	€ 64.356.746

Invoering en uitvoering

Voor de invoering van de Wmo is aan gemeenten een eenmalig bedrag ter beschikking gesteld om te voorzien in kosten van de invoering Wmo en meer specifiek de invoering van de huishoudelijke verzorging. Rotterdam heeft hiervoor een bedrag van € 1,7 miljoen van het rijk ontvangen. Dit bedrag is (aangevuld met € 0,4 miljoen uit gemeentelijke middelen), met name besteed aan het opbouwen van de organisatie voor deze nieuwe gemeentelijke taak.

Daarnaast zijn in de jaren 2006 en 2007 kosten gemaakt voor onder meer communicatie (in brede zin), het ontwikkelen van Vraagwijzerloketten en het proces rond het meerjarenplan Wmo. Dit is uit gemeentelijke middelen (SoZaWe) gefinancierd.

¹² In totaal wordt met de invoering van de Wmo een bedrag van ruim 1 miljard euro vanuit de AWBZ overgeheveld naar gemeenten (Septemercirculaire ministerie VWS)

Het totale invoeringsbudget ad € 4,8 miljoen is als volgt besteed:

Invoering en uitvoering	
<u>Invoering HV:</u>	€ 2.167.023
Opzetten organisatie, werving, scholing, inrichten werkplekken, automatisering, aanbesteding, juridische ondersteuning e.d.	
<u>Overige implementatiekosten Wmo:</u>	
Communicatie (website, folder, bijeenkomsten, radiospotjes, advies)	€ 413.518
Participatie (rondetafelgesprekken, 2 conferenties)	€ 146.600
Vraagwijzer	€ 1.500.000 ¹³
Diversen	€ 21.000
Projectleiding	€ 526.599
(tijdelijke kosten voor organisatie en ontwikkeling Rotterdamse Wmo-aanpak)	
subtotaal	€ 2.607.717
Totaal	€ 4.774.740

Eigen bijdrage

Gemeenten zijn met de invoering van de Wmo vrij om (binnen de grenzen van de regeling maatschappelijke ondersteuning) zelf vorm te geven aan een eigen bijdragebeleid voor individuele voorzieningen. De gemeente Rotterdam heeft besloten:

- voor de vaststelling van eigen bijdragen voor huishoudelijke verzorging aan te sluiten bij het AWBZ-regime
- voor de voormalige Wvg- voorzieningen geen eigen bijdrage te heffen.

Een en ander is vastgelegd in de Regeling maatschappelijke ondersteuning Rotterdam 2007 (Rmor). Voor de belangrijkste en meest relevante passages zie bijlage V.

¹³ Van dit bedrag word € 0,6 miljoen aan de deelgemeenten doorbetaald.

6.3 Wmo tot en met 2010

In de periode tot en met 2010 is de Wmo een voertuig om de ambities van het Sociaal Programma te realiseren. Het Wmo-beleid op de korte termijn, tot 2010, is gebaseerd op lopend beleid en bestaande, vaak recent ontwikkelde, aanpak en programma's. De financiering van de Wmo-uitvoering tot 2010 is gedekt door de middelen die beschikbaar zijn voor de uitvoering van deze in het meerjarenplan beschreven programma's. In onderstaand schema staat een overzicht van de totaalbedragen die JOS, SoZaWe en GGD besteden aan de uitvoering van het Wmo-beleid tot 2010. De afgeronde totaalbedragen zijn gebaseerd op:

- gereserveerde middelen voor uitvoering van beleidskaders en programma's per prestatieveld (zoals beschreven in hoofdstuk 3)
- gereserveerde middelen voor de continuering van bestaand beleid: beleid dat direct verband houdt met een van de prestatievelden en zo bijdraagt aan het realiseren van de algemene doelstelling 'meedoen', maar niet als Wmo-uitvoering op de korte termijn in dit meerjarenplan is benoemd

In bijlage III is een uitsplitsing van genoemde bedragen opgenomen.

De bestedingen van de dienst Sport en Recreatie en de dienst Kunst en Cultuur zijn in dit overzicht niet opgenomen, omdat in dit meerjarenplan wordt uitgegaan van de gedachte dat zij op een bijzondere manier bijdragen aan het realiseren van binding en sociale cohesie, maar dat die activiteiten in de eerste plaats als doel op zichzelf worden opgezet.

Dienst	Bedrag	Prestatievelden
Jeugd Onderwijs en Samenleving	21 miljoen euro	Prestatievelden 1 en 2
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	158 miljoen euro	Prestatievelden 1 t/m 9
Gemeentelijke Gezondheidsdienst Rotterdam	43 miljoen euro	Prestatievelden 2, 3, 4, 7, 8 en 9

Bovenstaande cijfers geven een eerste beeld van de totale besteding van middelen aan Wmo-beleid op stedelijk niveau.

Binnen deelgemeenten is vooral de besteding van welzijnsmiddelen van belang. In de 11 deelgemeenten en 2 wijkraden wordt - volgens een eerste analyse - gezamenlijk ruim 65 miljoen euro besteed aan activiteiten die behoren tot het domein van de Wmo. Uit een gedetailleerder overzicht van cijfers (zie bijlage IV) blijkt hoe groot de variëteit en diversiteit aan activiteiten is, en hoe divers ook de definiëring van die activiteiten. De ordening van activiteiten in Wmo-termen, zowel stedelijk als in deelgemeenten, is nu allereerst nodig om te kunnen komen

tot financiële sturing op Wmo -beleid. Op die manier kunnen op termijn ook de begrotingen van stad en deelgemeenten Wmo – proof worden gemaakt. In hoofdstuk 2 is beschreven op welke wijze hieraan in het komende jaar wordt gewerkt.

6.4 Wmo 2015

Voor de uitvoering van de acties om de ambities 2015 te realiseren zijn nog geen middelen gereserveerd. Huidige acties worden binnen bestaande financiële kaders uitgevoerd. Voorstellen voor herordening van middelen in verband met de oprichting van het Innovatiefonds zullen binnenkort aan de raad worden voorgelegd. In komende begrotingen zullen de middelen voor het realiseren van de ambities 2015 afzonderlijk zichtbaar worden gemaakt.

7. Verantwoording

7.1 Wat vooraf ging

Rotterdam is al geruime tijd geleden begonnen met de voorbereidingen op de invoering van de Wmo. In 2005 is gestart met het formuleren van een visie van stad én deelgemeenten op alle aspecten van de Wmo. In een aantal door Berenschot georganiseerde themadiscussies is over verschillende aspecten van de Wmo gediscussieerd met betrokkenen en belanghebbenden. De uitkomsten van deze themasessie vormden de basis voor de visienotitie 'De Wmo in Rotterdam'. Deze gezamenlijke visie van stad en deelgemeenten schetst op hoofdlijnen de wensen en ambities van Rotterdam ten aanzien van de invoering van de Wmo.

In februari 2007 is gestart met de voorbereidingen voor het Meerjarenplan Wmo. In samenspraak met stad en deelgemeenten is allereerst een plan van aanpak opgesteld, onder andere gebaseerd op de visienotitie. Het plan van aanpak beschrijft een aantal van de belangrijkste, geldende uitgangspunten bij de invoering van de Wmo in Rotterdam en de werkwijze. In dit hoofdstuk volgt een verantwoording van de gevolgde werkwijze. Deze komt op hoofdlijnen overeen met het eerder opgestelde plan van aanpak.

7.2 Werkwijze

Halverwege april is gestart met de uitvoering van het plan van aanpak. Een projectteam, bestaande uit medewerkers van deelgemeenten en van stedelijke diensten, heeft de inhoudelijke totstandkoming van het meerjarenplan begeleid en ondersteund. De samenstelling van het projectteam is opgenomen in bijlage VI.

De Wmo als voertuig van het Sociaal Programma is een van de uitgangspunten bij de Wmo-invoering in Rotterdam. Dat betekende voor het meerjarenplan dat het bestaande beleid, lopende aanpakken en programma's in kaart moesten worden gebracht en vertaald naar de prestatievelden van de Wmo. Daarom is begonnen met een inventarisatieronde langs betrokken stedelijke diensten (JOS, SoZaWe, GGD, DKC en SenR), alle deelgemeenten en met een analyse van relevante documenten.

De inventarisatieronde leverde een breed palet aan beleidskaders en uitvoerings- en actieprogramma's op. In samenspraak met diensten en deelgemeenten is vervolgens een afbakening van de prestatievelden afgesproken en zijn beleidskaders en uitvoeringsprogramma's verdeeld over de prestatievelden. Daarnaast leidde de ronde langs alle deelgemeenten tot de conclusie dat de Wmo over het algemeen een breder terrein bestrijkt dan het Sociaal Programma.

Mede op basis van deze conclusie is besloten in het meerjarenplan een onderscheid te maken tussen een korte termijnambitie (uitvoering van het Sociaal Programma) en een lange termijnambitie (herstructurering, vernieuwing en versterking van het sociale terrein in Rotterdam). Voor de invulling van de lange termijnambitie is in hoofdstuk 3 een aantal 'stippen op de horizon' geformuleerd.

Voor de invulling van de korte termijnambitie, de uitvoering van het Sociaal Programma, zijn uit alle beleidskaders en uitvoeringsprogramma's de ambities en doelstellingen gehaald. Deze vormen het hart van de uitvoering van de Wmo in Rotterdam (zie bijlage I). Tegelijkertijd is begonnen met de voorbereiding van twee rondetafelgesprekken. De rondetafelgesprekken waren bedoeld om met een aantal betrokkenen (maatschappelijke instellingen en organisaties, deelgemeenten en diensten) uitgangspunten op een aantal centrale thema's te formuleren. Een van de rondetafelgesprekken heeft zich daarbij toegespitst op het thema 'rollen en verantwoordelijkheden', het andere op 'burgerparticipatie'. Voor een lijst van deelnemers zie bijlage VII.

Na inventarisatie van al het bestaande beleid, ambities en doelstellingen en het formuleren van uitgangspunten op een aantal thema's is het document 'Hoofdpijnen meerjarenplan Wmo' opgesteld. Dit document was bedoeld om gezamenlijk de opzet, structuur en redeneerlijn van de verschillende hoofdstukken te bepalen. Het document is besproken en getoetst in verschillende overleggen (zie hieronder) en heeft uiteindelijk geresulteerd in de concepttekst Meerjarenplan Wmo.

7.3 Afstemming

Gedurende het gehele proces van de (voorbereiding van de) totstandkoming van het meerjarenplan Wmo is er op verschillende momenten en in verschillende gremia afstemming over aanpak en (concept) teksten geweest.

- Stuurgroep Sociaal: de Stuurgroep Sociaal heeft op twee belangrijke momenten in het proces besloten over de voortgang
- Staf Wmo: overleg met wethouder en betrokken diensten over de stand van zaken en voor het nemen van een aantal inhoudelijke beslissingen
- Kerngroep Wmo: overleg van betrokken diensten ter voorbereiding op de Staf Wmo
- IIBOI: Inter Bestuurlijk Overleg portefeuillehouders welzijn uit de deelgemeenten
- BOS: Bestuurlijk Overleg Sociaal (wethouders Sociaal en portefeuillehouders welzijn uit de deelgemeenten)
- separaat overleg met een aantal portefeuillehouders welzijn uit de deelgemeenten, de Wmo-woordvoerders namens de deelgemeenten
- tussentijds overleg met wethouder en twee portefeuillehouders welzijn uit de deelgemeenten

7.4 Burgerparticipatie

Een belangrijk element uit de Wmo is het feit dat betrokkenen en belanghebbenden (vragers en aanbieders) betrokken moeten worden bij de totstandkoming van het meerjarenplan.

Bij de totstandkoming van dit meerjarenplan is allereerst het plan van aanpak besproken en getoetst bij een aantal maatschappelijke instellingen en organisaties, zie bijlage VIII. Vervolgens is de tijdelijke klankbordgroep Meerjarenplan Wmo ingesteld. Voor een overzicht van geraadpleegde organisaties en deelnemers aan de klankbordgroep zie bijlage IX. In de klankbordgroep participeerden maatschappelijke instellingen en organisaties die op enige wijze betrokken zijn bij de uitvoering van het Wmo-beleid. De klankbordgroep is tweemaal bij elkaar gekomen. Tijdens de startbijeenkomst begin juli is met de deelnemers gediscussieerd over de concepthoofddijnen Meerjarenplan Wmo. De output van deze bijeenkomst is gebruikt bij het opstellen van de concepttekst van het meerjarenplan. Deze conceptversie is besproken in een klankbordgroepbijeenkomst eind augustus. Tijdens deze bijeenkomst is inhoudelijk ingegaan op een aantal centrale thema's (onder andere de ambities 2015) uit het meerjarenplan. In oktober is een derde bijeenkomst geweest.

In oktober is een (kleine) Wmo- werkconferentie gehouden. Het ging hierbij om een conferentie met ongeveer 70 deelnemers (vragers en aanbieders) waarin een eerste uitwerking van de ambities 2015 centraal stond. De conferentie was toekomstgericht en bedoeld om de ambities 2015 concreter te maken en de acties uit te werken.

7.5 Verder in september/oktober

Van half september tot half oktober heeft de formele adviesprocedure op het meerjarenplan Wmo plaatsgevonden. Een aantal organisaties van vragers (artikel 12, Wmo) is formeel om advies gevraagd. Een lijst van deze organisaties is opgenomen in bijlage X. Via het internet (www.rotterdam/Wmo) is ook (breder) om reacties op het meerjarenplan gevraagd.

Naast de formele adviesprocedure bij maatschappelijke instellingen en organisaties is een bestuurlijk adviestraject doorlopen. Dat betekent dat aan de deelgemeenteraden en de Commissie voor Maatschappelijke Ondersteuning Volksgezondheid en Participatie apart advies is gevraagd over het concept meerjarenplan.

Bijlage I Afrekenbare doelstellingen per prestatieveld

Prestatieveld 1: Samenhang en leefbaarheid

Afrekenbare doelstellingen	Deadline	Bron
500 van de ideeën zijn beloofd (2007-2010), waarvan 100 al in 2007	2010	Rotterdam Idee
Minstens 100 ideeën zijn geadopteerd voor de uitvoering	2010	Rotterdam Idee
Continuering bestaande afspraken met bestaande 250 straten	2007 - 2010	Mensen Maken de Stad
Uitbreiding van het aantal straten met straatagenda's van 250 naar 500 (2010); waarvan minstens 60 te realiseren in 2007	2010	Mensen Maken de Stad
Continuering en behoud van 1600 Opzoomerstraten	2007 - 2010	Mensen Maken de Stad
Verhoging van het aantal trajecten Nederlands, ingekocht via de WEB, van 560 naar 1000 op jaarbasis, deels gefinancierd door bedrijven op basis van co-financiering		Actieplan Laaggeletterdheid
Rotterdamse werkgevers (10 bedrijven in 2007, met een uitbreiding naar 15 in 2008 en 2009) stimuleren laaggeletterdheid binnen hun eigen bedrijf aan te pakken	2007 - 2010	Actieplan Laaggeletterdheid
Training van 550 klantmanagers van SoZaWe en het Jongerenloket in het herkennen van laaggeletterdheid van hun klanten		Actieplan Laaggeletterdheid
Training van 200 ouderconsulenten via St. de Meeuw in het herkennen en bespreekbaar maken van laaggeletterdheid van ouders/opvoeders		Actieplan Laaggeletterdheid
Stimulering lezen en voorlezen door ouders. De bibliotheek introduceert het multimediale voorleesprogramma 'de Voorleesvogel' aan 600 laaggeletterde ouders in 2007, oplopend tot 1000 ouders in 2010. In 10 bibliotheekvestigingen in de voorrangswijken worden 'makkelijk - lezenpleinen' ingericht waar goed leesbare boeken worden aangeboden		Actieplan Laaggeletterdheid
20.000 Rotterdammers starten in deze collegeperiode met een traject, gericht op taal en participatie	2010	Meedoen door Taal
Coachingsnetwerk van 90 matches		Concept uitvoeringsprogramma Talentontwikkeling
Aanmoedigingsprijzen (50 jaarlijks) voor talentvolle Rotterdammers: vrouwen en inburgeraars met een sociaal-economische achterstand en jongeren tot 27 jaar die (nog) op school zitten		Concept uitvoeringsprogramma Talentontwikkeling

Prestatieveld 2: Preventieve ondersteuning jeugd

Afrekenbare doelstellingen	Deadline	Bron
Uitbreiding capaciteit van begeleid wonen: 400 woonfoyers	2007	Ieder Kind Wint in Rotterdam
Uitbreiding capaciteit van begeleid wonen: jaarlijks 50 'souterrain' kamers en 75 woonplekken gefinancierd uit de AWBZ	vanaf 2007	Ieder Kind Wint in Rotterdam
100% aansluiting van alle gesubsidieerde instellingen die met kinderen werken op SISA	2008	Ieder Kind Wint in Rotterdam
500 professionals en vrijwilligers die werken met kinderen krijgen de training 'Signaleren....Wat nu?' (jaarlijks)		Ieder Kind Wint in Rotterdam
Van alle (risico)kinderen is in het KIDOS een risico-inventarisatie opgenomen	2008	Ieder Kind Wint in Rotterdam
Jaarlijkse uitbreiding van Centra voor Jeugd en Gezin, naar 10 in 2008	2008	Ieder Kind Wint in Rotterdam
Per deelgemeente afsluiten van convenanten met bindende afspraken met hulpverleningsinstellingen	2008	Ieder Kind Wint in Rotterdam
100% bereik van de jeugdgezondheidszorg		Ieder Kind Wint in Rotterdam
Intensieve handhaving leerplicht uitbreiden van 3 naar 8 deelgemeenten	2010	Ieder Kind Wint in Rotterdam
100% implementatie kwalificatieplicht 16 – 17 jarigen: alle ROC's en vakscholen melden verzuim en deze meldingen worden adequaat opgevolgd door leerplicht	2010	Ieder Kind Wint in Rotterdam
1200 gezinnen met ernstige problemen krijgen een gezinsgerichte aanpak (GGA)	2010	Ieder Kind Wint in Rotterdam
1500 risicojongeren, overlastgevende en criminele jongeren krijgen een persoonsgerichte aanpak (PGA)	2010	Ieder Kind Wint in Rotterdam

Prestatieveld 3: Informatie, advies en cliëntondersteuning

Afrekenbare doelstellingen	Deadline	Bron
Eén Rotterdamse, digitale sociale vraagwijzerkaart	najaar 2007 (versie 1)	Programma Vraagwijzersystematiek
Nulmetingen bezoekersaantallen bij bestaande Vraagwijzerloketten	2008 (derde kwartaal)	Programma Vraagwijzersystematiek
Op basis van uitkomsten nulmetingen vaststellen van afrekenbare doelstelling bezoekersaantal per Vraagwijzerloket	2008 (vierde kwartaal)	Programma Vraagwijzersystematiek
Eén digitaal vraagwijzerloket	2008	Programma Vraagwijzersystematiek
Eén stedelijk telefonisch loket	2008	Programma Vraagwijzersystematiek
Een klantgericht en laagdrempelig fysiek Vraagwijzerloket in alle deelgemeenten dat minstens 20 uur per week geopend is	2009	Programma Vraagwijzersystematiek
Definitieve versie digitale sociale vraagwijzerkaart	2009	Programma Vraagwijzersystematiek
Oplevering MCRZ Vraagwijzer – plus – loket	2010	Programma Vraagwijzersystematiek

Prestatieveld 4: Mantelzorg en vrijwilligers

Afrekenbare doelstellingen	Deadline	Bron
Er komt één uitvoeringsprogramma intensivering mantelzorgondersteuning 2007-2010 vastgesteld door deelgemeenten en college	2007	Beleidskader mantelzorgondersteuning
In 2010 worden 5000 zwaar belaste en overbelaste mantelzorgers vanaf 16 jaar ondersteund door de steunpunten mantelzorg en worden hen mantelzorgcontracten aangeboden	2010	Beleidskader mantelzorgondersteuning
In 2008 worden afspraken gemaakt met de zorgverzekeraars over een regeling van professionele respijtzorg. De resultaten van het onderzoek naar de effectiviteit van respijtvorzieningen worden in 2009 doorgevoerd	2008 2009	Beleidskader mantelzorgondersteuning
Vanaf 2008 kunnen mantelzorgers parkeervergunningen/-onthefingen ontvangen; de criteria hiervoor worden in 2007 nog nader bepaald	2008	Beleidskader mantelzorgondersteuning
Extra aandacht voor de groep allochtone mantelzorgers		Actieprogramma Ouderenbeleid
Vaststellen Uitvoeringsprogramma Vrijwilligerswerk	2007	Tussenbalans Vrijwilligersbeleid 2015

Prestatieveld 5: Bevorderen deelname

Afrekenbare doelstellingen	Deadline	Bron
3 organisaties/deelgemeenten krijgen de mogelijkheid tot het volgen van een master Sociale Interventies	2006	Actieprogramma Ouderenbeleid
Programma Oudere Migranten (POM) uitrollen naar minste 4 deelgemeenten	2009	Actieprogramma Ouderenbeleid
Stadsbrede invoering ouderenteams; ouderenteams operationeel in alle 9 SoZaWe-districten	2006	Actieprogramma Ouderenbeleid
Vergroten bereik van bijzondere bijstand onder ouderen met 50%	2009	Actieprogramma Ouderenbeleid
Categoriale bijzondere bijstand voor 65+ -huishoudens	2007	Actieprogramma Ouderenbeleid
Structureel maken van categoriale bijzondere bijstand aan chronische zieken en gehandicapten	2007	Actieprogramma Ouderenbeleid
Kadervorming en -training, waardoor migranten met een beperking voldoende toegerust worden/zijn om te participeren in besluitvormings- en beleidsbeïnvloedende structuren	2009	Samen verder in de gekleurde wereld van Rotterdam
De deelname van migranten met een beperking aan bestaande reguliere activiteiten en/of voorzieningen (met name in het lokale samenwerkingsverband) is aan het eind van het project met 20% gestegen	2009	Samen verder in de gekleurde wereld van Rotterdam
De participatie van migranten met een beperking is in 2007 met 20 % toegenomen in bestaande overleg- en beleidsbeïnvloedende structuren	2009	Samen verder in de gekleurde wereld van Rotterdam
Professionals hebben een handreiking ter verbetering van de communicatie met een kleurrijke cliëntengroep	2009	Samen verder in de gekleurde wereld van Rotterdam
Professionals zijn zich bewust van hun eigen normen en waarden en de invloed daarvan in het omgaan met een kleurrijke doelgroep d.m.v. bijscholing en training	2009	Samen verder in de gekleurde wereld van Rotterdam
Er is een model voor intervisie en collegiale consultatie voor professionals ontwikkeld ter verbetering van de hulpverlening aan de kleurrijke doelgroep	2009	Samen verder in de gekleurde wereld van Rotterdam

Prestatieveld 6: Verlenen van individuele voorzieningen

Binnen de individuele voorzieningen zijn geen concrete kwantitatieve afrekenbare doelstellingen te benoemen. Het aantal aanvragen van voorzieningen is nauwelijks te beïnvloeden. Kwalitatieve afrekenbare doelstellingen zijn o.m. het breder kijken naar de vraagstelling van de klant (naar voorzieningen, ondersteuning en welzijnsactiviteiten) zodat effectievere oplossingen snel kunnen worden geboden. Daarbij is een betere aansluiting van de sociale sector op de fysieke noodzakelijk. Wel kan worden gemeld dat de gemeente werkt aan het vergroten van het bereik, om onderbenutting van de regelingen tegen te gaan. Hiervoor worden ouderenteams, voorlichtingsmiddelen e.d. ingezet en is er een nadrukkelijker keten-aanpak.

Targets	Deadline	Bron
Vóór 2009 is de werkwijze van de afdeling IV gedraaid van 'claimbeoordeling' naar 'oplossingsondersteuning'	2009	Jaarplan Individuele Voorzieningen
95% van de aanvragen worden binnen de gestelde termijn afgehandeld	Continu	Jaarplan Individuele Voorzieningen
Alle herindicaties cliënten HV worden tijdig afgerond	1 januari 2008	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Het serviceniveau van de telefonische bereikbaarheid is minimaal 90%	Continu	Jaarplan Individuele Voorzieningen

Prestatieveld 7,8 en 9: Maatschappelijke opvang, huiselijk geweld, OGGZ, verslavingsbeleid

Afrekenbare doelstellingen	Deadline	Bron
Vóór 2010 is voor 2900 dak- en thuislozen een trajectplan opgesteld en is deze groep voor zover mogelijk voorzien van inkomen, passende huisvesting, effectieve ondersteuning en zorg, zinvolle dagbesteding of werk.	2010	Plan van aanpak Maatschappelijke Opvang
In 2010 is voor 60% van de 2900 dak- en thuislozen (1740) sprake van een stabiele mix van passende huisvesting en zorg	2010	Plan van aanpak Maatschappelijke Opvang
Dakloosheid ten gevolge van uithuiszetting komt (vrijwel) niet meer voor. Het aantal uithuiszettingen is in 2008 gedaald tot minder dan 30% van het aantal in 2005. Voor zover nog wel uithuiszettingen voorkomen, wordt alternatieve passende woonruimte in het souterrain van de woningmarkt aangeboden	2010	Plan van aanpak Maatschappelijke Opvang
Dakloosheid ten gevolge van detentie komt (vrijwel) niet meer voor	2010	Plan van aanpak Maatschappelijke Opvang
Dakloosheid ten gevolge van uitval uit zorginstellingen komt (vrijwel) niet meer voor	2010	Plan van aanpak Maatschappelijke Opvang
Het overlastgevend gedrag van de 2900 unieke personen is per 1 januari 2013 verminderd conform de Veiligheidsmonitor tot max. 75% van het huidige niveau in 7 jaar	2013	Plan van aanpak Maatschappelijke Opvang
Toename meldingen huiselijk geweld bij het AS HG van 1200 meldingen in 2006 tot 6000 meldingen in 2010	2010	Uitvoeringsprogramma Huiselijk Geweld 2007 - 2010
Dekkend stelsel van lokale teams huiselijk geweld (12)	2008	Uitvoeringsprogramma Huiselijk Geweld 2007 – 2010
Aantal interventies neemt toe van 400 in 2006 tot meer dan 1000 in 2010	2010	Uitvoeringsprogramma Huiselijk Geweld 2007 – 2010
Aantal interventie 'eerdergerelateerd geweld' neemt toe van 50 in 2007 tot meer dan 150 in 2010	2010	Uitvoeringsprogramma Huiselijk Geweld 2007– 2010

Bijlage II Beschrijving stedelijke beleidskaders/ uitvoeringsprogramma's

Beschrijvingen prestatieveld 1: Samenhang en leefbaarheid

Nota Stadsburgerschap

Samenvatting

Het coalitieakkoord 2006 – 2010 heeft als belangrijkste doelstelling burgers zo veel mogelijk kansen te geven en iedereen aan te spreken mee te doen aan de samenleving. Daarom zal in de komende jaren veel tijd besteed worden aan het ontwikkelen en stimuleren van 'stadsburgerschap'. Stadsburgerschap is een is een overkoepelend begrip waarin vijf aspecten centraal staan:

- trots op de stad
- wederkerigheid
- identiteit
- participatie
- normbesef

Stadsburgerschap is met andere woorden de paraplu boven een groot aantal activiteiten en programma's. Deze activiteiten en programma's zijn de instrumenten om Rotterdammers het gevoel te geven stadsburger te zijn. Het gaat daarbij om instrumenten als taaltrajecten, dialoogbijeenkomsten, burgerinitiatieven, de aanpak van discriminatie, etc.

Uitvoering

De coördinatie van de uitvoering van stadsburgerschap ligt bij de gemeente Rotterdam, dienst JOS. Maar diverse andere stedelijke diensten zijn verantwoordelijk voor een deel van de uitvoering. Bijvoorbeeld de Bestuursdienst voor het diversiteitsbeleid binnen de gemeente en het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam (OBR) voor het stimuleren van ondernemerschap. De meeste instrumenten worden stedelijk ontwikkeld en kunnen vervolgens ingezet worden in de wijken. Ook initiatief van onderop wordt echter gestimuleerd. Er wordt regelmatig overleg gevoerd met de deelgemeenten voor een wijkgerichte inzet en betrokkenheid bij stadsburgerschap.

Status

De kadernota *Stadsburgerschap – het motto is meedoen* is in februari 2007 bestuurlijk vastgesteld. In de nota staan elf actiepunten die verder uitgewerkt worden in specifieke programma's. Voor zes actiepunten zijn de programma's gereed, voor drie actiepunten liggen conceptactieprogramma's klaar, en twee actiepunten worden uitgevoerd door middel van integraal regulier beleid (het bevorderen van de toegankelijkheid van voorzieningen en het sluiten van vitale coalities).

Rotterdam Idee

Samenvatting

RotterdamIdee biedt burgers de mogelijkheid ideeën in te dienen ter verbetering van de sociale kwaliteit. De ideeën moeten zich daarom richten op één of meer doelen van het Programma Sociaal. Tegelijkertijd stimuleert de aanpak van RotterdamIdee als zodanig binding en samenhang, omdat burgers zelf onderdeel van de oplossing zijn. Zij komen zelf met ideeën voor de verbetering van hun wijk of buurt en gaan bij de uitvoering gezamenlijk aan de slag.

Uitvoering

RotterdamIdee is een jaar geleden gestart in het kader van het 100 dagenprogramma van het college. In de periode tot de kick-off in februari 2007 is het instrument ontwikkeld, tussen februari en mei 2007 is het in de praktijk gebracht in een eerste ronde van ideeën verzamelen, honoreren en adopteren. Deze eerste ronde heeft 375 uitvoerbare ideeën opgeleverd uit een totaal van 740 ingediende ideeën, waarvan de RotterdamJury er 88 heeft gehonoreerd met een startpremie. Tijdens de Ideeënbeurs in juni hebben diensten en andere partijen in totaal 98 ideeën geadopteerd. Hierdoor kunnen de indieners rekenen op professionele ondersteuning bij de uitvoering van hun ideeën. In september is gestart met een tweede ronde RotterdamIdee, af te sluiten met een (tweede) Ideeënbeurs in november. Daarbij zal vooral het accent liggen op het vergroten van de rol van de deelgemeenten als (mede)eigenaar van het instrument.

Status

RotterdamIdee is de uitwerking van een afrekenbare doelstelling in het Sociaal Programma: het honoreren van en tot uitvoering brengen van 100 burgerinitiatieven. Deze target is in het startdocument RotterdamIdee uitgebreid tot de doelstelling om 500 ideeën te honoreren (in de periode 2007-2010) waarvan 100 in 2007, en in totaal 100 ideeën via adoptie tot uitvoering te brengen.

De stuurgroep heeft bepaald dat 2007 dient als proefjaar voor RotterdamIdee. In dat jaar moet het instrument zich bewijzen. De opbrengst van de eerste ronde geeft aan dat RotterdamIdee actieve burgers weet te bereiken en voorziet in een behoefte. In het vierde kwartaal zullen voorstellen worden gedaan voor de doorstart na 2007. Daarbij zal tevens de verbinding met andere stedelijke initiatieven als Groene Duimen en Groeibriljanten worden gelegd. Dit moet resulteren in één ingang voor alle Rotterdammers die zelf hun ideeën samen met de gemeente en andere (private) partijen tot uitvoering willen brengen.

Mensen Maken de Stad

Samenvatting

Het programma Mensen Maken de Stad volgt een specifieke werkmethode met als doel straten een hogere positie op de straatladder te laten innemen. Het programma biedt daarvoor mogelijkheden langs twee wegen: Opzoomeren (het stimuleren van straatactiviteiten zodat straatbewoners elkaar beter leren kennen) en Stadsetiquette (het maken van straatafspraken of straatagenda's). Het gaat om afspraken die gelden voor alle bewoners in de straat en die moeten leiden tot meer samenhang en betrokkenheid. Ter ondersteuning van de straat en het naleven van de afspraken wordt ook de 'omgeving' van de straat actief betrokken. Dat wil zeggen: deelgemeente, instellingen en stedelijke diensten dragen actief bij aan het opstellen van de straatagenda, maar bieden ook hulp en ondersteuning bij de naleving van afspraken.

Uitvoering

Op basis van het stedelijk vastgestelde uitvoeringprogramma Mensen Maken de Stad worden met iedere deelgemeente jaarlijks afspraken gemaakt over te behalen (afrekenbare) doelstellingen. De deelgemeenten zijn opdrachtgever voor de uitvoering van het programma in hun gebied. De stad (JOS) treedt daarbij faciliterend en ondersteunend op. Daarnaast verzorgt de stichting Opzoomer Mee de inhoudelijke methodische ontwikkeling van de werkmethode en coaching van de sociale ondersteuning in de straten. Een goede uitvoering van het programma vergt een intensief samenspel tussen stad, deelgemeenten, Opzoomer Mee, diensten, corporaties en welzijnsinstellingen. Straten met straatafspraken worden jaarlijks gekeurd (zelfrapportage door de bewoners). Dit wordt voortgezet, maar daarnaast zullen ook professionele 'second opinions' worden gegeven. Zo zal ondermeer in afstemming met de Sociale Index een straatthermometer worden ontwikkeld om de ontwikkeling op straatniveau te monitoren. Voor het Opzoomeren ontwikkelt Opzoomer Mee jaarlijks een programma waar iedere deelgemeente gebruik van kan maken. Opzoomer Mee maakt hierover jaarlijks afspraken met de deelgemeenten en met de welzijnsinstelling in de betreffende deelgemeente.

Status

Het uitvoeringsprogramma Mensen Maken de Stad is vastgesteld voor de periode

2007 – 2010 en beoogt een groei van 250 straten met Straatafspraken tot tenminste 500 in 2010. Naast de groei van het aantal straten met Straatafspraken is ook de zorg voor het behoud van de 250 al gerealiseerde Straatafspraken een belangrijk aandachtspunt. Na een sterke groei van het aantal Opzoomerende straten in de vorige collegeperiode is voor het Opzoomeren gekozen voor stabilisatie en behoud van de ruim 1.600 straten. Dit jaar zal de Academie voor Mensen Maken de Stad en Opzoomeren haar (virtuele) deuren openen. De Academie zal in de komende periode met een transfer van kennis en kunde de kwaliteit vergroten en versterken. Kwaliteit heeft alles te maken met de mogelijkheden en competenties van alle betrokkenen bij het programma:

Rotterdammers, de gangmakers in straten en professionals, zoals opbouwwerk en jeugdwerk. De Academie zal daartoe uitwisselingen, trainingen en cursussen organiseren en de daarvoor opgebouwde ervaring/kennis in stad en land bij elkaar brengen.

Discriminatie? De groeten!

Samenvatting

Discriminatie en uitsluiting hebben een sterk negatief en belemmerend effect op de sociale samenhang en participatie. Een integrale aanpak discriminatie en uitsluiting is vastgesteld in het uitvoeringsprogramma 'Discriminatie? De groeten!'. Bij het opstellen van dit programma is een aantal uitgangspunten geformuleerd:

- discriminatie en uitsluiting zijn contraproductief: ze leiden tot vernietiging van menselijk kapitaal
- iedereen wordt aangesproken op eigen verantwoordelijkheid
- er wordt geïnvesteerd in empowerment onder potentieel gediscrimineerde groepen
- het indienen van klachten is een wettelijk recht

Uitvoering

Het uitvoeringsprogramma gaat uit van gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheid, maatschappelijk middenveld en individuele burgers, waarbij gewaakt moet worden voor de eigen verantwoordelijkheid van de diverse partijen. Het maatschappelijk middenveld en individuele burgers moeten de vrijheid hebben zonodig de overheid aan te klagen als men van mening is gediscrimineerd te worden door die overheid.

Belangrijke spelers in dit veld zijn:

- RADAR, het lokale meldpunt voor klachten. RADAR is tevens de deskundige partij voor (lokale) dataverzameling, voorlichting en deskundigheidsbevordering, beleidsbeïnvloeding
- Art.1, het landelijke expertisecentrum op het gebied van discriminatie en stafbureau van de Federatie van anti-discriminatiebureaus. De opdracht van de gemeente is het op een hoger niveau brengen van de discussie over discriminatie en uitsluiting. Dat gebeurt door het organiseren van debat en dialoog, mede in samenwerking met de Erasmus Universiteit.

Op grond van de recent vastgestelde beleidsregel participatie en burgerschap, waarin discriminatiebestrijding een van de subsidiabele prestatievelden wordt genoemd, wordt van instellingen verwacht dat zij een bijdrage leveren aan de empowerment van potentieel gediscrimineerde groepen, en aan vergroting van competenties op het gebied van discriminatie. Op die manier kan discriminatie breder tegengegaan worden. Via gerichte campagnes worden ook andere partijen benaderd om een actieve(re) rol te spelen op het gebied van discriminatiebestrijding.

Status

Het uitvoeringsprogramma integrale aanpak discriminatie en uitsluiting 'Discriminatie? De groeten!' is vastgesteld in het college van B en W en inmiddels met instemming besproken in de raadscommissie MVP. Deels is het programma continuering en intensivering van bestaand beleid, deels is het ontwikkeling van nieuw beleid. Het nieuwe beleid zal in deze collegeperiode volledig worden ingevuld.

Het programma is gerelateerd aan de ambitie van het rijk om (naar het zich laat aanzien in de loop van 2008) tot wetgeving te komen voor een landelijk dekkend stelsel van antidiscriminatiebureaus. Hiertoe stelt het rijk nu al middelen beschikbaar aan gemeenten die een antidiscriminatiebureau ondersteunen.

Actieplan Laaggeletterdheid (Meedoen door Taal)

Samenvatting

Het spreken, schrijven en lezen van dezelfde taal is een belangrijk instrument tot participatie in de samenleving. Dit actieplan is bedoeld om niet-inburgeringsplichtige en inburgeringsbehoeftige Rotterdammers met een taal- of onderwijsachterstand via de Wet Educatie Beroepsonderwijs te scholen, zodat zij hun taal- of onderwijsachterstand kunnen wegwerken. Deze groep Rotterdammers heeft niet de wettelijke plicht te leren lezen en schrijven. Daar komt bij dat het een moeilijk te bereiken doelgroep is. Enerzijds participeren mensen weinig omdat ze niet kunnen lezen. Anderzijds beperkt het taboe dat bestaat op laaggeletterdheid hun handelen; mensen schamen zich en proberen het te verbergen. Het actieplan laaggeletterdheid richt zich in eerste instantie op werkenden, werkzoekenden en opvoeders. Het is de bedoeling mensen uit deze groep te vinden en te werven voor deelname aan taaltrajecten. Deze taaltrajecten worden ingekocht via de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) en met gemeentelijke middelen.

Uitvoering

JOS heeft de regie over de uitvoering van het Actieplan Laaggeletterdheid. Voor de uitvoering van extra taaltrajecten ter bestrijding van laaggeletterdheid sluit JOS contracten met het Albeda College en ROC Zadkine.

Status

Het Actieplan Laaggeletterdheid is vastgesteld door het college van B en W. De communicatiecampagne rond de aanpak van laaggeletterdheid is in de zomer van 2007 van start gegaan. De extra taaltrajecten bij Albeda College en ROC Zadkine zijn najaar 2007 gestart.

Dialoog in de wijken

Samenvatting

Het actieprogramma 'Dialoog in de wijken' heeft tot doel het gesprek (de dialoog) in de wijken te stimuleren. Het gaat om debatten volgens democratische

spelregels, die gemakkelijk toegankelijk zijn. De vijf uitgangspunten van stadsburgerschap staan centraal in de dialoog:

4. trots op de stad
5. wederkerigheid
6. identiteit
7. participatie
8. normbesef

Uitvoering

De uitvoeringsnotitie Dialoog in de wijken is in concept klaar. Een deel van de uitvoering gebeurt door subsidiëring van dialooginitiatieven. Verder sluit het programma aan bij de dialogen rondom de leerstoel Identiteit en Burgerschap van Tariq Ramadan. In oktober 2007 is het programma van start gegaan.

Status

Concept

Beschrijvingen prestatieveld 2: Preventieve ondersteuning jeugd

Ieder Kind Wint in Rotterdam

Samenvatting

De jeugdmonitor Rotterdam geeft aan dat 23% van de kinderen op twee of meer leefgebieden problemen heeft. Om ook voor die kinderen het recht op bescherming, op een goede opvoeding en een adequate opleiding te garanderen is er in Rotterdam het programma Ieder Kind Wint, het actieprogramma risicojeugd 2007 – 2010. Het actieprogramma verbetert de infrastructuur van opgroei- en opvoedhulp. Deze verbetering komt tot stand door actief in te zetten op vroegsignalering en preventie, door onderdelen van de infrastructuur beter in te bedden en op elkaar aan te laten sluiten, actief in te grijpen op die punten waar hulp het hardst nodig is en door niet-vrijblijvend samen te werken met regionale en landelijke instellingen.

Uitvoering

Stad en deelgemeenten zijn samen verantwoordelijk voor het behalen van de (afrekenbare) doelstellingen uit het actieprogramma 'Ieder Kind Wint'. De uitvoering gebeurt in de deelgemeenten, de stad (JOS/GGD) treedt faciliterend en ondersteunend op.

Voor de uitvoering is intensief samenspel tussen onder andere stad, deelgemeenten, diensten, onderwijs- en welzijnsinstellingen, bureau Jeugdzorg en corporaties belangrijk. Met name op deelgemeenteniveau is het belangrijk dat instellingen van elkaar weten wat ze doen en elkaar snel en gemakkelijk weten te vinden. Hierbij kunnen de Centra voor Jeugd en Gezin een belangrijke rol gaan spelen. In deze centra worden naast de jeugdgezondheidszorg en de verschillende vormen van opvoed- en opgroei-ondersteuning ook een deel van Bureau Jeugdzorg en een aantal lichte hulpverleningsvormen ondergebracht.

Binnen het CJG is betere afstemming mogelijk tussen lokale voorzieningen en is er zodoende een meer gerichte toeleiding naar verdere hulpverlening. Het Electronisch Cliënten Dossier, Kidos, vormt hierbij een belangrijk instrument. Ook samenwerking tussen ketens (Justitie, Zorg en Onderwijs) is essentieel voor het slagen van het actieprogramma. Hiervoor hebben de Dosa-regisseur, de voorpostfunctionaris van bureau Jeugdzorg en de jeugdcoördinator van de politie regelmatig overleg. Dit overleg wordt uitgebreid met een medewerker van het Centrum voor Jeugd en Gezin, om zo ook de schakel naar de lokale zorg te maken.

Status

Ieder Kind Wint is een vastgesteld programma voor de komende vier jaar. Het ontwikkelkarakter zit met name in de ontwikkeling (uitbreiding) van een aantal voorzieningen in de komende jaren. Te denken valt daarbij bijvoorbeeld aan de Centra voor Jeugd en Gezin en de woonfoyers.

Beschrijvingen prestatieveld 3: Informatie, advies en cliëntondersteuning

Programma Vraagwijzersystematiek

Samenvatting

Deelgemeenten en college hebben via de Taakgroep Vraagwijzer de contouren en kaders vastgelegd van de manier waarop de vraagwijzersystematiek in Rotterdam zal worden ingevoerd. Dit staat beschreven in het gezamenlijk Programma Vraagwijzersystematiek Rotterdam 2007 – 2010 'Meer Rotterdammers vinden de weg'.

In dit programma worden de volgende thema's uitgewerkt:

- het streefbeeld en de invulling van de Vraagwijzersystematiek in Rotterdam
- de relevante beleidskaders en vrijheidsgraden
- het programma van eisen
- de twee varianten van het fysieke VraagWijzerloket
- de rol- en taakverdeling tussen college en deelgemeenten
- de verdelingen van de kosten en de daarbij behorende dekkingen
- de voorziene realisatie van de verschillende VraagWijzerfuncties.

In Rotterdam wordt voor alle vraagwijzervoorzieningen aangesloten op het Vraagwijzerconcept en het Rotterdams dienstverleningsconcept. Dat houdt in: frontoffices zoveel mogelijk onder één dak, het een-ingangsprincipe, dienstverlening waarvoor specifieke expertise vereist is wordt daarop ingericht. Een combinatie van beide concepten leidt tot de volgende uitgangspunten voor de Rotterdamse vraagwijzerloketten:

- ze zijn dagelijks bereikbaar voor iedereen, zowel telefonisch als via inloop en e-mail
- er is een 24-uurs telefoonservice die ook buiten openingstijd bereikbaar is,

- mensen worden dan tijdens de openingstijd direct teruggebeld
- als iemand contact opneemt, mag nooit worden gevraagd om later terug te bellen; contact komt altijd vanuit de Vraagwijzer zelf, tenzij de klant anders wenst
- er is altijd een antwoord op de vraag van de burger; zaken worden altijd uitgezocht en eventuele alternatieven worden geboden
- ze voldoen aan stedelijke kwaliteitsnormen van de Rotterdamse dienstverlening

Uitvoering

Deelgemeenten zijn verantwoordelijk voor hun eigen vraagwijzerloket. Dat betekent een deelgemeentelijke verantwoordelijkheid voor de taken die horen bij het vraagwijzerloket, binnen de afgesproken kaders. De GGD zorgt voor de stedelijke vraagwijzerproducten zoals een gezamenlijk registratiesysteem, een gezamenlijk kwaliteitssysteem, de digitale sociale kaart, het digitale vraagwijzerloket, de stedelijke vraagwijzertelefoon en op verzoek van de deelgemeenten ondersteuning en ontwikkelcapaciteit ten behoeve van de fysieke Vraagwijzerloketten.

Status

Het programma Vraagwijzersystematiek vormt het kader voor de ontwikkeling en implementatie van de vraagwijzerloketten in de deelgemeenten. Dit programma als zodanig ontwikkelt zich niet verder. Echter: de ontwikkeling van de loketten in de deelgemeenten is, net als het meerjarenplan, een voortschrijdend proces. Op basis van het programma Vraagwijzersystematiek gaan deelgemeenten nu allereerst aan de slag met het opstellen van een uitvoeringsplan. Hierbij kan eventueel een beroep worden gedaan op de vervolg-taakgroep 'Vraagwijzer'. De implementatie van de loketten gebeurt vervolgens in de periode tot 1 januari 2009. Op dit moment zijn in de stad inmiddels zeven Vraagwijzerloketten gerealiseerd.

Beschrijvingen prestatieveld 4: Mantelzorg en vrijwilligers

Beleidskader Intensivering mantelzorgondersteuning

Samenvatting

Het Beleidskader Intensivering Mantelzorgondersteuning 2007 – 2010 'Meer Rotterdammers zorgen voor elkaar' maakt deel uit van het beleid over de niet-beroepsmatige zorgverlening in Rotterdam. Het Beleidskader Intensivering Mantelzorgondersteuning bestaat uit drie delen:

1. Het beleidskader waarin de visie op de mantelzorg in Rotterdam en op de ondersteuning van mantelzorg wordt beschreven. Deze visie wordt in de volgende statements samengevat:
 - een vitale stad heeft burgers nodig die voor elkaar zorgen
 - mantelzorg én vrijwilligerszorg vormen het sociale hart van de stad

- waarin iedereen meetelt en iedereen ertoe doet
- mantelzorg is én bevordert maatschappelijke participatie, en zo'n 60.000 Rotterdamse mantelzorgers brengen dit in praktijk
 - de economische waarde van de Rotterdamse mantelzorg bedraagt circa 1 miljard euro en toch leeft de mantelzorger nog in de anonimiteit
2. Een aanzet voor het Uitvoeringsprogramma dat in samenspraak met de deelgemeenten nader zal worden opgezet en gerealiseerd.
 3. Alle analyses en cijfermatige onderbouwingen alsmede een overzicht van het in uitvoering zijnde mantelzorgbeleid in Rotterdam.

Uitvoering

De ondersteuning van mantelzorgers is een verantwoordelijkheid van een aantal partijen. Overheden, aanbieders van zorg en welzijn, financiers, werkgevers, opleiders en belangenbehartigers werken samen, met behulp van een aantal instrumenten, aan die ondersteuning. Belangenorganisaties in deelgemeenten zijn de belangrijkste partners bij de intensivering van de mantelzorgondersteuning. Deelgemeenten spelen dus een belangrijke rol in de uitvoering van het beleidskader. Zij zullen daarom door de stad (diensten) gefaciliteerd worden om zo binnen de gestelde kaders hun eigen mantelzorgondersteunend beleid te ontwikkelen.

Status

Het beleidskader Mantelzorg is vastgesteld en geldt als kader voor mantelzorgbeleid in de komende jaren. De uitvoering zal in de komende jaren vorm en inhoud krijgen in het uitvoeringsprogramma Mantelzorg. In het beleidskader is een eerste aanzet opgenomen. Het is de bedoeling dat deelgemeenten in de komende jaren zo gefaciliteerd worden dat uiterlijk in 2010 een eigen operationeel ondersteuningsbeleid voor mantelzorgers wordt gevoerd, binnen de kaders van het programma 'Intensivering mantelzorgondersteuning' en die van Sociaal Programma. Verdere uitwerking en realisatie zullen in samenspraak met deelgemeenten plaatsvinden.

Tussenbalans Vrijwilligerswerk

Samenvatting

De Tussenbalans Vrijwilligerswerk is een evaluatie van het stedelijk vrijwilligersbeleid. De evaluatie is uitgevoerd door het COS in samenwerking met Rotterdamse vrijwilligersorganisaties. Een paar van de belangrijkste conclusies uit het onderzoek zijn:

- het percentage Rotterdammers dat vrijwilligerswerk doet blijft nagenoeg constant (30%)
- ook de inzet per vrijwilliger blijft gelijk (3.5 uur per week)

In de Tussenbalans is tevens een (concept) uitvoeringsprogramma opgenomen dat aanbevelingen doet die geclusterd kunnen worden naar drie thema's:

1. Bevorderen van kwaliteit, door onder andere het verbeteren van de bestaande infrastructuur. Structurele financiering van PROXY, een organisatie die is opgericht voor het opzetten van een database met vrijwilligers in de stad en die vrijwilligers ondersteunt bij het digitaal werken. Verder het verbeteren van contacten tussen bedrijven en vrijwilligersorganisaties.
2. Stimuleren en ondersteunen van zorgvrijwilligers, door het versterken van de samenhang in mantelzorg- en vrijwilligersbeleid. Tussen beide bestaan raakvlakken, bijvoorbeeld op het gebied van primaire vrijwillige zorg, vrijwillige respijtzorg, onderzoek.
3. Wegnemen van belemmeringen, door het opzetten van werkgelegenheidsprogramma's, maatschappelijke stages en onderzoek.

Uitvoering

De stad is verantwoordelijk voor het stedelijk vrijwilligersbeleid en subsidiëring van stedelijke steunorganisaties. Deelgemeenten zijn verantwoordelijk voor de invulling van het gebiedsgerichte vrijwilligerswerk en voeren daarvoor hun eigen beleid. Bij de uitvoering maken zij gebruik van de stedelijke infrastructuur voor het vrijwilligerswerk, samengebracht in de branche voor het vrijwilligerswerk InZ.

Status

De nota Tussenbalans vrijwilligersbeleid 2015 is in 2006 uitgebracht. Door de ontwikkelingen rondom het Sociaal Programma en de Wmo is de planning voor de bestuurlijke vaststelling gaan schuiven. Op korte termijn zal een eerste uitwerking van de aanbevelingen uit de Tussenbalans worden voorgelegd aan college en deelgemeenten.

Beschrijvingen prestatieveld 5: Bevorderen deelname

Woonzorgzonerings

Samenvatting

Woonzorgzones zijn gebieden voor nieuwe maatschappelijke voorzieningen en woningen die ondertussen aangepast zijn of in de toekomst aangepast kunnen worden. Woonzorgzones veronderstellen een integratie van welzijn, zorg en wonen binnen een gebied. Bij het inrichten van woonzorgzones in Rotterdam zal rekening worden gehouden met verschillende leefstijlen.

Uitvoering

Primair zijn deelgemeenten en woningcorporaties aan zet. De stad biedt ondersteuning.

Status

Het doel van de stedelijke notitie over woonzorgzonerings is een impuls te geven aan woonzorgzonerings

Actieprogramma Ouderenbeleid

Samenvatting

Het Actieprogramma Ouderenbeleid is bedoeld om het ouderenbeleid opnieuw op de kaart te zetten. Beperken en versterken van het ouderenbeleid op een aantal thema's is het uitgangspunt. Het gaat daarbij om de volgende thema's:

- bestrijden en voorkomen van sociaal isolement bij ouderen door activerend huisbezoek en betere signaleringsnetwerken
- continueren van het armoedebeleid t.b.v. ouderen door stadsbrede invoering van ouderenteams. Die zijn bedoeld om het bereik van bijzondere bijstand en andere inkomensondersteunende maatregelen (kijtschelding OZB, afvalstoffenheffing) te vergroten
- versterken van de mantelzorgondersteuning door voortzetting en versterking van de bestaande Steunpunten Mantelzorg. Hierbij zal worden ingezet op het ondersteunen van deelgemeente specifieke projecten
- blijvende aandacht voor (een deel van de groep) allochtone ouderen door verdere uitrol van het Programma Oudere Migranten (POM). Op die manier wordt geprobeerd een adequate benaderingswijze van allochtone ouderen via algemene voorzieningen te bereiken.

Uitvoering

De uitvoering van het Actieprogramma Ouderenbeleid is een verantwoordelijkheid van stad en deelgemeenten. Bij het opstellen van deelgemeentespecifieke uitvoeringsprogramma's worden ook doelgroepen en belangenorganisaties intensief betrokken.

Status

In het actieprogramma is de aanpak per thema op hoofdlijnen beschreven. Aangezien het type ouderen en de bestaande ouderenproblematiek per deelgemeente verschillend zijn, wordt de specifieke invulling van het uitvoeringsbeleid in samenspraak met deelgemeenten ontwikkeld. Op die manier ontstaat binnen de algemene kaders ruimte voor maatwerk. Een deel van de uitvoering wordt ook meegenomen in het Uitvoeringsprogramma Armoedebestrijding en in het Beleidskader Mantelzorg.

Samen verder in de gekleurde wereld van Rotterdam

Samenvatting

In 2006 is MEE Rotterdam Rijnmond, in opdracht van de gemeente Rotterdam, gestart met het vierjarig project 'Samen verder in de gekleurde wereld van Rotterdam'. De aanleiding voor dit project was de gedachte dat migranten met een beperking in vergelijking met autochtonen minder gebruikmaken van hulp, diensten en voorzieningen in vergelijkbare situaties in Rotterdam. Als oorzaken

worden hiervoor onder andere genoemd:

- zij zijn minder goed geïnformeerd
- zij participeren niet of nauwelijks in overlegstructuren
- instellingen schieten tekort in hulpverlening aan een kleurrijk cliëntenbestand

In 2006 heeft MEE zich vooral gericht op een aantal voorwaardenscheppende activiteiten. Zo is een onderzoek uitgevoerd gericht naar de doelgroep, professionals en instellingen, is gewerkt aan de ontwikkeling en implementatie van de werkstructuur en zijn er drie werkplannen ontwikkeld voor de thema's informatievoorziening, participatie en diversiteit/interculturalisatie.

De doelstelling van het programma is meer evenwicht te creëren tussen mensen met een handicap van autochtone en allochtone afkomst, die gebruik maken van voorzieningen voor mensen met een beperking.

Uitvoering

De uitvoering van het actieprogramma staat onder leiding van MEE Rotterdam. MEE heeft de opdracht voor het programma gekregen van de gemeente Rotterdam. Het wordt daarin bijgestaan door werkgroepen en projectgroepen met ambtenaren van stedelijke diensten en deelgemeenten, en met vertegenwoordigers van verschillende belangenorganisaties. Stad en deelgemeenten hebben een ondersteunende rol. Dat wil zeggen: ze bieden ondersteuning in de vorm van capaciteit en financiën.

Status

Het programma 'Samen verder in de gekleurde wereld van Rotterdam' beslaat een periode van vier jaar. In het programma is daarom een aantal algemene ambities en doelstellingen vastgelegd. Jaarlijks wordt een werkplan opgesteld, met meer concrete (afrekenbare) doelstellingen. Op basis van de evaluatie van deze jaarplannen wordt het jaarplan voor het volgende jaar vastgesteld. De plannen komen tot stand in samenwerking tussen MEE en de belangrijkste projectpartners.

Beschrijvingen prestatieveld 7, 8 en 9: Maatschappelijke opvang, huiselijk geweld, OGGZ, verslavingsbeleid

Plan van aanpak Maatschappelijke Opvang

Samenvatting

Grotestedenbeleid en plan maatschappelijke opvang

Op grond van het grotestedenbeleid is de gemeente Rotterdam vrijgesteld van het apart (dat wil zeggen in Wmo-termen) formuleren van beleid op de prestatievelden 7, 8 en 9. In 2006 hebben de vier grote steden samen met het rijk een landelijk Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang gepresenteerd. Een

plan dat tot doel heeft de aanpak van de situatie van dak- en thuislozen te intensiveren en de overlast die deze groep veroorzaakt terug te dringen. Het Plan Maatschappelijke Opvang Rotterdam is de vertaling van het landelijke plan naar de specifieke Rotterdamse context. Voor Rotterdam geldt dit plan als het beleid op deze prestatievelden.

De hoofddoelstellingen van het plan zijn:

- voor 1 januari 2010 is voor de 2.900 dak- en thuislozen in Rotterdam een trajectplan opgesteld en zijn zij voor zover mogelijk voorzien van inkomen, passende huisvesting, effectieve ondersteuning en zorg, zinvolle dagbesteding of werk
- per 1 januari 2010 is voor 60% van de doelgroep ofwel bij 1.740 personen, sprake van een stabiele mix van passende huisvesting en zorg.

Het plan van aanpak stuurt niet alleen op het creëren van nieuwe voorzieningen, maar zet ook scherp in op het verbeteren en intensiveren van bestaande voorzieningen. Het totale pakket aan voorzieningen wordt in nauwe samenwerking tussen verschillende partners (zorgkantoren, zorgaanbieders, deel- en regiegemeenten en corporaties) gerealiseerd.

Om een indruk te krijgen zijn ook de belangrijkste doelstellingen uit het plan van aanpak opgenomen. Deze zouden gelezen kunnen worden als de hoofddoelstellingen voor de prestatievelden 7, 8 en 9.

Uitvoering

Het plan van aanpak Maatschappelijke Opvang is in G4-verband tot stand gekomen. De uitvoering is primair een stedelijke verantwoordelijkheid. In de uitvoering werken stad en deelgemeenten echter wel heel intensief samen. Ook betrokken maatschappelijke organisaties en instellingen dragen bij aan de uitvoering.

Status

Het plan van aanpak Maatschappelijk Opvang is vastgesteld voor de periode 2006 – 2010. Voor de korte termijn is daarom een aantal concrete doelstellingen en targets benoemd. Om ook op de lange(re) termijn continuïteit te garanderen in de aanpak van dak- en thuislozenproblematiek en verslavingszorg is eveneens een aantal ambities voor de langere termijn geformuleerd. Stad en deelgemeenten hebben zich gezamenlijk geconformeerd aan de ambities en (afrekenbare) doelstellingen zoals deze beschreven staan in het plan van aanpak.

Uitvoeringsprogramma Huiselijk Geweld 2007 - 2010

Samenvatting

Huiselijk geweld is een omvangrijk probleem met ernstige gevolgen voor de betrokkenen en voor de samenleving. Het gaat niet alleen om 'Bart slaat zijn

vrouw' of andere vormen van partnergeweld. Ook mishandeling van kinderen en van ouderen, geweld in de jeugdprostitutie, waaronder dat van zogenaamde loverboys, en eengerelateerd geweld vallen onder het begrip.

Vorig jaar kwamen 6000 meldingen van huiselijk geweld binnen bij de politie in Rotterdam. Het werkelijke aantal incidenten huiselijk geweld is waarschijnlijk het drievoudige.

Huiselijk geweld moet zo snel mogelijk stoppen en de overdracht daarvan op een volgende persoon moet worden voorkomen. Het onderwerp moet uit de privésfeer en uit de taboesfeer. De cijfers van mishandelingen moeten omlaag, het aantal meldingen moet omhoog. Adequate hulp aan slachtoffers, kinderen én plegers staat centraal. Door langdurig te blijven benadrukken dat huiselijk geweld niet kan, strafbaar is en direct moet ophouden, raakt de nieuwe generatie doordrongen van deze boodschap.

Uitvoering

In Rotterdam zijn vele verschillende partijen betrokken bij de aanpak van huiselijk geweld. Het probleem is complex en is ook niet door één partij op te lossen, iedereen heeft elkaar hard nodig. Wel vraagt een krachtige aanpak om een krachtige regie. Het college van B en W is verantwoordelijk voor de aanpak van huiselijk geweld. De GGD voert namens de gemeente de regie. Er is een regiegroep met daarin GGD, OM en politie die voortdurend de vinger aan de pols houdt wat betreft strafrechtelijke ontwikkelingen en de samenhang met zorg. Deze regiegroep rapporteert aan de stuurgroep Veilig. Namens de gemeente voert de GGD de regie op huiselijk geweld. De regie op de sluitende aanpak, in de Lokale Zorgnetwerken en Lokale Teams Huiselijk Geweld, ligt eveneens bij de GGD.

Er is ook een programmagroep, met daarin naast de GGD de gemeentelijke diensten Jeugd, Onderwijs en Samenleving (JOS), SoZaWe en de Bestuursdienst. Hier vindt uitwerking en synergie van beleid plaats. Naast deze organen is er sinds juni 2006 een Platform Sluitende Aanpak Huiselijk Geweld, met daarin alle hulpverlenende instellingen die partner zijn in de aanpak van huiselijk geweld. Hier vindt afstemming en verbinding plaats. De deelgemeenten zijn verantwoordelijk voor de DOSA's (Deelgemeentelijk Overleg Sluitende Aanpak).

Status

Het actieprogramma huiselijk geweld 2007 – 2010 is vastgesteld door het college. Deelgemeenten hebben zich geconformeerd aan het programma en werken intensief mee aan de realisatie van ambities en (afrekenbare) doelstellingen.

Bijlage III Wmo-besteding stedelijke diensten

Overzicht opgenomen bedragen Wmo in begroting 2007 JOS

Dienst JOS			benoemd in omschrijving als prestatieveld
1	Discriminatie? De groeten!	€ 800.000	1
2	Talentontwikkeling (concept, start 2008)	€ 0	1
3	Dialogoog in de wijken (start 2008)	€ 0	1
4	Emancipatie (v/m Vooruit!) (concept)	€ 1.950.000	1
5	Stimuleringsinitiatieven stadsburgerschap (start 2008)	€ 0	1
6	RotterdamIdee	€ 1.500.000	1
7	Mensen Maken de Stad	€ 2.500.000	1
8	Ieder Kind Wint (Actieprogramma Risicojeugd)	€ 14.450.000	2
Totaal		€ 21.200.000	

Overzicht opgenomen bedragen Wmo in begroting 2007 SoZaWe

Dienst SoZaWe			benoemd in omschrijving als prestatieveld
<i>Wmo beleid</i>			
1	Woonzorgzoning	€ 0	
2	Actieprogramma Ouderenbeleid	€ 1.080.526	5
3	Samen verder in de gekleurde wereld van Rotterdam	€ 150.000	5
4	Plan van aanpak Maatschappelijke Opvang *	€ 31.658.055	7,8,9
5	Individuele voorzieningen	€ 105.148.707	6
<i>Totaal</i>		<i>€ 138.037.288</i>	
<i>Continuering bestaand beleid **</i>			
4	Armoedebeleid	€ 461.923	
5	Maatschappelijke dienstverlening (algemeen)	€ 2.053.653	
6	Vrijwilligersbeleid	€ 3.008.171	
7	Gehandicaptenbeleid	€ 825.630	
8	Ouderenbeleid	€ 4.021.048	
9	Jeugd	€ 4.093.809	
10	Maatschappelijke opvang *	€ 0	
11	Vrouwenopvang	€ 5.853.462	
<i>Totaal</i>		<i>€ 20.317.969</i>	
Totaal		€ 53.207.277	

* Betreft dat deel van het Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang (MO) dat onder verantwoordelijkheid van SoZaWe wordt uitgevoerd. De reguliere middelen MO worden, op trajectbasis, ingezet ten behoeve van het plan van aanpak MO

** Reguliere subsidiering stedelijk welzijn (voormalige welzijnswet)

Overzicht opgenomen bedragen Wmo in begroting 2007 GGD

		benoemd in omschrijving als prestatieveld
Dienst GGD *		
<i>Wmo beleid</i>		
1	VraagWijzer	3
2	Mantelzorg	4
3	Huiselijk Geweld	7
4	MO, OGGZ, verslavingsbeleid	7,8,9
	Totaal	
	€ 38.702.132	
<i>Continuering bestaand beleid</i>		
1	Zware plus kinderopvang	2
2	Prenatale zorg en opvoedingsondersteuning	2
3	Allochtone jeugdintegratie	2
	Totaal	
	€ 2.607.540	
	Totaal	
	€ 41.309.672	

* De GGD is de trekker van de uitvoering van het Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang. Naast de gemeentelijke middelen wordt ongeveer 33 miljoen euro AWBZ, samen met het zorgkantoor, ingekocht.

Bijlage IV Gedetailleerd overzicht Wmo- bestedingen deelgemeenten

			benoemd in omschrijving als prestatieveld
Noord:			
1	Stadswinkel	€ 303.029,00	3
2	Wijkservice	€ 165.776,00	1
3	Participatie	€ 9.852,00	Wmo
4	Wijksignalering	€ 93.596,00	1
5	Jeugd	€ 3.970.946,00	2
6	Ouderen	€ 573.550,00	1,5,6
7	Professionalisering aansturing	€ -	1
8	Welzijn algemeen	€ 51.352,00	1,2
9	Zorg en opvang	€ 673.893,00	7,8,9
10	Actief burgerschap	€ 1.006.193,00	Wmo
totaal		€ 6.848.187,00	
Charlois:			
1	Jeugd en jongeren	€ 1.289.510,00	2
2	Jeugd en jongeren eenmalig	€ 50.000,00	2
3	Onderwijskansen	€ 1.408.931,00	2
4	Onderwijskansen eenmalig	€ -	2
5	Voorschoolse voorzieningen	€ 1.152.949,00	2
6	Bewonersparticipatie	€ 1.759.199,00	Wmo
7	Innovatie	€ 19.839,00	1
8	Maatschappelijke dienstverlening	€ 1.016.756,00	1,3
9	Maatschappelijke dienstverlening eenmalig	€ 75.121,00	1,3
10	Ouderenwerk	€ 746.200,00	1,3,4,5
11	Vrijwilligerswerk	€ 150.593,00	4
totaal		€ 7.669.098,00	

Alexander:			benoemd in omschrijving als prestatieveld
1	Bewonersorganisatie en -initiatieven	€ 495.500,00	1
2	Netwerkontwikkeling	€ 112.300,00	1
3	Opbouwwerk	€ 773.900,00	1
4	SCW	€ 3.552.700,00	1
5	Jeugdbeleid	€ 561.100,00	2
6	Vrijwilligerswerk	€ 340.400,00	4
7	Info, advies & clientondersteuning	€ 73.000,00	3
8	Maatschappelijk werk	€ 1.541.300,00	1,2,5
9	Informatie en advies	€ 407.900,00	3
10	Sjd	€ 184.700,00	1
11	Zorgnetwerk	€ 74.800,00	1,4,5
12	Wijkbus	€ 26.100,00	5
13	Volksgezondheid	€ 81.800,00	5,6
totaal		€ 8.225.500,00	

Overschie			benoemd in omschrijving als prestatieveld
1	Centra voor maatschappelijke activiteiten	€ 23.000,00	Wmo
2	Speelplaatsen	€ 58.000,00	1
3	Overige terreinen (jeugdterreinen e.d.)	€ 37.000,00	1
4	Maatsch. begeleiding en advies algemeen	€ 366.000,00	1,2,4,5
5	Vrijwilligers	€ 48.000,00	4
6	Ouderenwerk	€ 583.000,00	1,4,5
7	Jeugdbeleid (brede school + jongerenpart.	€ 33.000,00	
8	Eénmalige (investerings-)subsidies	€ 17.000,00	1
9	Bewonersondersteuning	€ 154.000,00	1
totaal		€ 1.319.000,00	

Hoek van Holland			benoemd in omschrijving als prestatieveld
1	Welzijn en zorg algemeen en faciliteiten	€ 79.960,00	Wmo
2	Maatschappelijke dienstverlening	€ 164.220,00	1,2,4
3	Welzijn	€ 256.370,00	2,5
4	Sociaal cultureel werk	€ 448.352,00	1
totaal		€ 948.902,00	

Hoogvliet 2007			benoemd in omschrijving als prestatieveld
1	Buurtbemiddeling	€ 18.000,00	1
2	Bewonersactivering	€ 558.444,00	1
3	Sportstimulering	€ 176.015,00	1,2
4	Welzijnsaccommodaties SWH	€ 555.289,00	1
5	Wijkaccommodaties	€ 300.780,00	1
6	Recreatief subsidiebudget	€ 13.075,00	1
7	Jeugd	€ 1.057.978,00	1,2
8	Schoolmaatschappelijk werk	€ 83.879,00	2
9	Vrijwilligers en mantelzorg	€ 186.124,00	4
10	Sociaal vangnet	€ 641.331,00	3,5
totaal		€ 3.590.915,00	

Centrumraad			benoemd in omschrijving als prestatieveld
1	Jeugd en jongeren	€ 419.000,00	1,2
2	Maatschappelijke dienstverlening	€ 1.866.000,00	1,2,3,5
3	Activiteiten voor ouderen	€ 10.000,00	5
4	Opbouwwerk	€ 672.000,00	1
5	Sociaal-cultureel werk	€ 2.376.000,00	1
6	Vrijwilligerswerkbeleid	€ 92.000,00	4
totaal		€ 5.435.000,00	

Feijenoord			benoemd in omschrijving als prestatieveld
1	Burger, participatie en integratie	€ 2.217.733,00	1,4
2	Welzijn	€ 8.003.501,00	1,2,4
3	Onderwijs en kennis	€ 1.565.439,00	2
totaal		€ 11.786.673,00	

IJsselmonde			benoemd in omschrijving als prestatieveld
1	Jeugd en jongeren	€ 344.946,00	1,2
2	Welzijn, onderwijs en maatsch.dienstverl.	€ 2.241.978,00	1,2,5
3	Kunst en cultuur, scw en integratie	€ 3.441.121,00	1
totaal		€ 6.028.045,00	

Kralingen-Crooswijk			benoemd in omschrijving als prestatieveld
1	Opzoomeren	€ 16.449,00	1
2	Mensen maken de stad	€ -	1
3	Sociaal investeren	€ -	1
4	Sociaal programma nieuw-crooswijk	€ -	1
5	Bewonersondersteuning	€ 541.471,00	1
6	Integratie, participatie, emancipatie	€ 136.678,00	1
7	Diverse activiteiten voor ouderen	€ 426.569,00	1,3,5
8	Bewondersorganisaties Ruimte voor ad hoc activ.	€ 156.989,00	1
9	soc.samenhang	€ 102.103,00	1
10	Onderwijsachterstandsbeleid	€ 170.130,00	2
11	Jongerenwerk	€ 1.464.206,00	1,2
12	Schoolmaatschappelijk werk	€ 100.596,00	2
13	Opvoedondersteuning	€ 43.470,00	2
14	Tweede thuisprojecten	€ 211.615,00	2
15	Ruimte voor ad hoc activ. Jeugdbeleid	€ 316.147,00	2
16	Maatschappelijk werk Ruimte voor ad hoc activ. Onderst. &	€ 342.327,00	1,2
17	advies	€ 67.205,00	3
18	Vrijwilligersorganisaties	€ 123.112,00	1,4
19	Mantelzorg	€ 19.589,00	4
20	Initiatievenfonds	€ 53.743,00	1
21	Ruimte voor ad hoc vrijwill. & mantelzorg	€ 2.177,00	4
22	Voorzieningen ouderen	€ 132.698,00	5
totaal		€ 4.427.274,00	

Delfshaven			benoemd in omschrijving als prestatieveld
1	Project sociale cohesie - aanpak spangen	€ -	1
2	Project buurtbemiddeling	€ 25.665,00	1
3	Stimulering sociale integratie	€ 42.632,00	1
4	Zelforganisaties	€ 128.653,00	1
5	Scw vrouwen, volwassenen en ouderen	€ 1.094.906,00	1,5
6	Mensen maken de stad	€ -	1,2
7	Schoolmaatschappelijk werk	€ 237.462,00	1,2

8	Vrijwilligerswerk	€	126.444,00	4
9	Gezinsondersteuning Homestart	€	25.000,00	2
10	Voorlichting en weerbaarheidstraining MK	€	45.792,00	2
11	Jongeren Jacd/DOSA	€	240.415,00	2
12	Jongerenwerkactiviteiten	€	3.662.579,00	2
13	Leerlingbegeleiding	€	110.472,00	2
14	Begeleiding probleemjongeren	€	24.545,00	2
15	Algemeen maatschappelijk werk	€	724.790,00	1,4
16	Gecoördineerd ouderenwerk	€	755.137,00	1,5
17	Steunpunt mantelzorg	€	21.201,00	4
18	Diverse ouderenactiviteiten	€	19.424,00	5
19	Lokale zorgnetwerken	€	36.340,00	1,5,6
totaal		€	7.321.457,00	

Hillegersberg-Schiebroek				omschrijving als prestatieveld
1	Wijkaccomodaties	€	100.000,00	1
2	Maatschappelijke participatie	€	718.521,00	1
3	Maatschappelijke dienstverlening	€	408.177,00	1,2,5
4	Jeugd- en jongerenwerk	€	536.398,00	2
5	Opvoedingsondersteuning	€	137.084,00	2
6	Ouderenwerk	€	580.544,00	1,5
7	Vrijwilligerswerk	€	64.303,00	4
totaal		€	2.545.027,00	

Pernis				omschrijving als Prestatieveld
1	Sociaal Cultureel werk	€	337.400,00	1
2	Recreatieve activiteiten	€	112.600,00	1
3	Opbouwwerk	€	38.000,00	1
4	Buurtverenigingen	€	4.000,00	1
5	Ouderenplatform	€	4.300,00	1
6	Jeugdbeleid	€	33.000,00	2
7	Maatschappelijk Werk	€	51.900,00	3
8	Vraagwijzer zorg	€	83.270,00	3
9	Sociaal Raadsliedenwerk	€	18.000,00	3
10	Steunpunt mantelzorg	€	35.370,00	4
11	Onbenutte kwaliteiten	€	22.600,00	5
12	Wijkbus	€	4.500,00	5
totaal		€	744.940,00	

Bijlage V Overzicht relevante regelgeving 'Eigen bijdrage Wmo'

Regeling Maatschappelijke ondersteuning Rotterdam (RMOR)

Artikel 11 Eigen bijdrage huishoudelijke verzorging

De eigen bijdrage voor huishoudelijke verzorging wordt berekend volgens de methode, bedoeld in artikel 4.1, eerste lid, van het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 12 Eigen bijdrage woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen

Er wordt geen eigen bijdrage gevraagd voor woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen.

Besluit maatschappelijke ondersteuning (AmvB): Hoofdstuk 4: Eigen bijdrage en financiële tegemoetkoming, **Art. 4.1.**

1. Indien de gemeenteraad uitvoering heeft gegeven aan artikel 15, eerste lid, of artikel 19, eerste lid, van de wet, mag de verschuldigde eigen bijdrage en het aandeel in de kosten van maatschappelijke ondersteuning dat bij de toekenning van een financiële tegemoetkoming voor eigen rekening blijft tezamen niet meer bedragen dan:

a. voor de ongehuwde persoon jonger dan 65 jaar € 16,60 per vier weken, met dien verstande dat indien zijn inkomen meer bedraagt dan € 16.137,00, het bedrag van

€ 16,60 wordt verhoogd met een dertiende deel van 15% van het verschil tussen zijn inkomen en € 16.137,00;

b. voor de ongehuwde persoon van 65 jaar of ouder € 16,60 per vier weken, met dien verstande dat indien zijn inkomen meer bedraagt dan € 14.162,00, het bedrag van

€ 16,60 wordt verhoogd met een dertiende deel van 15% van het verschil tussen zijn inkomen en € 14.162,00;

c. voor de gehuwde personen indien één van beiden jonger is dan 65 jaar of beiden jonger zijn dan 65 jaar, € 23,80 per vier weken, met dien verstande dat indien hun gezamenlijke inkomen meer bedraagt dan € 20.810,00, het bedrag van € 23,80 wordt verhoogd met een dertiende deel van 15% van het verschil tussen hun gezamenlijke inkomen en € 20.810,00;

d. voor de gehuwde personen die beiden 65 jaar of ouder zijn € 23,80 per vier weken, met dien verstande dat indien hun gezamenlijke inkomen meer bedraagt dan

€ 19.837,00, het bedrag van € 23,80 wordt verhoogd met een dertiende deel van 15% van het verschil tussen hun gezamenlijke inkomen en € 19.837,00.

2. De gemeenteraad kan de verschuldigde eigen bijdrage of het aandeel in de kosten van maatschappelijke ondersteuning dat bij de toekenning van een financiële tegemoetkoming voor eigen rekening blijft, verlagen door het bedrag van € 16,60, het bedrag van € 23,80 of het percentage van 15 te verlagen of de overige in het eerste lid genoemde bedragen in gelijke mate te wijzigen.

3. Indien de voorziening bestaat uit het verschaffen in eigendom van een roerende zaak dan wel een bouwkundige of woontechnische aanpassing van een woning die in eigendom is van de aanvrager, kan gedurende maximaal 39 perioden van vier weken een eigen bijdrage in rekening worden gebracht dan wel bij de vaststelling van de hoogte van de financiële tegemoetkoming gedurende maximaal die periode een met toepassing van de daarvoor geldende regels berekende bedrag in mindering worden gebracht.
4. Voor een rolstoel is geen eigen bijdrage verschuldigd.

Bijlage VI Samenstelling Projectteam Meerjarenplan Wmo

Naam	Organisatie
Annette Straver	GGD, Senior Beleidsmedewerker/ projectleider, cluster Zorgregie
Hans Hauer	GGD
Karel Haga	Jeugd Onderwijs en Samenleving, senior beleidsadviseur, afdeling Sociale Kwaliteit
Louis van Ditshuizen	Deelgemeente Kralingen Crooswijk, projectleider Wmo
Marjan van den Hoek	Sociale Zaken en Werkgelegenheid, senior beleidsmedewerker, afdeling Beleid en Strategie
Martha Louis	Deelgemeente Charlois, senior beleidsmedewerker, afdeling Maatschappelijke Aangelegenheden
Monique Moonen	Sociale Zaken en Werkgelegenheid, senior communicatieadviseur
Victor Rutgers (voorzitter)	Andersson Elffers Felix
Sophie Hermans (secretaris)	Andersson Elffers Felix

Bijlage VII Deelnemers rondetafelgesprekken

Rondetafelgesprek 'Rollen en verantwoordelijkheden'
Donderdag 5 juli 2007

Naam	Organisatie
Geertien Pols	Centrum voor Dienstverlening
Hugo Mulder	Sonor
Ids Thepass	Laurens (Conforte)
Ine Wiersma	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Rinus Tersteeg	GGD
Theo Lubbe	Vereniging van Gehandicaptenorganisaties Rotterdam
Rita van der Lubben	Regionaal Patiënten Consumenten Platform
Hans van Mastrigt	Bestuursdienst
Netty van Triest	Stichting Ouderenhuisvesting Rotterdam
Karel Haga (namens projectteam)	Jeugd Onderwijs en Samenleving
Victor Rutgers (voorzitter, namens projectteam)	Andersson Elffers Felix
Sophie Hermans (notulist, namens projectteam)	Andersson Elffers Felix

Rondetafelgesprek 'Burgerparticipatie'

Donderdag 5 juli 2007

Naam	Organisatie
Cees Jochemse	Bestuursdienst
Suzanna Verboon	Jeugd Onderwijs en Samenleving, afdeling Communicatie
Wim Lakmaker	Jeugd Onderwijs Samenleving, Mensen Maken de Stad
Mariska Leijgraaff	Stichting Welzijn Feijenoord
Jan Hoefsloot	Stichting Disck
Ines Balkema	Deelgemeente Charlois
Wilma van Oeffelt	Deelgemeente Hoek van Hoeland
Marjan van den Hoek (voorzitter, namens projectteam)	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Monique Moonen (namens projectteam)	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Sophie Hermans (namens projectteam)	Andersson Elffers Felix

Bijlage VIII Lijst gesprekspartners (afstemming Plan van Aanpak)

Eerste ronde (concept plan van aanpak)

Naam	Organisatie
Karel Haga	Jeugd Onderwijs en Samenleving
Louis Teunissen	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Marian van den Hoek	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Rinus Tersteeg	GGD
Henk Rotgans	Sociaal Programma
Richard Scalzo (Noord)	Deelgemeente Overleg
Anton Stapelkamp (Hillegersberg- Schiebroek)	
Wim Huson (VRD)	
Albert van Damme (Noord)	
Martha Louis (Charlois)	
Louis van Ditshuizen (Kralingen-Crooswijk)	

Tweede ronde (definitief plan van aanpak)

Annemieke Bot

Theo Lubbe

Arie Harthoorn

Clara Hibma

Jimmy Sewnath

Maria Lunardo

Rabiaa Bouhalhoul

Wim Lakmaker

Sara Huang

IBO II

Louis van Ditshuizen

Chantal van der Linden

Karin Keulers

Martha Louis

Albert van Damme

Platform agenda 22

Platform agenda 22

Basisberaad Rijnmond (GGZ)

Regionaal Patiënten Consumenten

Platform

CMO Stimulans

Sociaal Platform Rotterdam

Jeugd Onderwijs en Samenleving,
RotterdamIdee

Jeugd Onderwijs en Samenleving, Mensen
maken de stad

Rotterdamse Jongerenraad

Portefeuillehouders Welzijn
deelgemeenten

Deelgemeente Kralingen-Crooswijk

Deelgemeente Kralingen-Crooswijk

Deelgemeente Charlois

Deelgemeente Charlois

Deelgemeente Noord

Bijlage IX Deelnemers tijdelijke klankbordgroep Meerjarenplan Wmo

Naam	Organisatie
Jaap Meeuwsen	Zorgbelang Rijnmond
Frits Hilgers	BOSSR
Jimmy Sewnath	CMO-Stimulans
Ids Thepass	Laurens
Annemieke Bot	Platform Agenda 22
Piet Mallie	Cosbo Rotterdam
Theo Lubbe	Platform Agenda 22
Dennis Kleef	Platform Buitenlanders Rijnmond
Gerard Berkhout	Platform Buitenlanders Rijnmond
René van der Voorn	Sonor
Hugo Mulder	Sonor
Geertien Pols	Stichting Centrum voor Dienstverlening
Ingo Veels	Stichting Disck
Crista Vonkeman	Stichting Disck
Jan Straetemans	Stichting Maatschappelijke dienstverlening Delfshaven
Martin Roos	Stichting Vrijwilligerswerk Rotterdam
Bärbel Goedeking	Wijkpastoraat Het Oude Noorden
Jacolien Vogelzang	Vestia
Netty van Triest	Stichting Ouderenhuisvesting Rotterdam
Jeanette Philips	Bewonersorganisatie Zuidwijk
Alexander Borst	Stichting voor Kerkelijke Sociale Arbeid
Bert Kuipers	Convent van Kerken
Clara Hibma	RPCP Rijnmond
Kees Marges	RFvO
Corrie Scheffer	VGR (en voorzitter Platform Agenda 22)
Ram Soekhlal	Platform Allochtonen met een handicap
Amanda van der Vet	MEE Rotterdam
Hetty Bannink	RMO
Juanita Slengard	RMO-Ypsilon
Isabel Mandour	Com.Wonen
Karel Haga (voorzitter)	Projectteam Wmo
Victor Rutgers	Projectteam Wmo
Sophie Hermans (verslag)	Projectteam Wmo

Bijlage X Lijst organisaties van vragers formeel advies

- Platform Agenda 22: In het Platform zijn vertegenwoordigd: Vereniging Gehandicaptenorganisaties Rijnmond (VGR), Regionaal Patiënten - Consumenten Platform Rijnmond (RPCP), Regionale Federatie van Ouderverenigingen Rijnmond, Centrale Organisatie Samenwerkende Bonden van Ouderen Rijnmond (COSBO), Regionaal Mantelzorg Overleg (RMO), Basisberaad Rijnmond, Platform Allochtonen met een handicap in Rijnmond
- Nederlandse Vereniging voor Blinden en Slechtzienden (afdeling Rotterdam)
- Stichting Welzijn Doven Rotterdam
- Platform Buitenlanders Rijnmond
- Stichting Platform Islamitische Organisaties Rijnmond
- MOVERS
- Stichting Vrijwilligerswerk Rotterdam
- Stichting Bewonersorganisaties Rotterdam
- Rotterdamse Jongerenraad

In diezelfde adviesprocedure (19 september tot 19 oktober 2007) is het concept Meerjarenplan Wmo ook voorgelegd aan het Sociaal Platform Rotterdam. Daarnaast is een bestuurlijk adviestraject langs de deelgemeenten ingezet.

Bijlage XI Normtijden Huishoudelijke verzorging

Normtijden Huishoudelijke Verzorging

Deze beleidsregels vormen een onderdeel van de nog vast te stellen beleidsregels Voorzieningen maatschappelijke ondersteuning Rotterdam. Om het indicatie- en productselectieproces ten behoeve van de vaststelling van het aantal toe te kennen minuten voor Huishoudelijke Verzorging, transparant en toetsbaar te maken, is het noodzakelijk dat de normtijden inzichtelijk en vastgesteld zijn. In deze beleidsregels worden uitsluitend de producten van de Huishoudelijke Verzorging en de bijbehorende normtijden omschreven.

1. De productomschrijving

Huishoudelijke Verzorging omvat twee producten, het overnemen of het ondersteunen van activiteiten op het gebied van het verzorgen van het huishouden.

Overnemen:

- Het product overnemen van Huishoudelijke Verzorging, houdt in dat de
- zorgleverancier het schoonhouden van het huis en het verrichten van de dagelijks voorkomende huishoudelijke activiteiten uitvoert.
- Het product overnemen bestaat uit de volgende activiteiten:
- Zorgen voor eten en drinken
- boodschappen doen
- zorgen voor drinken
- zorgen voor broodmaaltijd/warme maaltijd
- Reinigen (schoonmaken)
- zorgen voor schone kleding/linnengoed
- zorgen voor schoon/hygiënisch verantwoord interieur (wc / badkamer / keuken / kamers/ bedden)
- Verzorging
- zorg voor kinderen
- Opruimen
- afwassen
- vuilnis afvoeren

Ondersteunen:

Het product ondersteuning van de Huishoudelijke Verzorging, houdt in dat de aanvrager met behulp van begeleiding (deels) in staat is om zelf de activiteiten, die behoren tot het product overnemen, uit te voeren. Tevens valt instructie van de leefeenheid, die de gebruikelijke zorg moet gaan leveren, onder dit product. Het product ondersteunen bestaat uit de volgende activiteiten:

- Organisatie van de Huishoudelijke Verzorging
- organisatie Huishoudelijke Verzorging, (wanneer en hoe voer je HV-activiteiten uit)
- plannen en beheren van middelen in relatie tot HV (wat heb je nodig om de activiteiten uit te voeren)

- observatie/controle van de HV-activiteiten (worden ze goed uitgevoerd)
- Instructie van de leefeenheid (bij gebruikelijke zorg)
- geven van advies, instructie, voorlichting, gericht op het huishouden

2. De normtijden

Per activiteit is de normtijd weergegeven. De normtijden zijn indicatief. Er wordt altijd naar de situatie van de cliënt gekeken en een individuele afweging gemaakt. Indien noodzakelijk kan er worden afgeweken van de normtijden.

De normtijden zijn oorspronkelijk ontwikkeld in de praktijk binnen de thuiszorg organisaties ten tijde van de AWBZ. Deze normtijden hebben als uitgangspunt gediend en zijn aangepast naar de huidige producten van de Huishoudelijke Verzorging.

2.1 Product overnemen

2.1.1 Zorg voor eten en drinken

A. boodschappen doen (wekelijks)

- boodschappenlijst samenstellen
- boodschappen inkopen
- boodschappen opbergen/opslaan

B. zorgen voor drinken

- koffie/thee zetten
- afwassen (machine-handmatig)
- opruimen

Normtijden:

- basis 60 minuten per week

Toeslag:

- met kind jonger dan 18 jaar: + 30 minuten per week
- levensmiddelenwinkel op meer dan 2.000 m. + 30 minuten per week
- meer dan 4 personen + 30 minuten per week

Normtijden:

- per heel geïndiceerd HV-uur (per week) opslag van 2,5 minuut per week

C. zorgen voor broodmaaltijd

- tafeldekken
- broodmaaltijd klaarzetten
- afruimen
- afwassen (machine-handmatig)
- opruimen

Normtijden:

- 15 minuten per keer max. 1 x per dag max. 105 minuten per week

Toeslag:

- kinderen < 12 jaar + 20 minuten per keer (geldt niet als voor warme maaltijd al 20 minuten per keer is toegekend)

Minderung:

- als cliënt op vaste dagen buitenshuis eet.

D. zorgen voor warme maaltijd

- eten (voor-)bereiden (koken, bakken)
- tafeldekken
- warme maaltijd klaarzetten
- afruimen
- afwassen (machine-handmatig)
- opruimen

Normtijden:

- 30 minuten per keer max. 1 x per dag max. 210 minuten per week

Toeslag:

- wanneer sprake is van 'bijzondere diëten' (in crisissituaties) kan tijdelijk ook extra tijd voor 'etensbereiding' worden gereserveerd.
- kinderen < 12 jaar + 20 minuten per keer (geldt niet als voor broodmaaltijd al 20 minuten per keer is toegekend)

Minderings:

- als cliënt op vaste dagen buitenshuis eet.

2.1.2 Reinigen (schoonmaken)

A. zorgen voor schone kleding / linnengoed

- kleding en linnengoed sorteren
- wassen (in wasmachine)
- centrifugeren/ophangen/afhalen of drogen in droogmachine
- strijken (alleen bovenkleding)
- opbergen

Normtijden:

- basis 60 minuten per week

Toeslag:

- 2 of meer personen ouder dan 18 jaar + 30 minuten per week
- kinderen jonger dan 18 jaar + 30 minuten per kind per week
- bedlegerige patiënten + 30 minuten per week
- extra bewassing i.v.m. overmatige + 30 minuten per week transpiratie, incontinentie, speekselverlies

B. zorgen voor schoon/hygiënisch verantwoord interieur

(wc / badkamer / keuken / kamers)

- stofzuigen
- stof afnemen
- dweilen
- bedden verschonen
- ramen zemen
- kasten schoonmaken
- opruimen
- vuilnis afvoeren

Normtijden:

- basis 90 minuten per week

Toeslag:

- bij 1 persoon jonger dan 12 jaar + 30 minuten per week
- bij 2 of meer personen + 60 minuten per week
- geen functie van handen + 60 minuten per week
- PG-problematiek + 60 minuten per week
- psychische problematiek i.c. met OB-algemeen + 60 minuten per week
- verschonen/opmaken van bed +10 minuten per bed per week
- allergie voor huisstofmijt + 60 minuten per week in gesaneerde woning.

(Zolang de woning niet gesaneerd is wordt er geen toeslag gegeven)

2.1.3 Verzorging

A. zorg voor kinderen

- wassen
- aankleden
- hulp bij drinken
- maaltijd voorbereiden
- hulp bij eten

2.1.4 Opruimen

A. afwassen (alleen als de onderdelen 2.1.1 C en/of D niet zijn geïndiceerd)

- afwassen (machine-handmatig) en opruimen

Normtijden:

- basis 30 minuten per week

Toeslag:

- kinderen jonger dan 12 jaar + 60 minuten per week

B. opruimen

(alleen als de onderdelen 2.1.1 C en/of D en/of 2.1.2 B niet is geïndiceerd)

Normtijden:

- basis 30 minuten per week

Toeslag:

- kinderen jonger dan 12 jaar + 40 minuten per week

C. vuilnis afvoeren

(alleen als onderdeel 2.1.2 B niet is geïndiceerd)

Normtijden:

- basis 10 minuten per week

Normtijden:

- kinderen tot 12 jaar 45 minuten per dag = 315 minuten per week

Toeslag:

- kinderen jonger dan 6 jaar + 15 minuten per dag per kind = 105 minuten per week
- Maximaal: 40 uur per week

D. hand- en spandiensten

(bijv. zorg voor planten en dieren) Normtijden:

- basis 15 minuten per week

2.2 Product ondersteunen

1. Organisatie van het huishouden

- organisatie Huishoudelijke Verzorging (wanneer en hoe voer je HV-activiteiten uit)
- plannen en beheren van middelen in relatie tot HV (wat heb je nodig om de activiteiten uit te voeren)
- observatie/controlen van de HV-activiteiten (worden ze goed uitgevoerd)

Normtijden:

- 30 minuten per week

Toeslag:

- bij psychische stoornissen +30 minuten per week

2. Instructie van de leefeenheid (bij gebruikelijke zorg)

geven van advies, instructie, voorlichting, gericht op het huishouden ten aanzien van:

- zorgen voor eten en drinken
- reinigen
- verzorging
- opruimen

Normtijden:

- 60 minuten per week
- Maximaal: 360 minuten binnen 6 weken

